BIBLIOTEKA POWSZECHNA

P. B.

Czy mówisz po rusku?
ЧИ ГОВОРИШ ПО РУСКИ?

Gramatyka.
Ćwiczenia. Rozmówki.

Nakładem i drukiem księgarni
WILHELMA ZUKERKANDLA
W ZŁOCZOWIE.

BIBLIOTEKA POWSZECHNA

Szymon St. Deptuła

P. B.

Czy mówisz po rusku?

Чи говориш по руски?

Praktyczny przewodnik do nauczenia się w krótkim czasie pisać, czytać i mówić po rusku (małorusku).

Gramatyka. Ćwiczenia. Rozmówki.

Złoczów.
Nakładem i drukiem Wilhelma Zukerkandla.

Część I.

Głosowania czyli nauka o głoskach. (Наука про звуки).

Język ruski (małoruski, ruskoukraiński) posiada 32 litery (бýкви) i znak miękczący ь. Te są:

---

*) Uwaga: в = we wymawia się najczęściej jak *w* w widzę, rzadziej jak w Europa, nigdy zaś jak w języku polskim *ów* w drugim przypadku licz. mn. np. aniołów lub w podobnych brzmieniach.

**) Uwaga: г = h (w hamować, hemmen) należy w języku ruskim bardzo dobitnie odróżniać od х = ch (w chata).

ж	*Ж*	ж	Ж	ż	*з*	*З*	з	З	z
и	*И*	и	И	y	*й*	*Й*	й	Й	yj=j
і	*І*	і	І	i	*ї*	*Ї*	ї	Ї	ji
к	*К*	к	К	k	*л*	*Л*	л	Л	ł
м	*М*	м	М	m	*н*	*Н*	н	Н	n
о	*О*	о	О	o	*п*	*П*	п	П	p

п 𝒫 р Р — *r* с 𝒞 с С — *s*

т 𝒯 т Т — *t* у 𝒴 у У — *u*

ф 𝒻 ф Ф — *f* х 𝒳 х Х — *cha = ch*

ц 𝒰 ц Ц — *c* ч 𝒱 ч Ч — *cze = cz*

ш 𝒲 ш Ш — *sze = sz* щ 𝒲 щ Щ — *szcze = szcz*

ю Ю ю Ю — *ju* я Я я Я — *ja* ь ь — *jir*

Oprócz powyższych znaków używa się jeszcze w pisowni etymologicznej, gdzie się uwzględnia pochodzenie słowa, następujących liter:

й Й *ô* *Ô* ô Ô *ѣ* *Ѣ* ѣ Ѣ

i *i czasem wi, jat(i)=ji,*) i,*

ы Ы *ъ* Ъ

jory=y *jor.*

Z pomiędzy tych głosek ъ zatraciło swe pierwotne brzmienie i nie wymawia się wcale. Kładzie się je na końcu spółgłosek (співзвуків, шелестозвуків), z wyjątkiem ж, ч, ш, щ po których stoi ь, tudzież w środku słowa na oznaczenie, iż samogłoska (самозвук) nie miękczy poprzedzającej spółgłoski. W pisowni fonetycznej, obecnie prawie powszechnie używanej, stoi w tem miejscu znak ' (apostrof) np. (w pisowni etymolog.) вôдъѣхати = від'їхати= wid-jichaty (w pisowni fonet.). **)

Znak ь miękczy poprzedzające spółgłoski д, з, (дз), л, н, с, т, ц, a wtedy takie spółgłoski wymawiają się: дь = d(i) зь = ź (дзь = dź), ль = l нь = ń сь = ś ть = t(i) ць = ć np. медвідь (medwid(i), князь (kniaź), сіль (sil), кінь (kiń), вісь (wiś), часть (czast(i), конéць (koneć).

Samogłoski miękkie є, ї, ю, я następujące po spółgłoskach д, з, (дз), л, н, с, т, ц miękczą je również:

дє = d(i) (nie d-je)
дї = d(i)i („ d-ji)
дю = d(i)u („ d-ju)

*) Spółgłoska mająca się wymawiać miękko ma obok siebie i w nawiasie *i*.

**) Znak ' oznacza przycisk (akcent).

дя	= d(i)a	(„ d-ja)
зє	= zie	(w ziemia
зї	= zi	(„ zima)
зю	= ziu (ó)	(w Józiu! ziółko)
зя	= zia	(„ ziarno)
дзє	= dzie }	(„ dziedzic)
дзї	= dzi }	
дзю	= dziu (ó)	(„ dziura, dziób)
дзя	= dzia	(„ dziadzio)
лє	= le	(„ leniwy)
лї	= li	(„ lipa)
лю	= lu }	(„ lulać)
ля	= la }	
нє	= nie	(„ niemoc)
нї	= ni	(„ nic)
ню	= niu	(„ pniu)
ня	= nia	(„ pnia)
сє	= sie	(„ siebie)
сі	= si	(„ wsi)
сю	= siu	(„ Stasiu!)
ся	= sia	(„ siano)
тє	= t(i)e	(nie t-je)
тї	= t(i)i	(„ t-ji)
тю	= t(i)u	(„ t-ju)
тя	= t(i)a	(„ t-ja)
цє	= cie	(w ciebie)
цї	= ci	(„ cis)
цю	= ciu	(„ ciociu!)
ця	= cia	(„ ciocia).

Spółgłoski з i ж w połączeniu z д tworzą niejako osobną głoskę:

дз = dz (nie d-z)
дж = dż („ d-ż)

np. дзвóню = dzwoniu, cáджа = sadża.

Pisownia (правопись).

Pisownia ruska opiera się na zasadzie fonetycznej (фонéтика) tj. tak należy pisać (z małymi wyjątkami) każde słowo jak je wymawiamy.

Zapamiętać jednak należy:

a) jeżeli przed miękką samogłoską є, ї, ю, я, stoją takie dwie spółgłoski, iż obie mogą być zmiękczone, wtedy ta samogłoska miękczy obie poprzedzające spółgłoski, a zatem piszemy: слїпи́ми (ślipymy) nie сьлїпими, Снятин, (Śniatyn) nie Сьнятин itp.;

b) jeżeli jednak ta spółgłoska, która stoi bezpośrednio przed miękką samogłoską nie da się zmiękczyć, a druga (poprzedzająca ją) spółgłoska wymawia się miękko, wtedy dodajemy do niej znak ь, a zatem piszemy сьвятий (światyj) nie святий, сьпівати (śpiwaty) nie співати itp.;

c) na oznaczenie, że є, ї, ю, я nie miękczą poprzedzającej spółgłoski dajemy apostrof (відлучка) np. з'їсти (nie зїсти), від'їхати (nie відїхати), ад'ютáнт (nie адютант) itp.

Przybranki (приставки́) без, від, над, об, під, роз, piszemy zawsze bez zmiany, a nie бес, віт, нат, оп, піт, рос; np. без-конéчний nie бесконечний

від-писáти	»	вітписати
над-бери́	»	натбери
об-тéрти	»	оптерти
пíд-шивка	»	пітшивка
роз-сýдок	nie	россудок.

Przyimek з pisze się zawsze jak з, a nigdy jak с np. з (nie с!) брáтом, з тáтом, з хáти, з вікнá, із смерéки.

Przybrankę з należy pisać przez с tam, gdzie ona brzmi jak с (przed п, т, к, ф, с, ш, ч, ц, щ, х) np. спечи́, спе́рти, схо́ди, скрути́ти, сши́ти, сче́знути, счорні́ти, сціди́ти, сфальшува́ти, ссі́сти ся.

Przyrostki ство, ский zachowujemy prawie zawsze bez zmiany np. сусі́дство, бра́тство, бра́тский, сьві́тский, сирі́тский.

Przyrostki ство, ский, чик, щина, ший miękczą poprzedzające л i н np. нача́льство, сокі́льский геть-ма́ньщина, ме́ньший itp.

Jeżeli w słowach obcych *i* schodzi się ze samogłoską, to je zatrzymujemy np. Сіо́н, Хіо́с, Етіо́пія, кіо́ск, Ка́ін, Михаі́л, Рафаі́л, руі́на. Po л należy jednk pisać ї np. Лїон, мілїон, бу́лїон. Wogóle obce imiona własne piszemy tak, jak one się w języku ruskim przyjęły np. Вифлеє́м, Єрусали́м, Дави́д, Мойсе́й, Рафаі́л, Верґі́ль або Верґі́лій, Бока́чіо, Да́нте, Дон Кішо́т, Бурбо́н, Льо́ндон, Ле́сінґ, Бато́рий, Ґедеми́н, Зале́ский, Міцке́вич, Собе́ский, Яга́йло. Mniej znane obce imiona własne nalepiej pisać tak, jak one piszą się w swoim języku np. Brachelli, Mascagni, Salesbury, Lützow, van Houten, Wörishofen itp.

W słowach obcych takie przyrostki jak ия, ик, ика, ист, исм, ийний, ийский, иальний, ичний po л i н należy pisać ї np. Анґлїя, те́хнїк, машинї́ст itp.; po д, т, з, с, ц, р piszemy *и* np. Фра́нция, Азия, ґімна́зия itp.

Skrócenia (скоро́ченя).

W języku ruskim są w użyciu następujące skrócenia:

гл. = гляди́ (patrz)
д. = добро́дїй
др. = до́ктор
зр. = золоти́х ри́ньских
і. т. д. = і так да́льше

і. т. др. = і такé дрýге
і. т. и. = і такé и́ньше
і. т. п. = і тим подбíне
кр. = крéйцар
н. пр. = на примíр
п. = пан
пр. = при́міром
порів.́ = порівнáй
с. м. = сéго мíсяця
р. = рік
с. р. = сéго рóку
св. = святи́й
сл. = слїдýючий
стр. = сторонá
т. зв. = так звáний
т. зн. = то зачи́ть
о. отéць, пр. о. Н. **ksiądz N.**
ц. к. = цїсáрский королївский.

Znaki przecinkowania.

(Знакú перепи́наня).

Znaki przecinkowania i sposób ich użycia nie różnią się w zasadzie od języka polskiego i są następujące:

, **Przecinek** (прóтинка),
; **Średnik** (серéдник),
: **Dwukropek** (двотóчка),
. **Punkt czyli kropka** (тóчка),
? **Znak zapytania** (питáйник),
! **Wykrzyknik** (окли́чник),
— **Myślnik** (пáвза),
.... **Kropki** (точки́),
() [] **Nawias** (скобки́),
„“ **Cudzysłów** (знаки́ навéденя),
- **Łącznik** (рóздїлка).

Akcent (наголос).

Akcent w języku ruskim nie da się ująć w pewne prawidła i może sprawiać Polakom pewne trudności, zwłaszcza że bardzo często znaczenie wyrazu zależy od sposobu jego akcentowania np. дай менї водú (daj mnie wody), lecz вóди забрáли збíже (wody zabrały zboże). Dla wygody przeto uczących się podajemy w niniejszym podręczniku każdy ruski wyraz akcentowany.

Dodatek (додаток) 1.

(do ćwiczenia w pisaniu, czytaniu i akcentowaniu).

Бíлі вíвцї.

Зі спóминів морякá.

— Нехáй то прóпасть Тускарóви пролúґне.

Я був тодї юнакóм з душéю пóвною врáжінь і глубóкою як мóре. Мелянхóлїя менé не покидáла, самотá менé болїла і людúй я не любúв. Я міг тодї любúти лиш дýшу »шалéну«, як то кáжуть. Мій бúстрий змисл знаходúв в нїй ті дивні, ґенїяльні огнї і ту зручнý скрúтість, перед людьми, що так притягáє. На жаль, не подúбав я такóї людúни нїкóли, а úньших, що садúли ся на непри-

Biłi wiwci.

Zi spomyniw morjaka.

— Nechaj to propast(i) Tuskarowy proływne.

Ja buw tod(i)i junakom z duszeju pownoju wrażiń i hłubokoju jak more. Melancholija mene ne pokydała, samota mene boliła i ludyj ja ne lubyw. Ja mih tod(i) lubyty łysz duszu „szałenu“, jak to każut(i). Mij bystryj zmysł znachodyw w ńij ti dywni geńijalni ohńi i tu zrucznu skrytiśt(i) pered lud(i)my, szczo tak pryt(i)ahaje. Na żal, ne podybaw ja takoji ludyny ńikoły, a yńszych, szczo sadyły sia na nepry-

ро́дні дива́цтва, або́ знахо́ди́ли в ді̂вці̂, жінці̂ і застї̂ннім стано́вищи своє́ щасте — я про́сто, нена́видї́в. Не терплю́ людий з сухо́ю душе́ю і таки́х, що заси́джують ся на однім місци, як би їх прикова́в.

Таки́й я тоді̂ був.

Невпи́нно носи́в мене́ корабе́ль мо́рями просто́рими як суя́тлива душа́ і я зжив ся з ним як з своє́ю душе́ю. Я не зважа́в на ні̂які бу́рі, дрібни́ці̂ та на́зви, і то́нув лиш в ве́личи тво́рчих сінте́з. Нера́з в со́нній меланхо́лії̂ відчува́в я страшни́й брак споко́ю, інтелї̂ге́нтного окру́женя та блі́зької душі, засу́дженої на вічну самоту́ у все́сьвіті̂, душі, що сотвори́лаб Бо́га і Са́тану в со́бі. Всьо круго́м було́ скучне́ і дурне́ як ни́ні̂.

Знане́, сту́диї̂, перворя́дні сьвіто́ві виставп, жар любо́ви, аж душа моя́ перелива́лась, а́ле ни́ви відповідної на то всьо нї̂де́ не було́. І раз так, нена́чеб на парафра́зу моє́ї

rodni dywactwa, abo znachodyły w d(i)iwći, żinći i zast(ı)innim stanowyszczy swoje szczast(i)ie — ja prosto nenawyd(ı)iw. Ne terplu ludyj z suchoju duszeju i takych, szczo zasydzujt(i) sia na odnim miscy, jak by jich prykowaw.

Takyj ja tod(i)i buw.

Newpynuo nosyw mene korabel morjamy prostorymy jak sujatływa dusza i ja zżyw sia z nym jak z swojeju duszeju. Ja ne zważaw na ńijaki buri, dribnyći ta nazwy, i tonuw łysz w wełyczy tworczych sintez. Neraz w sonnij melancholiji widczuwaw ja strasznyj brak spokoju, inteligentnoho okrużenia ta blyźkoji duszi, zasudżenoji na wicznu samotu u wseświt(i)i, duszi, szczo sotworyłab Boha i Satanu w sobi. Wsio kruhom buło skuczne i durne jak nyńi.

Znanie, studyji, perworjadni świtowi wystawy, żar lubowy, aż dusza moja pereływałaś, ałe nywy widpowidnoji na to wsio, nide ne buło. I raz tak, nenaczeb na parafrazu mojeji skuky

скукп і нудьги́, лучи́лось ось що.

Ве́чером причали́ли ми до яко́гось ти́хого, само́тного остро́ва. В заду́мі вийшов я на бе́ріг і блука́в рівноду́шно по невели́ких взгірях гаю́. Пово́ли зача́в мене́ ці́лий остро́в занима́ти, щось знайо́ме, своє будило ся в мині, я став розду́мувати і пізна́в зі здиво́ванєм, що се той сами́й остро́в, з котро́го ви́везла мене́ ще дити́ною моя́ поки́йна ма́ти і ті́лько про не́го нера́з розка́зувала. Жаль таки́й потря́с мно́ю, що я упа́в, цїлува́в зе́млю і пла́кав як дити́на...

Вже сі́ріло як я зайшо́в до яко́їсь за́городи по́вної ове́ць. Вівцї ті були́ бі́лі як снїг, пастухи́ ве́штали ся ко́ло них, оде́н по одні́м входи́ли і виходи́ли. Я уступа́в ся їм з доро́ги і завважа́в, що нїхто́ мене́ не заміча́є. Я став пригляда́тись вівця́м, що лежа́ли довко́ла ме́не. Они́ перекру́чували ши́ї так, що кінцї носі́в виходи́ли в гору́ по́над

i nud(i)hy łuczyloś oś szczo.

Weczerom pryczałyły my do jakohoś tychoho samotnoho ostrowa. W zadumi wyjszow ja na berih i błukaw riwnodusznо po newełykych wzhirjach haju. Powoły zaczaw mene ćiłyj ostrow zanymaty, szczoś znajome, swoje budyło sia w myni, ja staw rozdumuwaty i piznaw zi zdywowaniem, szczo se toj samyj ostrow, z kotroho wywezła mene szcze dytynoju moja pokijna maty i tilko pro neho neraz rozkazuwała. Żal takyj potrjas mnoju, szczo ja upaw, ćiłuwaw zemlu i płakaw jak dytyna...

Wże śiriło sia jak ja zajszow do jakojiś zahorody pownoji oweć. Wiwci ti buły bili jak śnih, pastuchy weształy sia koło nych, oden po odnim wchodyły i wychodyły. Ja ustupaw sia jim z dorohy i zawważaw, szczo ńichto mene ne zamiczaje. Ja staw pryhladatyś wiwciam, szczo łeżały dowkoła mene. Ony perekruczuwały szyji tak, szczo kińci nosiw wycho-

хребта і вітрили мене зі здивованєм.

Я схилив ся і учув як мене морозом прошибло — веї вівці булй сліпі.

Я глянув на пастухів.

Одебелїнє таке опанувало мене, що аж віддих сперло і всї живчики скорчились. Той страшний вираз очий з чорними катарактами. Лиш декотрий з них міг війти в ясний день і то тілько землю перед своїми ногами. А довкола такий чудовий і богатий сьвіт пальм, гаїв, потоків, красок, аж заворот ловить!

Я упав і став ридати і дерти землю з розпуки...

Ах, але почув зараз що то всьо пуста, акторська еґзальтація і менї видавалось, що кров в моїх жилах пересипаєсь піском і я поволи холону, каменїю.

Не тямлю вже, як довго я так лежав. Мене знайшли товариші і забрали з собою і так я вже нїчого більше вам розказати не можу. Чую ли-

dyły w horu ponad chrebta i witryły mene zi zdywowaniem.

Ja schyływ sia i uczuw jak mene morozom proszybło — wśi wiwći buły ślipi.

Ja hlanuw na pastuchiw.

Odebelinie take opanuwało mene, szczo aż widdych sperło i wśi żywczyky skorczyłyś. Toj strasznyj wyraz oczyj z czornymy kataraktamy. Łysz dekotryj z nych mih wyd(i)ity w jasnyj deń i to tilko zemlu pered swojimy nohamy. A dowkoła takyj czudowyj i bohatyj świt palm, hajiw, potokiw, krasok, aż zaworot łowyt(i)!

Ja upaw i staw rydaty i derty zemlu z rozpuky.

Ach, ałe poczuw zaraz, szczo to wsio pusta aktorśka egzaltacija i meńi wydawałoś, szczo krow w mojich żyłach peresypajeś piskom i ja powoły chołonu, kameńiju.

Ne t(i)amlu wże, jak dowho ja tak łeżaw. Mene znajszły towaryszi i zabrały z soboju i tak ja wże ńiczoho bilsze wam rozkazaty ne można. Czuju łyszeń jak po-

шéнь як пóміж словá промикáють дрібнéнькі, але дýже важні́ ві́дтїни. Чýю як цїлé вражі́нє тóго óбразу не є таки́м в словáх, як я коли́сь відчýв, і се боли́ть менé і долучаéсь до давни́х, нїми́х болі̂в душі́.	miż słowa promykajut(i) dribneńki ałe duże ważni widt(i)iny. Czuju jak ciłe wrażinie toho obrazu ne je takym w słowach jak ja kołyś widczuwaw i se bołyt(i) mene i dołuczajeś do dawnych, ńimych boliw duszi.
М. Яцкі́в. В цáрстві сатани́.	M. Jackiw. W carstwi satany.

Część II.

Nauka o odmianie wyrazów.
(Наука про відмінюванє слів).

Бýти.	Być.
Я є вже в лїтáх.	(Ja) jestem już w latach.
Ти є такóж стари́й.	(Ty) jesteś także stary.
Він є дýже хорови́тий	(On) jest bardzo słabowity.
Онá є працьови́та.	(Ona) jest pracowita.
Онó є здорóве.	(Ono) jest zdrowe.
Ми є богáті.	(My) jesteśmy bogaci (bogate).
Ви є убóгі.	(Wy) jesteście ubodzy (ubogie).
Они́ є побóжні.	(Oni, one) są pobożni (pobożne).

Uwaga. Zamiast ти є, він є używa się czasem ти єси́, він єсть. Formy я єсьм i они́ суть są mniej prawidłowe. Zamiast онá, онó, они́ mówią także вонá, вонó, вони́.

Родина. Rodzina.

Я є здоро́в і сильни́й як мі́й небі́щик оте́ць. Єсьм тако́ж ду́же терпелі́вий. Ти єси́ поді́бного успосо́бленя, а́ле на́ші ді́ти вже не такі́. Вони́ є бі́льше поді́бні до на́ших кревнякі́в. Мі́й брат єсть чолові́ком прудки́м мов ого́нь. Твоя́ жі́нка єсть ду́же до́бра і мягко́го се́рця. Вся еї рідня́ є така́ як вона́.

Здоро́в(ий)-а-е	Zdrów(owy)-a-e
сильни́й-а́-е́	silny-a-e
як	jak
мі́й, моя́, моє́	mój-a-e
небі́щик	nieboszczyk
оте́ць	ojciec
поді́бного успосо́бленя	podobnego usposobienia
а́ле	ale, lecz
на́ші, на́ш-а-е	nasi, nasze, nasz-a-e
ді́ти, дити́на, дитя́	dzieci, dziecko, dziecię dziecina
дити́нка, дитя́тко	dziecinka, dziecią̨tko
вже	już
не, нї	nie
такі́, таки́й-а́-е́	takie, tacy, taki-a-e
бі́льше	więcej, bardziej
поді́бні, поді́бний-а-е	podobni, podobne, podobny-a-e
до	do
на́ших	naszych
кревнякі́в, кревня́к	krewnych, krewny
брат	brat
чолові́ком, чолові́к	człowiekiem człowiek
прудки́м, прудки́й-а́-е́	prędkim, prędki-a-e
мов	jak

огóнь	ogień
твій-я́-є́	twój-a-e
жі́нка, женá	żona
дóбрий-а-е	dobry-a-e
мягкóго сéрця	miękkiego serca
весь, вся, всьо	wszystek-a-o, cały-a-e
єї рідня́, роди́на	jej rodzeństwo, rodzina.

Mój ojciec ma dwóch synów i trzy córki. To moi bracia i siostry. Brat mego ojca jest moim stryjem, a brat mej matki moim wujem. Siostra ojca lub matki jest moją ciocią (ciotką). Ojciec mego ojca jest moim dziadkiem (dziadziem) Matka ojca jest moją babcią.

Ojciec, ojca	Отéць, бáтько, вітця́, бáтька
ma	мáє
dwóch, dwa, dwaj,	двох, два
synów, syn	сині́в, син
trzy, trzej	три
córki, córka	дóчки, дóньки, дочкá, донькá
córki (2. przyp.)	дочки́
to moi bracia	то мої брáтя, брат
siostry, siostra	сéстри, сестрá
siostry (2. przyp.)	сестри́
moim	моїм
stryjem, stryj	стри́єм, стрий
mojej	моє́ї
matki, matka	мáтери, мáтїр, мáти
wujem, wuj, wujkiem, wujko	вýйком, вýйко
lub	абó
moją	моє́ю
ciocią, ciocia, ciotką, ciotka	тéтою, тéта, тїткою, тїтка

dziadkiem, dziadek, dziadziem, dziadzio	дїдусéм, дїдýсь
babcią, babcia.	бабýнею, бабýня.

Прéдки, прéдок	**Przodkowie, przodek**
потóмки, потóмок	**potomkowie, potomek**
прáдїд	**pradziad**
прабáбка	**prababka**
прáвнуки, прáвнук	**prawnuki, prawnuk**
прáвнучка	**prawnuczka**
рóдичі	**rodzice**
зять	**zięć**
невíстка	**synowa**
тесть, свéкор	**teść, świekier**
свекрýха	**świekra, teściowa**
муж	**mąż, małżonek**
вітчи́м	**ojczym**
мáчуха	**macocha**
пáсирб	**pasierb**
пáсирбиця	**pasierbica**
швáґер	**szwagier**
братовá	**bratowa**
братáнок	**bratanek**
стри́йна	**stryjenka**
вýйна	**wujenka**
стриєчний-а-е	**stryjeczny-a-e**
тїточний-а-е	**cioteczny-a-e**
шýрин	**kuzyn**
кревня́чка, крéвна	**kuzynka**
бли́зші кревняки́	**bliżsi krewni**
бли́зша роди́на	**bliższa rodzina**
дáльший-а-е, дáльші	**dalszy, a-e, dalsi, dalsze**
сестрíнок	**siostrzeniec**
сестрíнка, сестрíниця	**siostrzenica**
приpóдний-а-е.	**przyrodni-a-e.**

Хтось пу́кає до двере́й.	Ktoś puka do drzwi.
Хтось дзво́нить.	Ktoś dzwoni.
Про́шу!	Proszę!
Моє́ пова́жане (почте́ніє).	Moje uszanowanie.
Добри́й-день.	Dzień dobry.
До́брий ве́чер (ве́чір).	Dobry wieczór.
Цїлу́ю ру́цї па́нї добро́дїйки.	Całuję rączki pani dobrodziejki.
Сла́ва Ісу́су Христу́.	Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus.
На ві́ки сла́ва.	Na wieki wieków.
Вита́й, дороги́й прия́телю!	Witaj mi, drogi przyjacielu!
Очі́куємо тебе́ з нетерпели́востію.	Oczekujemy cię z niecierpliwością.
Чись здоро́в?	Czyś zdrów?
Як ся ма́є твій оте́ць, жі́нка і дї́ти?	Jak się ma twój ojciec żona i dzieci?
Дя́кую ду́же (красне́нько).	Dziękuję bardzo.
Ми всї, Бо́гу дя́ковати здоро́ві, ті́лько стару́шок оте́ць чу́є ся осла́бленим і не вихо́дить.	My wszyscy, Bogu dzięki, zdrowi, tylko staruszek ojciec czuje się osłabionym i nie wychodzi.
Звича́йно: ста́рість не ра́дість.	Zwykle: starość nie radość.
Щось порабля́в (що пораблялисьте) ти́ми днями?	Coś porabiał (co pan porabiał) tymi dniami?
Ї́здилисьмо до о. Н. на пра́зник.	Jeździliśmy do ks. N. na praźnik.
Справля́в імяни́ни, уроди́ни, срі́бне весїлє́.	Obchodził imieniny, urodziny, srebrne wesele.
Поз'їзди́ла ся бли́зша і да́льша роди́на.	Zjechała się bliższa i dalsza rodzina.
Було тако́ж мно́го сусї́дів з жінка́ми і дїтьми́.	Było także wielu sąsiadów z żonami i dziećmi.
Ба́вилисьмо ся ду́же до́бре.	Bawiliśmy się bardzo dobrze.

Грімки́м »Мно́гая лі̂та« не бу́ло кінця́.	Hucznym „Mnohaja lita" nie było końca.
Але ми бала́каємо а час ухо́дить.	Ale my gawędzimy a czas uchodzi.
Ма́ю єще́ бу́ти у па́ньства Н.	Mam jeszcze być u państwa N.
Затри́май ся ще хвили́нку; за́раз буде ка́ва, чай (герба́та).	Zatrzymaj się jeszcze chwilkę; zaraz będzie kawa, herbata.
Серде́чно дя́кую, мені̂ спі́шно.	Serdecznie dziękuję, mnie spieszno.
Будь здоро́в.	Bądź zdrów.
Бува́йте здоро́ві.	Bądź pan zdrów, bądźcie zdrowi.
Прощава́й, прощава́йте.	Żegnaj mi, żegnajcie mi.
Поруча́ю ся.	Polecam się.
Най Бог прова́дить.	Niech Bóg prowadzi.
В ла́сцї Бо́жій.	W łasce Bożej.

Я був, бу́ла, бу́ло на імяни́нах.	Byłem, łam, łom na imieninach.
Ти бу́в, бу́ла, бу́ло на весі̂лю́.	Byłeś, łaś, łoś na weselu.
Він був на хрести́нах.	Był na chrzcinach.
Она́ бу́ла на зару́чинах.	Była na zaręczynach.
Оно́ бу́ло на пра́знику.	Było na prażniku.
Ми бу́ли на по́хоронї.	Byli(ły)śmy na pogrzebie.
Ви бу́ли на слюбі.	Byli(ły)ście na ślubie.
Они́ бу́ли на уроди́нах.	Byli(ły) na urodzinach.

Uwaga. Zamiast я був, бу́ла, бу́ло, ти був, бу́ла бу́ло ми бу́ли, ви бу́ли, można mówić бу́в-єм бу́ла-м бу́ло-м, бу́в-єсь, бу́ла-сь, бу́ло-сь, бу́ли-сьмо, бу́ли-сьте.

Мій оте́ць, ма́ти, брат і сестра́ бу́ли на зару́чинах у па́ньства Н. Я не був, бо ходи́в-єм на слюб тї̂точної сестри́. Се́стри мо́го шва́ґра вже за́мужні; они́ бу́ли та́кож. А чому́ ти не був? Я був на по́хоронї сво́го хре́стного вітця́. Страшне́ і несподї̂ване нещА́стє спітка́ло ту́ю роди́ну; а така́ бу́ла щасли́ва. Неда́вно бу́ли-сьмо на уроди́нах їх наймоло́дшої доньки́. До́ньки моє́ї тї̂тки бу́ли тако́ж.

Бо ходи́в-єм	Bo chodziłem
за́мужна, за́мужні	zamężna, zamężne
вже	już
мо́го шва́ґра	mego szwagra
чому́, длячого́?	czemu, dlaczego?
сво́го хре́стного вітця́	swego chrzestnego ojca
страшни́й-а́-е́	straszny-a-e
несподї̂ваний-а-е	niespodziewany-a-e
спітка́ло, спітка́ти	spotkało, spotkać
ту́ю роди́ну	tę rodzinę
таки́й-а́-е́	taki-a-e
щасли́вий-а-е	szczęśliwy-a-e
неда́вно	niedawno
їх	ich
наймоло́дшої доньки́	najmłodszej córki
донька́, дочка́, до́ньки, до́чки.	córka, córki.

Gdzie byliście wczoraj? Byliśmy w teatrze z ks. dziekanem N. Jego synowie byli u nas przez kilka lat na stancyi. Uczyli się się bardzo dobrze. Czy to prawda, żeś była chora? Tak jest. Cóż ci brakowało? Byłam bardzo zmęczona z powodu bezsennych nocy, jakie przepędziłam przy łożu mego chorego synka. Mąż mój był również bardzo strapiony; byłam w obawie, aby i on nie zachorował. Skąd Pani wraca? Byłam u swojej synowej. Mówią, że jej córeczka była ciężko chorą. Tak jest. Miała influencę.

Gdzie?	Де?
wczoraj	вчéра, вчóра
w teatrze, teatr	в теáтрі теáтр
z ks. dziekanem, dziekan	з о. (= отцéм) дéканом, [дéкан
jego synowie	єгó сини́
u nas	в, у нас
prez kilka lat	чéрез кíлька лїт
na stancyi, stancya	на мéшканю, мéшканє
uczyli się	учи́ли ся
czy to prawda?	чи то прáвда?
żeś	щось
chory-a-e	недýжий-а-е
tak jest	так є, єсть
cóż ci brakowało?	щож тобí хибувáло?
zmęczony-a-e	умýчений-а-е, утóмлений
z powodu, powód	
z przyczyny, przyczyna	з причи́ни, причи́на
bezsenny-a-e	безсóнний-а-е
nocy, noc	нóчий, ніч
jaki-a-e	яки́й-á-é
przepędziłam, przepędzić	я провéла, провéсти
przy łożu, łóżku, łoże, łóżko	при лíжку, лíжко
mego chorego synka, chory synek	моєго недýжого, хóрого, слабóго синкá, недýжий, синóк
również	рíвнож
strapiony-a-e	згри́жений-а-е
w obawie, obawa	в обáві, обáва
aby	щоби́
zachorował, zachorować	захоровáв, захоровáти
skąd pani wraca?	звíдки пáнї вертáють, звíдки вертáєте?
u swojej synowej	у своєї невíстки
mówią, mówić	говóрять, говори́ти
powiadają, powiadać	повідáють, повідáти

że	що
jej córeczka	еї̈ дóнечка
ciężko	тя́жко
miał-a-o	мав, мáла, мáло
influencę, influenca	інфлюéнцу, інфлюéнца.

Здорóвлє, хорóби лї́ки ітп.

Пан дóму донóсить о хорóбі ýченика пові́реного єгó опі́ці.

Всечестні́йший Отче Дéкане!

З обовя́зку господáря дóму донóшу, що Михáсь єсть не зовсі́м здорóв.

Ни́нї рáно пійшóв єщé до шкóли як звичáйно, áле вже о 11. (= одинáйцятій) г. (= годи́нї) вернýв з си́льним бóлем голови́ і мýсїв положи́ти ся до лі́жка. Прикли́каний лїкáр сконстатувáв дóсить си́льну горя́чку і боїть ся, щоб се не був тиф. Заординувáв відповí́дні срéдства, і бýде щодéнно хóрого відві́дувати. Ми зі свої стóрони будéмо кóло Михася́ ходи́ти як кóло влáсної дити́ни, і нáдїємо ся, що при старáн-

Zdrowie choroby, lekarstwa itp.

Pan domu donosi o chorobie ucznia powierzonego jego opiece.

Przewielebny Ojcze Dziekanie!

Z obowiązku gospodarza domu donoszę, że Michaś jest niezupełnie zdrów.

Dzisiaj rano poszedł jeszcze do szkoły jak zwykle, lecz już o 11. g. wrócił z silnym bolem głowy i musiał położyć się do łóżka. Przywołany lekarz skonstatował dość silną gorączkę i obawia się, aby to nie był tyfus. Zaordynował stosowne środki, i będzie codziennie chorego odwiedzać. My ze swej strony będziemy koło Michasia chodzić jak koło własnego dziecka, i spodziewamy się, że przy starannej opiece

ній опіції лікарській і домовій скоро верне до здоровля.

З глубоким поважанєм (почтєнієм) Н. Н.

lekarskiej i domowej prędko wróci do zdrowia.

Z głębokiem poważaniem (szacunkiem) N. N.

Ojciec odpowiada synowi na list z doniesieniem o chorobie.

Kochany Synu!

Wczoraj otrzymałem Twój list. Piszesz nam, że znowu jesteś chory. Jesteśmy niespokojni o Twoje zdrowie Posyłam Ci przez posłańca ciepły płaszcz. Matka posyła także bieliznę dla Ciebie. Równocześnie piszę do znajomego lekarza w mieście. On Cię odwiedzi i udzieli Ci dobrej rady. Powiedz mu co Ci brakuje i bądź całkiem szczery względem niego. Bez pozwolenia lekarza nie opuszczaj łóżka. Ja wkrótce do Ciebie przyjadę Może zastanę Cię już zdrowym.

Całuję Cię serdecznie
Twój Ojciec.

Отéць відповідáє сíнови на лист з донéсенєм о хорóбі.

Кохáний Сíну!

Вчéра отрíмав-єм Твій лист. Пíшеш нам, що знов єсí хóрий. Ми є неспокíйні о Твоє здорóвлє. Посилáю Тобí черéз післанцá тéплий плащ. Мáти посилáє тakóж білíзну для Тéбе. Рівночáсно пíшу до знáкомого лікарá в містї. Він Тебé відвíдає і удíлить Тобí дóброї рáди. Скажí ємý, що Тобі хибýє і будь цїлкóм щíрий взглядом нéго. Без позвóленя лїкарá не опускáй лíжка. Я небáвком до Тéбе прийду. Мóже застáну Тя вже здорóвим.

Цїлýю Тя сердéчно
Твій отéць.

Біль головú	Ból głowy
міґрéна	migrena
випáданє волóся	wypadanie włosów

ли́сїнє	łysienie
запа́ленє мо́зґу	zapalenie mózgu
стру́пи на голові́	strupy na głowie
єги́петске запа́ленє	egipskie zapalenie
коро́ткий зір	krótki wzrok
зачервонї́ле о́ко	zaczerwieniałe oko
зачервонї́лі о́чи	zaczerwieniałe oczy
слїпота́	ślepota
стри́канє в уша́х	strzykanie w uszach
шум в уша́х	szum w uszach
злий слух	zły słuch
тупи́й слух	tępy słuch
хоро́би но́са	choroby nosa
не́жить	katar
прищі́ в но́сї	pryszcze w nosie
прищі́ на лици́	pryszcze na twarzy
ви́сипка на лици́	wysypka na twarzy
ро́жа	róża
боля́к, боляки́	bolączka, bolączki
чира́к	czyrak
біль зубі́в	ból zębów
запа́ленє окі́стної	zapalenie okostnej
ка́мінь на зуба́х	kamień na zębach
спорохна́вілий зуб	spróchniały ząb
спорохна́вілі зу́би	spróchniałe zęby
вста́влені (фалши́ві) зу́би	wstawione (fałszywe) zęby
рва́ти зуб	rwać ząb
затрої́ти зуб	zatruć ząb
затро́єнє зу́ба, зубі́в	zatrucie zęba, zębów
пльомбо́ванє	plombowanie
пльомбова́ти	plombować
зуб хита́є ся	ząb kołysze się
ко́рінь	korzeń
хоро́би го́рла, горля́ні	choroby gardła, gardlane
хоро́би я́ми у́стної	choroby jamy ustnej

запálенє гóрла	zapalenie gardła
сухóти горля́ні	suchoty gardlane
хри́пка	chrypka
кáшель	kaszel
ди́хавиця	astma
хорóби внýтрішні	choroby wewnętrzne
біль груди́й	ból piersi
біль клі̂тки груднóї	ból klatki piersiowej
запálенє лéгких	zapalenie płuc
горя́чка	gorączka
застýдженє ся	przeziębienie się
застуди́ти ся	przeziębić się
дрощ прої́мáє	dreszcz przejmuje
нéжить жолýдка	katar żołądka
кір	odra
щéпленє ві́спи	szczepienie ospy
чóрна ві́спа	czarna ospa
гостéць	reumatyzm
дифтéрия (дифтери́т)	dyfterya
хорóби скі́рні	choroby skórne
тиф плями́стий	tyfus plamisty
хорóби жінóчі	choroby kobiece
пухлинá	puchlina
холéра	cholera
битє́ сéрця	bicie serca
хорóба заразли́ва	choroba zakaźna (zaraźliwa)
закáженє крóви	zakażenie krwi
жовтáчка	żółtaczka
блі̂дáчка	bladaczka
епідéмия, зарáза	epidemya, zaraza
недокрéвність	niedokrewność
скалі̂чити ся	skaleczyć się
скалі̂ченє	skaleczenie
калі̂ка	kaleka
глухи́й-á-é	głuchi-a-e

сліпий-á-é	ślepy-a-e
німий-á-é	niemy-a-e
глухонїмий	głuchoniemy

Я бу́ду у лїкаря́.	(Ja) będę u lekarza.
Ти бу́деш в áптиці.	(Ty) będziesz w aptece.
Він бу́де при операциї.	(On) będzie przy operacyi.
Она́ (вона́) бу́де лїкáркою.	(Ona) będzie lekarką.
Оно́ (воно́) бу́де вилїчене.	(Ono) będzie wyleczone.
Ми буде́мо ходи́ти на медици́ну.	(My) będziemy chodzić na medycynę.
Ви буде́те заживáти гіркі ліки.	(Wy) będziecie zażywać gorżkie lekarstwa.
Они́ бу́дуть здавáти іспит з анато́мії і хе́мії.	(Oni, one) będą zdawać egzamin z anatomii i chemii.

Іду́ до лїкаря́ Н. Він ме́шкав давнїйше при у́лици Крáківскій, áле недáвно спровáдив ся на у́лицю Гáлицку. Він є знамени́тим оперáтором. Колú бу́деш у не́го? Бу́ду око́ло 4. (четве́ртої) годи́ни. Він ордину́є від 3—5. (тре́тої до пятої). Мій братáнок є сту́дентом медици́ни на остáтнім ро́цї. Працює ду́же пільно і з зами́лованєм, тож бу́де коли́сь повáгою в сьвітї лїкáрскім. По скінченю медици́ни поїде за грани́цю на дáльші студиї. Мої обі се́стри бу́дуть лїкаркáми. Взáвтра буде́мо у нáшого хо́рого товáриша. Чи і ви буде́те там? Ду́же рáдо. Що єму́ властúво хибу́є? Мав запáленє ле́гких, áле небезпече́ньство мину́ло і звільна прихо́дить до здоро́вля. Бу́де ся ду́же тїшити, сли і ви єго́ відвідаєте.

Іти́, іду́	Iść, idę
лїкар, лїкаря́	lekarz, lekarza

мéшкати, мéшкав	mieszkać, mieszkał
давнó, давнїйше	dawno, dawniej
при	przy
ýлиця Крáківска	ulica Krakowska
áле	lecz
недáвно	niedawno
спровáдити ся, спровáдив ся	sprowadzić się, sprawadził się
ул. Гáлицка	ul. Halicka
знаменúтий-а-е	znakomity-a-e
оперáтор, оперáтором	operator, operatorem
колú?	kiedy?
у нéго	u niego
óколо	około
чотúри, четвéртий-а-е	cztery, czwarty-a-e
четвéрта годúна, четвéртої годúни	czwarta godzina, czwartej godziny
ординувáти, ординýє	ordynować, ordynuje
від	od
три, трéтий-а-е	trzy, trzeci-a-e
пять, пя́тий-а-е	pięć, piąty-a-e
від трéтої до пя́тої (годúни)	od trzeciej do piątej (godziny)
стýдент, стýдентом	student, studentem
медицúна, медицúни	medycyna, medycyny
остáтний-а-е	ostatni-a-e
рік, рóцї	rok, roku
прáцювáти, прцює	pracować, pracuje
дýже пúльно	bardzo pilnie
замúловане, замúлованем	zamiłowanie, zamiłowaniem
тож	przeto
колúсь	kiedyś
повáга, повáгою	powaga, powagą
сьвіт, в сьвітї	świat, w świecie
лїкáрский-а-е	lekarski-a-e

скі́нченє, по скі́нченю	ukończenie po ukończeniu
поїхати, поїде	pojechać, pojedzie
грани́ця, за грани́цю	granica, za granicę
да́льший-а-е	dalszy-a-e
сту́дию̆м, сту́диї	studyum, studya
обі́	obie
сестра́, 2. відм. сестри́, ч. мн. се́стри	siostra, 2. przyp. siostry, l. mn. siostry
лїка́рка, лїкарка́ми	lekarka, lekarkami
взя́втра	jutro
наш-а-е	nasz-a-e
хо́рий-а-е	chory-a-e
това́риш, това́риша,	towarzysz, towarzysza
ду́же ра́до	bardzo chętnie
що?	co?
він, єго́, єму́	on, jego, jemu
хибува́ти, хибу́є	brakować, brakuje
ма́ти, мав	mieć, miał
запа́ленє	zapalenie
ле́гкі, ле́гких	płuca, płuc
небезпече́ньство	niebezpieczeństwo
мина́ти, мину́ло	mijać minęło
зві́льна, пома́ло	zwolna, pomału
при́ходити, прихо́дить	przychodzić, przychodzi
здоро́влє, здоро́вля	zdrowie, zdrowia
тїшити ся	cieszyć się
єли,	jeżeli
відві́дати, відві́даєш	odwiedzić, odwiedzisz

Ten młody lekarz ma ogromną praktykę. Jest specyalistą w chorobach nerwowych (ocznych, wewnętrznych, żołądkowych, uszu, skórnych, kobiecych). Tyfus plamisty kończy się zwykle śmiercią. Choroby epidemiczne mniej grasują w naszych czasach aniżeli dawniej. Wobec niektórych chorób jak np. suchot

i raka sztuka lekarska jest prawie bezsilną; jest jednak nadzieja, że wkrótce i na nie będzie miała stosowne środki. Medycyna była, jest i będzie jedną z najpiękniejszych i najpożyteczniejszych nauk. Po smutnem doświadczeniu nie będę w przyszłości lekceważyć sobie żadnych chorób. Będziemy otwarci wobec naszego domowego lekarza i będziemy jak najdokładniej przestrzegać jego rad. Może będą stosowne zimne okłady z t. zw. kwaśnej wody? Czy będziecie się kąpać w zimnej czy w letniej (ciepłej) wodzie?

Ten młody lekarz	Той молодий лїкáр
mieć, ma	мáти, мáє
ogromna praktyka	величéзна прáктика
ogromną praktykę	величéзну прáктику
specyalista, specyalistą	специялїст, специялїстою
w chorobach	в хорóбах
nerwowy-a-e, nerwowych	нервóвий-а-е, нервóвих
oczny-a-e	óчний
wewnętrzny-a-e	внýтрішний-а-е,
gardlany-a-e	горлянӣй-а-е
żołądkowy-a-e	жолудкóвий-а-е
ucho, ucha, uszu	ýхо, ýха, ушúй
skórny-a-e	скíрний-а-е
kobiecy-a-e	жéньский-а-е
tyfus plamisty	тиф плямúстий
zwykle	звичáйно
kończyć się, kończy się	кінчúти ся, кінчúть ся
śmierć, śmiercią	смерть, смéртію
choroby epidemiczne	хорóби епідемíчні
mniej	мéнше
grasować, grasują	ґрасовáти, ґрасýють
czas, w czasach	час, в часáх
aniżeli	нїж, як
dawniej	давнїйше
wobec	сýпротив

niektóry-a-e, niektórych	дéякий-а-е, дéяких
chorób	хорóб
np.	н. пр.
suchoty, suchot	сухóти, сухíт
rak, raka	рак, рáка
sztuka lekarska	штýка лїкáрска
prawie	мáйже
bezsilny-a-e, bezsilną	безсúльний-а-е, безсúльною
jednak	однáк
nadzieja	надїя
że	що
wkrótce	небáвком
na nie	на них
mieć, będę miał, a, o	мáти, бýду мав, мáла, о
odpowiedni-a-e	відповíдний-а-е
środek, środki	срéдство, срéдства
medycyna	медицúна
jeden, a, o, jedną	одúн, однá, однó, однóю
piękny, piękniejszy, najpiękniejszy	крáсний, крáсший, найкрáсший
pożyteczny, pożyteczniejszy najpożyteczniejszy	пожитóчний, пожиточнїйший, найпожиточнїйший
nauka, nauk	наýка, наýк
najpiękniejszych i najpożyteczniejszych nauk	найкрáсших і найпожиточнїйших наук
smutne doświadczenie	сумнúй дóсьвід
po smutnem doświadczeniu	по сумнíм дóсьвідї
przyszłość, przyszłości	будýчність, будýчности
lekceważyć sobie	легковáжити собі
żaden-a-e, żadnych	жáдний-а-е, жáдних
otwarty, otwarci, otwarte	отвéртий, отвéрті
nasz, naszego	наш, нáшого
domowy lekarz, domowego lekarza	домовúй лїкáр, домовóго лїкарá

dokładnie, dokładniej, najdokładniej	доклáдно, докладнїйше, найдокладнїйше
przestrzegać	перестерігáти
rada, jego rad	рáда, єгó рад
może	мóже
stosowny, stosowne	відповідний, відповідні
zimny okład, zimne okłady	зúмний óклад, зúмні оклáди
z t. zw. (tak zwanej)	з т. зв. (так звáної)
kwaśna woda, kwaśnej wody	квасна́ вода́, квасно́ї води́
kąpać się	купáти ся
zimny-a-e	зúмний-а-е
letni-a-e	лїтний-а-е
ciepły-a-e	тéплий-а-е
w zimnej, letniej, ciepłej wodzie.	в зúмній, лїтній, тéплій водї.

Дуже дóбре, що тебé спотикáю.	Bardzo dobrze, że cię spotykam.
Не знáєш, де мéшкає тепéр лїкáр Н.?	Nie wiesz, gdzie mieska teraz lekarz N.
Мéшкає в рúнку ч. 35 (трийцять пять) на пéршім повéрсї.	Mieszka w rynku l. 35 na pierwszem piętrze.
Нáпись зáраз кóло схóдів на прáво (на лїво); там єсть такóж дзвінóк.	Napis zaraz koło schodów na prawo (na lewo); tam jest także dzwonek.
До котрóї годúни приймáє хóрих (паціє́нтів)?	D0 której godziny przyjmuje chorych (pacyentów)?
Приймáє до 5. (пятої) годúни.	Przyjmuje do 5. (piątej) godziny.
Дякую тобі дýже; спішу, бом готóв спізнúти ся.	Dziękuję ci bardzo; spieszę, bom gotów spóźnić się.
До побáченя!	Do widzenia!

Чи застáв-єм пáна консíляра?	Czy zastałem pana konsyliarza?
Так є; влáсне тепéр перевя́зують хóрому рáну.	Tak jest; właśnie teraz przewiązuje (dosł, przewiązują) choremu ranę.
Зміня́ють бандáжі	Zmienia (dosł. zmieniają) bandaże.
Прóшу ся розібрáти і заждáти (зачекáти) в почекáльни (чекáльни).	Proszę się rozebrać i zaczekać w poczekalni.
Чим мóжу служи́ти?	Czem mogę służyć?
Прóшу ласкáво огля́нути мою́ руку.	Proszę łaskawie oglądnąć moję rękę.
Пéред кількóма дня́ми скалїчив-єм ся в пáлець.	Przed kilkoma dniami skaleczyłem się w palec.
Рáнка засклепи́ла ся скóро, áле вчéра зачáв пáлець пухнути, а вже нúнї пухлинá посувáє ся щорáз дáльше.	Ranka zasklepiła się prędko, lecz wczoraj zaczął palec puchnąć, a już dzisiaj puchlina posuwa sią coraz dalej.
Прóшу показáти.	Proszę pokazać.
Яки́м ножóм скалїчилисьте ся?	Jakim nożem pan skaleczył się?
Звичáйним ножéм кухóнним.	Zwykłem nożem kuchennym.
Бою́ ся, чи се не бýде закáжене крóви.	Boję się, czy to nie będzie zakażenie krwi.
Дýже дóбре щóсьте в порý прийшли́, бо за кілька днїв вже булóби за пізно.	Bardzo dobrze żeś pan w porę przyszedł, bo za kilka dni byłoby już za późno.
Такі закáженя бувáють дýже небезпéчні.	Takie zakażenia bywają bardzo niebezpieczne.
На разї нема єщé нїчó небезпéчного.	Na razie niema jeszcze nic niebezpiecznego.

Зробимо маленьку операцію, і за кілька днїв будете цїлком здорові.

Zrobimy maleńką operacyę, i za kilka dni będzie pan (dosł. będziecie) zupełnie zdrów (dosł. zdrowi, zdrowe).

Прошу зробити менї лїкарство після сеї рецепти.

Proszę zrobić mi lekarstwo podług tej recepty.

Служу.

Służę.

За пів години буде готове.

Za pół godziny będzie gotowe.

Чи зачекаєте?

Czy pan (pani) zaczeka?

Нї, прийду пізнїйше.

Nie, przyjdę później.

Прошу значок.

Proszę znaczek.

Кілько (сила) маю заплатити за ті піґулки?

Ile mam zapłacić za te pigułki?

Корону і 48 (сорок вісїм) сотиків.

Koronę i 48 halerzy.

Чи мігбим (моглабим) у вас дістати яких кропель на біль зубів?

Czy mógłbym (mogłabym) u was dostać jakich kropel na ból zębów?

Прошу дуже; маємо знамениті і незавідні средства.

Proszę bardzo; mamy znakomite i niezawodne środki.

Dodatek (додаток) 2.

(do ćwiczenia w czytaniu, akcentowaniu i samoistnem tłumaczeniu na język polski. Słowniczek podany niżej z pominięciem jednak słów równobrzmiących lub bardzo zbliżonych do odnośnych wyrazów polskich).

Бабскі лїки.

Перед двором в Циганах, в тїни розложистої липи сидїла сїльска дївчина, закривши очи рукою.

— Що тобі Фе́сю? — заговори́ла до не́ї стара́ Сови́ха, ідучи́ на робо́ту.

— Ах, ті нещя́сні о́чи! Вже тре́чий раз се́го ро́ку прихо́дить ся мені тя́жко з ни́ми біду́вати. — Та відня́вши ру́ку, показа́ла ба́бі о́чи, що були́ ду́же зачервоні́лі.

— От що йно́ від'ї́хав з двора́ мі́ский лїка́р, котри́й огляда́в мої́ о́чи, — каза́ла да́льше Фе́ся. — Він дав мені́ отсю́ во́ду у флящи́нї і каза́в не́ю закро́плювати о́чи три ра́зи на день. І сам запусти́в мені́ ка́плю то́ї води́ до о́ка; та як ста́ло печи́, то я гада́ла з разу́, що геть о́ко ви́палить; ось ще й до́си печи́ не переста́ло.

Сови́ха, слу́хаючи, ки́вала милосе́рдно голово́ю і щось шепта́ла Фе́сї до у́ха.

На дру́гий день прийшла́ Фе́ся, як звича́йно до двора́ на робо́ту: одно́ о́ко ма́ла напу́хнене, а дру́ге завя́зане ху́сточкою. Над'ї́хав лїка́р, а па́нї післа́ла знов по Фе́сю. Дї́вчина вийшла́ несьмі́ло зі спу́щеними очи́ма.

— Чи закро́плювала ти о́чи вче́ра і ни́нї то́ю водо́ю, що пан до́ктор дали́? — запита́ла па́нї.

— Ох, про́шу па́нї, — каза́ла зі сму́тком Фе́ся, цїлу́ючи дї́дичку в ру́ку, — вже мені́ не тре́ба нія́ких лї́ків.

— Чому́ж то? Адже́ ви́дко, що тебе́ о́чи ни́нї ще гі́рше боля́ть, нїж вче́ра.

— Я бу́ла вче́ра з Сови́хою у кова́льки, що заше́птує усї́ хоро́би, — каза́ла дї́вчина. Кова́лька пали́ла зї́лє і заси́пувала мені́ о́ко, що мене́ ду́же болї́ло. Зве́рха приложи́ла сьвіжого зї́ля, відта́к завяза́ла о́ко і велї́ла так ходи́ти. Она́ каза́ла, що неба́вком ви́здоровію, а тимчасо́м о́чи мені́ запу́хли і болї́ли мене́ так ду́же че́рез цїлу́ ніч, що я не могла́ а́нї на хви́лю засну́ти.

Лїка́р хотї́в поба́чити о́ко Фе́сі, і каза́в її

зняти хусточку. Скоро Феся то зробила, скрикнула нараз, бо спостерегла, що на одно око нїчого не видить. Тодї лїкар, оглянувши око докладно, сказав їй, що на то око буде вже темною на цїле житє і що за се має подякувати ковальцї.

Нещасна Феся ридала тяженько, але і Совиха мала великий біль і гризоту, бо она була причиною нещастя дївчини. Бідна Феся остала калїкою через те, що замість слухати ученого лїкаря, пішла лїчити ся до нерозумної баби. Ковальку не минула заслужена кара. На донесенє лїкаря суд розслїдив цїлу справу і засудив єї на кілька місяцїв тяжкої вязницї.

Двір, перед двором	Dwór, przed dworem
Цигани (село)	Cygany (wieś)
тїнь, в тїни	cień, w cieniu
сидїти, сидїла	siedzieć, siedziała
сїльский-а-е	wiejski-a-e
дївчина	dziewczyna
рука, рукою	ręka, ręką
заговорити, заговорила	przemówić, przemówiła
до неї	do niej
ити, идучи	iść, idąc
нещасний-а-е, нещасні	nieszczęsny-a-e, nieszczęsne
вже	już
сей, сего	ten, tego
приходить ся	przychodzi się, muszę
тяжко	ciężko
відняти, та віднявши	odjąć, i odjąwszy
от що й но	właśnie dopiero co
від'їхати, від'їхав	odjechać, odjechał
міский-а-е	miejski-a-e
котрий-а-е	który-a-e
оглядати, оглядав	oglądać, oglądał
казати, казала	mówić, mówiła

дáльше	dalej
отсéй, отся́, отсé	ten, ta, to
флящи́на	flaszeczka
закрóплювати	zapuszczać
кáпля	kropla
та як стáло	lecz jak wzięło
гадáти, гадáла	myśleć, myślała
з разý	z początku
ви́палити, ви́палить,	wypalić, wypali
дóси	dotychczas
перестáти, перестáло	przestać, przestało, zaprzestało
слýхати, слýхаючи	słuchać, słuchając
ки́вати, ки́вала	kiwać, kiwała
милосéрдно	miłosiernie
головá головóю	głowa, głową
щось	coś
як звичáйно	jak zwykle
напýхнути, напýхнене	spuchnąć, spuchnięte
завязáти, завя́зане	zawiązać, zawiązane
хýсточка, хýсточкою	chusteczka, chusteczką
над'ї́хати, над'ї́хав	nadjechać, nadjechał
війти́, війшлá	wejść, weszła
несьміло	nieśmiało
спусти́ти, спýщеними	spuścić, spuszczonemi
ни́нї	dzisiaj
дáти, дáли	dać, dali
проси́ти, прóшу	prosić, proszę
зі смýтком	ze smutkiem
цїлувáти, цілýючи	całować, całując
дї́дич, дї́дичка	dziedzic, dziedziczka
вже трéба	już potrzeba
нїякий-а-е	żaden
чомýж то?	dlaczegoż to?
аджé	przecież
ви́дко	widać

ще гірше	jeszcze gorzej
боліти, болять	boleć, bolą
ковалька	kowalicha
зашептувати, зашептує	zamawiać, zamawia (choroby)
весь, вся, всьо,	wszystek, wszelki
засипувати, засипувала	zasypywać, zasypywała
зверха	z wierzchu, na wierzch
приложити, приложила	przyłożyć, przyłożyła
відтак	następnie
веліти, веліла	kazać, kazała
виздоровіти, виздоровію	wyzdrowieć, wyzdrowieję
через цілу ніч	przez całą noc
мочи, могла	módz, mogła
хотіти, хотів	chcieć, chciał
побачити	zobaczyć
зняти	zdjąć
скрикнути, скрикнула	krzyknąć, krzyknęła
спостеречи, спостерегла	spostrzec, spostrzegła
видіти, видить	widzieć, widzi
тоді	wtedy
темний-а-е, темною	ciemny-a-e, ciemną
за се	za to
мати, має	mieć, ma
подякувати	podziękować
ридати, ридала	płakać (rzewnie), płakała (rzewnie)
тяженько	bardzo ciężko, rzewnie
великий-а-е	wielki-a-e
гризота, гризоту	zgryzota, zgryzotę
причина, причиною	przyczyna, przyczyną
нещастє, нещастя	nieszczęście, nieszczęścia
бідний-а-е	biedny-a-e
каліка, калікою	kaleka, kaleką
через те	przez to
замість	zamiast

учéний, учéного	uczony, uczonego
пійти́, пішлá	pójść, poszła
нерозу́мний-а-е	nierozumny-a-e
мину́ти, мину́ла	minąć, minęła
заслу́жений-а-е	zasłużony-a-e
донéсенє	doniesienie
розслїди́ти, розслїди́в	rozśledzić (rozpatrzyć), rozśledził, rozpatrzył
цїлá спрáва	cała sprawa
засуди́ти, засуди́в	zasądzić, zasądził
мíсяць, мíсяців	miesiąc, miesięcy
тяжки́й-á-é	ciężki-a-e
вязни́ця, вязни́цї.	więzienie, więzienia.

Надї́я.

Бувáє, чоловíк часóм
Зрáдї́є так, повеселї́є;
Хоч, як отсé єму́ прийшлó —
І сам сказáти не умíє.
І стáне я́сно пéред ним
Надї́я, áнгелом сьвяти́м.
Отсé тому́, бо він заду́мав
Добрó якéсь, кому́сь зроби́ти.
Щасли́вий той, чия́ душá
Добрó навчи́ла ся люби́ти.
Нерáз такóму лю́бо стáне,
І сму́ток і журбá минé
Душá барвíнком зацвитé.
Оттáк у тéмну я́му гля́не
Сьвятéє сóнце, й як на те,
Трави́ця в я́мі поростé.

Надї́я	Nadzieja
бувáє	bywa

зрáдїти, зрáдїє	ucieszyć się, ucieszy się
повеселї́ти, повеселї́є	rozweselić się rozweseli się
хоч	chociaż
прийти́, прийшло́	przyjść, przyszło
умі́ти, умі́є	umieć, umie
сказáти	powiedzieć
стáнути, стáне	stanąć stanie
пéред ним	przed nim
áнгел, áнгелом	anioł, aniołem
сьвяти́й, святи́м	święty, świętym
отсé тому́	a to dlatego
заду́мати, заду́мав	postanowić (w myśli), postanowił
якéсь добро́	jakieś dobro, coś dobrego
зроби́ти	zrobić, zdziałać
щасли́вий-а-е	szczęśliwy-a-e
навчи́ти ся, навчи́ла ся	nauczyć się, nauczyła się
люби́ти	miłować
нерáз	nieraz
лю́бо	mile
журбá	troska, zgryzota
мину́ти, минé	minąć, minie, przejdzie
барві́нок, барві́нком	barwinek, barwinkiem (roślina)
зацви́сти, зацвитé	zakwitnąć, zakwitnie
оттáк	tak samo jak
у тéмну я́му	do ciemnej jamy
гля́нути, гля́не	zajrzeć, zajrzy
сьвятéє сóнце	święte słońce
й як на те	i oto
трави́ця	trawka
порости́, поростé	rosnąć, wyrośnie.

Części mowy (части мови).

W języku ruskim rozróżniamy następujące części mowy:

1. rzeczowniki (íменники), 2. zaimki (заíменники), 3. przymiotniki (прикмéтники), 4. liczebniki (числíвники),	imiona (íмена)
5. czasowniki czyli słowa (дїєслóва),	
6. przysłówki (прислíвники), 7. przyimki (приíменники), 8. spójniki (злýчники), 9. wykrzykniki (óклики).	partykuły (чáстицї)

Części mowy dzielimy na odmienne, do których należą wszystkie imiona i czasowniki, tudzież na nieodmienne, któremi są partykuły.

1. Rzeczowniki (íменники).

Rzeczownikami nazywamy imiona osób lub rzeczy, np. Адам, Петрó, кіт, кінь, дéрево (drzewo), стіл i t. d.

Dzielą się one na:

1. żywotne, (живóтні) jak: чоловíк, пес, i nieżywotne (неживóтні), jak: дім, папíр, водá;

2. zmysłowe (змислóві), np.: кáмінь, дим, сьвíтло, i umysłowe (подýмані), np.: любóв, чеснотá (cnota), гнїв (gniew);

3. imiona własne (íмена влáсні), np. Фрацїшок, Альпи, Карпáти, imiona pospolite (íмена загáльні), jak: поéт, край, жóвнїр;

4. jednostkowe (одинúчні), jak: госпóдар (gospodarz), купéць, дуб (dąb), zbiorowe (збíрні), jak: шляхта, нáбіл, бíлє (bielizna), насїнє;

5. zdrobniałe (здрібнї́лі, np : до́нечка (córeczka), сино́к, ко́ник ,i zgrubiałe (згрубі́лі), np.: хлопчи́ско, ба́биско (babsko), кони́ско;

6. osobowe (особо́ві), jak: брат, сестра́, учи́тель, i rzeczowe, np.: зе́ркало (źwierciadło), зе́ркальце (lusterko), кни́жка (książka);

7. słowne (дїєсло́вні), np.: спане́, пи́сане, мо́вчане (milczenie)

Mamy trzy rodzaje (ро́ди): męski (рід му́жескиӣ), np. сеӣ у́ченик (uczeń), сеӣ дзвін, сеӣ ка́мінь, żeński (же́ньскиӣ), np.: ся же́нщина (kobieta), ся па́нї, ся ла́стівка (jaskółka), i niejaki (рід сере́дниӣ) np.: се де́рево, се теля́ (cielę), се молоко́ (mleko).

Oprócz rodzajów rozróżniamy jeszcze dwie liczby (числа́): liczbę pojedynczą (число́ одини́чне) i liczbę mnogą (число́ мно́ге).

Niekiedy używa się liczby podwójnej, dualis w jez. greckim (число́ двиӣне́), np. два ву́са, дві коро́ві, дві я́блінцї (jabłonie), дві руцї (ręce), дві я́блоцї (jabłka).

Rzeczowniki odmieniają się przez liczby i przypadki (ві́дмінки), których jest siedm:

Przypadek I-szy na pytanie kto? co? хто? що?
„ II-gi „ „ kogo? czego? кого́? чого́? czyj?-a?-e? чиӣ? чия́? чиє́?
„ III-ci „ „ komu? czemu? кому́? чому́?
„ IV-ty „ „ kogo? co? кого́? що?
„ V-ty wołając o, кличучи́ о
„ VI-ty na pytanie kim? czem? ким? чим?
„ VII-my „ w kim? w czem? в кім? в чім?

Rzeczowniki rodzaju męskiego (іменники póду мýжеского).

Te rzeczowniki mogą się kończyć: a) na samogłoskę twardą lub miękką. pr. лис, пан, учи́тель, товáриш (towarzysz), добрóдїй (dobrodziej), край; b) na samogłoski o, e, np.: Фрéдро, вýйко, бýзько (bocian), хлопи́ще (chłopisko); c) na spółgłoski a, я, np.: воєвóда, стáроста, тéсля (cieśla), сýдия (sędzia); d) nadto używa się bardzo często przymiotników jako rzeczowników rodzaju męskiego, np.: лю́тий (rozumie się: мíсяць), прохóжий — wędrowny — (rozumie się: чоловíк).

Rzeczowniki rodzaju żeńskiego (іменники póду жéнського).

Te rzeczowniki mogą się kończyć: a) na samogłoski a, я przed któremi może stać spółgłoska twarda lub miękka, np.: си́ла, суни́ця (poziomka), надї́я, ри́ба, бáня; b) na spółgłoskę miękką, na п, б, ф, в, м, р np.: часть, рíч (rzecz), кров, твар.

Rzeczowniki rodzaju nijakiego (іменники póду середного).

Te rzeczowniki kończą się: a) na samogłoski o, e, є, np. тї́ло, піддáше, нарíканє (narzekanie), b) na samogłoskę я, po zmiękczonych a, np.: ягня́ (jagnię), імя́ (imię), лошá (łoszę, źrebię).

Odmiana rzecz. męskich (відмíна іменників мýжеских).

Wzór pierwszy (взорéць пéрший).

Przypadek (відмінок)	Na pytanie (на пи́танє)	Liczba pojedyncza (число єдини́чне)	Liczba mnoga (числó мнóге)
I.	kto? co?	лис, дуб (dąb)	лúс-и
II.	czyj? a?-e? kogo? czego?	лúс-а, дуб-а	лúс-ів
III.	komu? czemu?	лúс-ови	лúс-ам
IV.	kogo? co?	лúс-а, дýба, lecz зуб!	лúс-и
V.	—	лúс-е	лúс-и
VI.	kim? czem?	лúс-ом	лúс-ами
VII.	w kim? w czem?	лúс-ї, дýб-і	лúс-ах

Podług tych wzorów odmieniają się rzeczowniki: вóлос (włos), кóлос (kłos), клин, сусї́д (sąsiad), двір (dwór)...; клуб, гóлуб (gołąb), сніп...; чоловíк (człowiek), вóрог (wróg), дух...; także rzeczowniki zakończone na о: дї́до (dziad, dziadzio), вýйко.

Rzeczowniki jak клуб, дуб, зруб, сніп, дім, став, a zatem zakończonne na п, б, ф, в, м, р mają w VII. przyp. l. p. końcówkę *і*. Чоловік ma w V. przyp. l. p. чоловіче, w VII. l. p. в чоловіцї, podobnie ворог ma вороже, в ворозї, дух, дўше, в дўсї.

Wzór drugi.

Przypadek	Na pytanie	Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
I.	kto? co?	учитель	учител-ї
II.	czyj?-a?-e? kogo? czego?	учител-я	учител-їв
III.	komu? czemu?	учител-еви	учител-ям
IV.	kogó? co?	учител-я	учител-їв
V.	—	учител-ю	учител-ї
VI.	kim? czem?	учител-ем	учител-ями
VII.	w kim? w czem?	учител-ї (ю)	учител-ях

Podobnie: приятель (przyjaciel), місяць...; добродій, соловій (słowik)...; товариш (towarzysz), панич...; rzeczowniki na ьо: дідусьо.

Добродій ma III. przyp. l. p. добродієви, VI. добродієм. Rzeczowniki zakończone na ж, ч, ш, щ, дж, nie mają miękkich końcówek, n. p.: товариша (nie товаришя), товаришу (nie товаришю) товариші (nie товаришї).

Niektóre rzecz. zakończone na р odmieniają się albo podług pierwszego albo podług drugiego wzoru, np. лїкар ma II. przyp. l. p. лїкара і лїкаря; pamiętać jednak należy, że takie rzeczow. mają w I. IV. i V. przyp. l. mn. tylko końcówkę *і*.

Uwagi o poszczególnych przypadkach wzoru pierwszego i drugiego.

I. przypadek może się kończyć na jakąkolwiek spółgłoskę. W zgłosce wyrazu zakończonej na spółgłoskę (w zgłosce zamkniętej), przemienia się samogłoska о na і, a samogłoska е przemienia się po: д, дз, з, л, н, с, т, п, na ї zresztą zaś na і, np. стіл, сто-лá (stół), ніс, нó-са (nos), діл, дó-лу (dół), біль, бó-лю (ból), рів, ро-вá (rów), бір, бó-ру (bór), ніж, но-жá (nóż), крáдїж, кра-де-жи (kradzież), сіль, сóли (sól).

Niekiedy kończy się pierwszy przyp. na о, ьо.

W II. przyp. mają niektóre rzecz., oprócz końcówki а, także końcówkę у, ю, albo tylko у, ю, np.: огорóд (ogród) огорóда, огорóду...; ale дóсьвід (doświadczenie) tylko дóсьвіду, біль, бóлю, гай, гаю.

Po р mają niektóre rzecz. w II. przyp. l. p. i w III. VI. VII. l. mn. końcówkę а, lub я, względnie ам, ям itd., np. лїкар, лїкара albo лїкаря, лїкарам, albo лїкарям itd., ale двір, tylko дворá, дворáм.

Wstawne о, е, nie zmienia się w I. przyp., natomiast wypada w II. i dalszych, np. ýгол (kąt),

ýгла, ýглови, вýголь (węgiel), вýгля, хлóпець, хлóпця, хлóпцеви пес, псá, псóви, орéл (orzeł), вірлá, вірлóви, лев, львá, львóви. Słowa жнець (żniwiarz) i швець (szewc) mają женця́, шевця́. W otwartej zgłosce i, ї przechodzi w о, е, np дзвін, дзвóна, міль (mól), мóлю, мід (miód), мéдý, лїд (lód) лéду.

Nadto co do końcówek а, я, у, ю, pamiętać należy, że rzeczow. osobowe i zwierzęce mają zawsze zakończenie а, я, np. áнгела, королá, крýка, хлóпця, коня́, itd. Z pomiędzy rzeczown. nieżywotnych zaś jedne kończą się na а, я, drugie na у, ю, np. дукáта, рубля́, вýса, зýба, нóса, лíктя (łokcia), дýба, я́сеня (jesiona) itp., — ale бóбу, вóску, горóху (grochu), льнý, хмéлю, ди́му, пóроху, піскý (piasku) дощý, (deszczu) itp

W III. przyp. mają rzeczown. zakończone na spółgłoskę twardą końcówkę ови np. пан, пáнови; zakończone na miękką spółgł. końcówkę еви, np. князь (książę). князéви, a zakończone na й mają єви, np. край, краєви, добрóдїй, добрóдїєви.

Przyp. IV. l. p. rzeczowników żywotnych, tudzież niektórych roslin równa się II., rzeczowników zaś nieżywotnych równa się I.

W przyp. V. l. p. rzeczown. zakończone na twardą spółgł. mają е, np. áнгеле, пáне, брáте; zakończone na miękką spółgłoskę mają ю, у, np. корóлю, гóстю (gościu), Івáсю (Jasiu), пани́чу, ale także си́ну, дї́ду, тáту.

W VI. przyp. l. p. rzeczown. zakończone na miękką spółgłoskę końcówkę ем: королéм, учи́телем, товáришем; zakończone na й mają єм: краєм, раєм, добрóдїєм, zakończone zaś na spółgł twardą mają ом: áнгелом, пáном, рабóм (niewolnikiem).

W VII. przyp. stoi i po п, б, ф, в, м, ж, ч, ш, щ, дж i po р, po innych ї, przyczem rzecz. zakończone na к, г, х miękczą te samogł. na ць, зь, сь,

пр. чоловік, в чоловіцї, Бог, в Бόзї, пόрох, в пόросї. Mówi się jednak: на кόнику, в ýченику.

Przyp. I. l. mn. kończy się na и, ї, і, пр. лúси, учúтелї, товáриші. Czasem przychodzi końcówka ове, пр. панόве, obok панú. Rzeczowniki zakończone w I. przyp. l. p. na ин, jak: селянúн (wieśniak), міщанúн tracą w l. mn. przyrostek ин: селян-и, міщáн-и, ale син ma синú, християнúн-християни, поганúн-погáни, Вірменúн (Ormianin)-Вірмéни, мýрин-муринú.

W II. przyp. l. mn. po spółgł. twardych i po ч, ж, ш, щ, р stoi ів, po miekkich їв. Czasem zamiast ів, їв, stoi ий, пр. гόстий, кόний, грόший (pieniędzy). Rzeczown. odrzucające przyrostek ин nie przybierają żadnego zakończenia, a więc: християнúн-християн, міщанúн-міщáн, Болгарúн (Bułgar)-Болгáр, ale Сербúн (Serb)-Сéрбів.

W przyd. III. VI. i VII. l. mn. mają rzeczown. zakończone na spółgł. twardą zakończenia ам, ами, ах, zakończone zaś na miękką ям, ями, ях (po ч, ж, ш, щ: ам, ами, ах).

W przyp IV. przychodzi czasem końcówка ьми, пр.: кíньми, гíстьми, чобітьмú.

Przyp. VI. l. mn. u rzecz. osobowych równa się drugiemu, u innych pierwszemu.

Wyjątki.

1. Брат ma l. mn.: братú, братíв, братáм, братáми, в братáх albo брáтя, брáтий, брáтям, братьмú, в брáтях.

2. Гόсподь (Bóg), Гόспода, Гόсподу albo Господéви, IV, = II., Гόсподи, Гόсподом, в Гόсподї. L. mn. niema.

3. Христόс, Христá, Христý, Христá, Хрúсте, Христόм, в Христї.

4. Велúкдень (Wielkanoc), велúкодня, великό-

дневи, IV. = I. велйкоднем, (по) велйкоднї albo велйцїднї.

5. Лóкоть na oznaczenie miary ma II. przyp. l. mn. локóт, пр. пять локóт сукнá, na oznaczenie zaś części ciała ma лíктїв.

Akcent u rzecz. wzoru I. i II. pozostaje zazwyczaj na tej zgłosce. na której był w przyp. I. l. p.

Wzór trzeci.

Przypadek	Na pytanie	Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
I.	kto? co?	воєвóд-а	воєвóд-и
II.	czyj?-a?-e? kogo? czego?	воєвóд-и	воєвóд-ів
III.	komu? czemu?	воєвóд-ї	воєвóд-ам
IV.	kogo? co?	воєвóд-у	воєвóд-ів
V.	—	воєвóд-о	воєвóд-и
VI.	kim? czem?	вовóд-ою	воєвóд-ами
VII.	w kim? w czem?	воєвóд-ї	воєвóд-ах

Podobnie odmieniają się: хлопчи́на, неро́ба, Тома́ (Tomasz), влади́ка, калі́ка, бідня́га (biedaczysko) itp.

Mówi się w przyp. III. i VII. l. p. неро́бі, Томі́, ale влади́ці, калі́ці, бідня́зї.

Wzór czwarty.

Przypadek	Na pytanie	Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
I.	kto? co?	те́сл-я (cieśla)	те́сл-ї
II.	czyj?-a?-e? kogo? czego?	те́сл-ї	те́сл-їв
III.	komu? czemu?	те́сл-ї	те́сл-ям
IV.	kogo? co?	те́сл-ю	те́сл-їв
V.	—	те́сл-ьо	те́сл-ї
VI.	kim? czem?	те́сл-ею	те́сл-ями
VII.	w kim? w czem?	те́сл-ї	те́сл-ях

Podobnie: судя́ (су́дия), пяни́ця, вельмо́жа (вельмо́жі nie вельмо́жї, вельмо́жам nie вельмо́жям).

Су́дия (sędzia) ma w V. przyp. l. p. су́дийо.

Uwagi do wzoru trzeciego i czwartego.

Przyp. IV. l. p. kończy się zawsze na у, ю, w l. m. natomiast równy jest II. u rzeczown. osobowych.

Przyp. 5. l. p. może mieć także końcówkę е, np.: пяни́це.

W przyp. II. l. m. mówimy воєво́дів, вельмо́жів, ale także воєво́д, вельмо́ж.

Akcent pozostaje zwykle na źródłosłowie; дру́жба ma jednak I. przyp. l. m. дружби́, a na odwrót слуга́ — слу́ги.

Przykłady do wzoru pierwszego rzecz. męskich.

По золоти́стім о́блацї висо́ко-висо́ко ле́тїли два а́нгели і пригляда́ли ся красотї се́го сьві́та. Нера́з є чолові́к сам собі́ во́рогом. Чолові́че, погада́й, що ро́биш! Пе́тре (Па́вле), памята́й, що в во́розї ма́єш нера́з прия́теля! Го́лос дзво́нів є пова́жний. В ду́сї не в тї́лї є правди́ва си́ла чолові́ка. В свої́м до́мі є ко́ждому найлї́пше. Книжки́ лежа́ть на столї́. Лї́вара (лї́варя) уживають ду́же ча́сто. Привя́зане пса до сво́го па́на бува́є ча́сто ду́же вели́ке. Селя́ни працю́ють тя́жко. Найгірше ма́ти злих сусї́дів (сусї́д). Від до́вшого часу́ не ви́дїв-єм тво́го дї́да. У мо́го бра́та є здоро́ві зу́би. Біль зубі́в є ду́же при́крий. Від сьміху́ мо́жна вздє́ржати ся.

Золотúстий-а-е	Złocisty-a-e
óблак	obłok
летїти, лéтїли	lecieć, lecieli,-ały
áнгел	anioł
приглядáти ся, приглядáли ся	przyglądać się, przyglądali się
красотá, красотї	piękność, piękności
сей сьвіт	ten świat
нерáз	nieraz
чоловíк	człowiek
собí, себé, ся	sobie, siebie, się
вóрог	wróg
погадáти, погадáй	pomyśleć, pomyśl
робúти, рóбиш	robić, robisz
Петрó, Павлó	Piotr, Paweł
памятáти	pamiętać
що	co, że
чáсто	często
приятель	przyjaciel
мáти, мáєш	mieć, masz
гóлос	głos
дзвін	dzwon
повáжний-а-е	poważny-a-e
не	nie
тїло, в тїлї	ciało, w ciele
правдúвий-а-е	prawdziwy-a-e
сúла	siła
кóждий-а-е	każdy a-e
дóбре, лїпше, найлїпше	dobrze, lepiej, najlepiej
книжка, 2. відм. книжки, 1. від. ч. м. книжкú	książka, 2. przyp. książki, 1. przyp. l. m. książki
лежáти, лежáть	leżeć, leżą
стіл	stół
лївар	lewar
уживáти, уживáють	używać, używają
привязанє	przywiązanie

пес	pies
бува́є	bywa
ду́же	bardzo
вели́кий-а-е	wielki-a-e
селяни́н	wieśniak
працюва́ти, працю́ють	pracować, pracują
тя́жко	ciężko
найгірше	najgorzej
злий сусі́д	zły sąsiad
до́вгий, до́вший, най-до́вший	długi, dłuższy, nadjłuższy
ви́дїти, ви́дїв-єм	widzieć, widziałem
твій дїд	twój dziad, dziadek
здоро́вий зуб	zdrowy ząb
при́крий-а-е	przykry-a-e
сьміх	śmiech
взде́ржати ся	wstrzymać się.

Z lnu wyrabiają płótna. Panowie, proszę bliżej. Murzynów wywożono z Afryki i sprzedawano w niewolę. Mieszczanie trudnią się różnemi rzemiosłami. Ojcze (dziadziu, synu), mamcia prosi na obiad; rosół już prawie zimny. Proszę cię bardzo, kochany przyjacielu, przyjdź do mnie wieczorem. Mieszkam przy ojcu. Szewc pojechał na jarmark z butami. Pójdę z braćmi na przechadzkę. Swiadczę się Jezusem Chrystusem, że ten człowiek niewinny. Dola niewolników jest bardzo ciężka. Daj mi miodu. Nie daleko boru jest leśniczówka. Ryk lwa jest przeraźliwy.

Len	Лен
wyrabiać, wyrabiają	вираблятѝ, вирабля́ють
płótno, płótna	полотно́, полотна́
bliżej	бли́зше
murzyn	му́рин

wywozić, wywożono	вивозити, вивожено
Afryka, Afryki	Африка, Африки
sprzedawać, sprzedawano	продавати, продавано
niewola, w niewolę	неволя, в неволю
mieszczanin	міщанин
trudnić się, trudnią się	займати ся, займають ся
różny-a-e	ріжний-а-е
rzemiosło, rzemiosłami	ремесло, ремеслами
ojciec	тато
mamcia	мамуня, мамуся
prosić, prosi	просити, просить
obiad	обід
rosół	росіл
już	вже
prawie	майже
zimny-a-e	зимний-а-е
ty, ciebie, cię	ти, тебе, тя
przyjaciel	друг (5. р. l. р. друже)
przyjść, przyjdź	прийти, прийди
do mnie	до мене
wieczór	вечер
mieszkać, mieszkam	мешкати, мешкаю
szewc	швець
pojechać, pojechał	поїхати, поїхав
jarmark	ярмарок
but	чобіт (6. р. l. m. чобітьми)
pójść, pójdę	піти, піду
przechadzka, przechadzkę	прохід
świadczę się	сьвідчу ся
Jezus Chrystus	Ісус Христос
niewinny-a-e	невинний-а-е
dola	доля, судьба
niewolnik	невільник, раб
ciężki-a-e	тяжкий-а-е
daj mi	дай менї

miód, miodu	мід, méду
niedaleko	недалéко
bór, boru	бір, бóру
leśniczówka	лїсничíвка
głos	гóлос
lew, lwa	лев, льва
przeraźliwy-a-e	проразлúвий-а-е.

Przykłady do wzoru drugiego rzeczown. męskich.

Мáю лéбедя. Маєток нáшого князя́ є дýже велúкий. Вýгля камінóго уживáють на óпал. Мя́со óкунїв є дýже смачнé. Оленї перебувáють в велúких лїсáх. В вéреснu бувáє нерáз так гáрно як в мáю. Івáсю, принесú менї 3 áркуші папéру! Тýжу за рíдним краєм. Дїдýсю, в котрíм мíсяци припадáє сéго рóку велúкдень? Тїшу ся дýже пáном добрóдїєм. Любúй товáришу, пожúч менї свóго ножá. Рóдичі суть нáшими найбíльшими добрóдїями. З кóний мáємо велúкий пожúток. Сей предприє́мець заробúв богáто грошúй.

Мáю	Mam
лéбідь	łabędź
маєток	majątek
князь	książę
велúкий-а-е	wielki-a-e
вýголь камінний	węgiel kamienny
уживáти, уживáють	używać, używają
óпал	opał
мя́со	mięso
óкунь	okoń
смачнúй-á-é	smaczny-a-e
óлень	jeleń

перебувáти, перебувають	przebywać, przebywają
лїс	las
вéресень	wrzesień
нерáз	nieraz
гáрно	ślicznie, pięknie
май	maj
Івáсь	Jasio
принéсти, принеси́	przynieść, przynieś
áркуш папéру	arkusz papieru
тýжу	tęsknię
рíдний-а-е	rodzinny-a-e
край	kraj
котрúй-á-é	który-a-e
мíсяць	miesiąc
сей рік, сéго рóку	ten rok, tego roku
вели́кдень	wielkanoc
припадáти, припадáє	przypadać, przypada
тї́шу ся	cieszę się
пан добрóдїй	pan dobrodziej
лю́бий-а-е	kochany-a-e
пожи́чити, пожи́ч	pożyczyć, pożycz
свій нї́ж	swój nóż
рóдичі	rodzice
вели́кий, бíльший, найбíльший	wielki, większy, największy
добрóдїйка	dobroczyńca
кінь	koń
пожи́ток	pożytek
предприéмець	przedsiębiorca
зароби́ти, зароби́в	zarobić, zarobił
богáто	wiele
гріш	pieniądz.

Proszę o przysłanie za zaliczką 125 łokci (metrów) drutu kolczastego. Żniwiarze poszli już dawno

na pole. Wróble wyrządzają szkody w sadach. Idę do szewca, gdyż chcę zamówić sobie buty. Niemcy są narodem przedsiębiorczym i pracowitym. Chmielu dodają do piwa. Te stołki są roboty stolarza N. Śledzie sprowadzają do nas z nadworskich krajów. Jest przysłowie: „Jak na niedźwiedzia upadnie mała gałązka to ryczy, jak wielka, to milczy.“ Chłopcy lubią zabawy i śpiewy. Proszę dać widelce i noże.

Przysłanie	Присланє
zaliczka	зáличка, зáчет
sto dwadzieścia pięć	сто двайцять пять
metr, metra	мéтер, мéтра (2. відм.)
drut, drutu	дріт, дрóту
kolczasty-a-e	кільчáстий-а-е
żniwiarz	жнець
pójść, poszli	пійти́, пішли́
już dawno	вже давнó
pole	пóле
wróbel	воробéць
szkoda, szkody	шкóда, шкóди
sad	сад
gdyż	бо
chcieć, chcę	хотї́ти, хóчу
sobie	собí
zamowić	замóвити
but	чóбіт
Niemiec	Нї́мець
naród, narodem	нáрід, нáродом
przedsiębiorczy-a-e	предприємчи́вий-а-е
pracowity-a-e	працьови́тий-а-е
chmiel, chmielu	хміль, хмéлю
dodawać, dodają	додавáти, додаю́ть
piwo, piwa	пи́во, пи́ва
stołek, stołki	столéць, стілцї́

robota, roboty	робо́та, робо́ти
stolarz	столя́р
śledź, śledzia	оселе́дець, оселе́дця
sprowadzać, sprowadzają	спрова́джувати, спрова́джують
nadmorski-a-e	надмо́рский-а-е
z nadmorskich	з надмо́рских
kraj	край
przysłowie	посло́виця
niedźwiedź, niedźwiedzia	медві́дь, медве́дя
upaść, upadnie	упа́сти, упа́де
mały-a-e	мали́й-а́-е́
gałązka	галу́зка
ryczeć, ryczy	рича́ти, ричи́ть
wielki-a-e	вели́кий-а-е
milczeć, milczy	мовча́ти, мовчи́ть
chłopiec, chłopca	хло́пець, хло́пця
lubieć, lubią	люби́ти, любля́ть
zabawa, zabawy	заба́ва, заба́ви
śpiew	сьпів
widelec, widelca	виде́лець, виде́лця
nóż, noża	ніж, ножа́

Przykłady do wzoru trzeciego i czwartego rzecz. męskich.

Тату́сю, в ку́хни жде́ яки́йсь убо́гий хлопчи́на. Про́шу да́ти то́му хлопчи́нї ми́лостиню. Зві́дки ти, хлопчи́но? Оді́ж Томи́ є га́рно зро́блена. Учу́ ся з Томо́ю. В Томі́ є ці́ла́ моя́ наді́я. Неро́бо, чому́ не бере́ш ся до якої пра́ці? Неро́бами бри́дять ся лю́ди. Неро́бів чека́є ну́жда. Пяни́ця упа́в на у́лици і злома́в собі́ но́гу; оста́не на ві́ки калі́кою. Наш ста́роста є ду́же бога́тий; ви́ставив вла́сним ко́штом дім для калі́к. Власть старості́в в пові́тах

є ду́же значна́. Па́не ста́росто, про́шу о ласка́ве пола́годженє моїˊ спра́ви. Дай то́му бідня́зї що з'ї́сти.

Ку́хня, в ку́хни	Kuchnia, w kuchni
жда́ти, жде́	czekać, czeka
убо́гий-а-е	ubogi-a-e
хлопчи́на	chłopczyk
ми́лостиня, ми́лостиню	jałmużna, jałmużnę
звідки	skąd
о́дїж	odzież
Тома́	Tomasz, Tomek
га́рно	pięknie
зро́блений-а-е	zrobiony-a-e
учу́ ся	uczę się
цїли́й-а́-е	cały-a-e
надїя	nadzieja
неро́ба	nieroba
чому́?	dlaczego?
бра́ти ся, бере́ш ся	brać się, bierzesz się
пра́ця, пра́цї	praca, pracy
бри́дити ся, бри́дять ся	brzydzić się, brzydzą się
чоловік, лю́ди	człowiek, ludzie
чека́ти, чека́є	czekać, czeka
ну́жда	nędza
пяни́ця	pijak
упа́сти, упа́в	upaść, upadł
у́лиця, на у́лици	ulica, na ulicy
злома́ти, злома́в	złamać, złamał
нога́, но́гу	noga, nogę
оста́ти, оста́не	zostać, zostanie
на віки	na wieki
калїка	kaleka
ста́роста	starosta
бога́тий-а-е	bogaty-a-e

ви́ставити, ви́ставив	wystawić, wystawił
вла́сний-а-е	własny-a-e
кошт	koszt
дім	dom
власть	władza
пові́т	powiat
значни́й-а́-е́	znaczny-a-e
пола́годжене	połagodzenie
моя́ спра́ва, мо́ї спра́ви	moja sprawa, mej sprawy
да́ти, дай	dac, daj
бідня́га, бідня́ги, бідня́зї	biedak (biedaczysko), biedaka biedakowi
з'ї́сти	zjeść.

Najwyższy trybunał zatwierdził wyrok sędziego. Panie sędzio, proszę o wyznaczenie terminu w mojej sprawie spadkowej. Sędziowie przerwali rozprawę i poszli na obiad. Mój służący Mikołaj jest już u mnie od kilkunastu lat. Płaca naszego służącego jest wystarczająca. Słudzy księcia N. dopuszczają się często różnych wybryków. Mój brat był drużbą. Kalecy są ludźmi bardzo nieszczęśliwymi. Mikołaju, podaj mi płaszcz! Byłem na zgromadzeniu cieśli; ci biedacy uchwalili żądać od majstrów podwyższenia płacy o 40 halerzy i zmniejszenia czasu pracy. Wieś Winniki należała do Stanisława Żółkiewskiego, wojewody bełzkiego, który pochodził z Żółkwi, wsi na północ od Sokala. Wojewoda umierając, oddał Winniki swemu synowi, który także nazywał się Stanisław.

Najwyższy trybunał	Найви́сший трибуна́л
zatwierdzić, zatwierdził	затверди́ти, затверди́в
wyrok	ви́рок
wyznaczenie	ви́значене
termin, terminu	те́рмін, те́рміну

w mojej	в моїй
sprawa, w sprawie	спрáва, в спрáві
spadkowy-a-e, spadkowej	спадковúй-á-é, спадкóвій
przerwać, przerwali	перервáти, перервáли
rozprawa, rozprawę	розпрáва, розпрáву
pójść, poszli	пійтú, пішлú
obiad	обíд
służący	слугá (2. p. слугú, 1. m. слýги)
Mikołaj	Никóла
u mnie	у мéне
od kilkunastu lat	від кількана́йцятьóх лїт
płaca	платнá
naszego służącego	нáшого слугú
wystarczający-a-e	вистарчáючий-а-е
książę	князь
dopuszczać się, dopuszczają się	допускáти ся, допускáють ся
różny-a-e, różnych	рíжний-а-е, рíжних
wybryk	вúбрик
drużba, drużbą	дрýжба, дрýжбою
nieszczęśliwy-a-e	нещаслúвий-а-е
podać, podaj	подáти, подáй
płaszcz	плащ
zgromadzenie, na zgromadzeniu	згромáдженє, на згромáдженю
ten, ta, to, ci	той, тáя, тóє, ті
uchwalić, uchwalili	ухвалúти, ухвалúли
żądać	жадáти
majster, majstra	мáйстер, мáйстра
podwyższenia płacy	підвúсшеня платнї
czterdzieści halerzy	сóрок сóтиків (гелéрів)
zmniejszenie, zmniejszenia	змéншенє, змéншеня
czas pracy	час прáцї
wieś Winniki	селó Вúнники
należeć, należało	нале́жати, нале́жало

Stanisław Żółkiewski, Stanisława Żółkiewskiego	Станислáв Жóвківский, Станислáва Жóвківского
wojewody bełzkiego	воєвóди бéлзкого
który-a-e	котрий-á-é
pochodzić, pochodził	походúти, походúв
Żółkiew, Żółkwi	Жовквá, Жовквú
wieś, wsi	селó, селá
na północ	на північ
od	від
Sokal	Сокáль
umierać, umierając	умирáти, умирáючи
oddać, oddał	віддáти, віддáв
swemu synowi	свóму сúнови
nazywać się, nazywał się	назиáти ся, називáв ся.

Dodatek 3.

(dokończenie ustępu: choroby, leki itp.)

Дентистúчне ателé Дра медицúни Н. Н.

ул. Гетмáнька ч. 6.

Викóнує ся: пльомбóванє, винúманє зубíв без бóлю, встáвлюванє штýчних зубíв в кавчукý і зóлоті. Напрáви з провíнциї полáгоджує ся відворóтно.

Викóнувати, викóнує ся	Wykonywać, wykonuje się
винúманє зубíв	wyjmowanie (rwanie) zębów
біль, бóлю	ból, bolu
встáвлюванє	wstawianie
зóлото, в зóлоті	złoto, w złocie
напрáва, напрáви	naprawa, naprawy
провíнция, провíнциї	prowincya, prowincyi

полáгодити, полáгоджує ся	załatwiać, załatwia się
відворóтно	odwrotnie.

Зáклад Дра Евгéнїя Пясéцкого
ул. Трéтого Мáя ч. 17

для лїчнúчої ґімнáстики, ортопéдиї і масáжу. Ординýє від 2—4. Для здорóвих ґімнáстика гіґієнї̆чна. Проспéкти дáром.

Євгéнїй	Eugeniusz
Ул. Трéтого Мáя	ul. Trzeciego Maja
числó сїмнáйцять	l. 17
лїчнúча ґімнáстика	lecznicza gimnastyka
лїчнúчої ґімнáстики	leczniczej gimnastyki
ортопéдия, ортопéдиі	ortopedya, ortopedyi
мáсаж	masaż
від дрýгої до четвéртої (годúни)	od drugiej do czwartej (godziny)
здорóвий-а-е, для здорóвих	zdrowy a-e, dla zdrowych
гіґієнї̆чний-а-е	higieniczny-a-e
дáром	darmo.

Лїчнúця Дра Тарнáвского

в Кóсові, стáция желїзнúча Зáболотів кóло Коломúї отвóрена від 1. мáя до кінця́ жóвтня. Средства: лї̆ченє водóю і úнші фізикáльно-дієтетúчні.

Лїчнúця	Lecznica
Косів	Kosów
желїзнúчий-а-е	kolejowy-a-e
Зáболотів	Zabłotów
отвóрений-а-е	otwarty-a-e
від пéршого мáя	od pierwszego maja

коне́ць	koniec
жо́втень	październik
сре́дство, сре́дства	środek, środki
лї́ченє	leczenie
вода́, водо́ю	woda, wodą
и́нший-я-е, и́нші	inny-a-e, inne
фізика́льно	fizykalnie.

Всїх нау́к лїка́рских
Др. Миха́йло Лопати́ньский

ордину́є в хоро́бах вну́трішних від 10—11. ра́но і від 3—5. по полу́дню.

Нау́ка, нау́к	Nauka, nauk
всїх нау́к лїкарских	wszech nauk lekarskich
Миха́йло	Michał
вну́трішний-а-е	wewnętrzny-a-e
від деся́тої до одина́йцятої (годи́ни).	od 10—11. (godziny).

За́клад водолї́чни́чий
Дра Хра́мца в Закопа́нім в Та́трах

ста́ция желїзни́ча в мі́сци, 5 годи́н від Кра́кова. Перворя́дні уря́дженя лї́чни́чі з застосо́ванєм мо́торів парови́х і елєктри́чности. Ку́пілї боровино́ві і мінера́льні. Вся́кі уря́дженя для заба́в і ро́зривок умисло́вих. Кухня знамени́та. Хо́рих на́ гру́ди не прийма́є ся.

Водолї́чни́чий-а-	Wodoleczniczy-a-e
мі́сце, в мі́сци	miejsce, w miejscu
пять годи́н	5 godzin
перворя́дний-а-е	pierwszorzędny-a-e
уря́дженє	urządzenie

перворя́дні уря́дженя	pierwszorzędne urządzenia
мо́тор	motor
парови́й-а́-е́	parowy-a-e
електри́чність, електри́чности	elektryczność, elektryczności
ку́піль	kąpiel
боровино́вий-а-е	borowinowy-a-e
вся́кий-а-е	wszelki-a-e
ро́зривка, ро́зривок	rozrywka, rozrywek
знамени́тий-а-е	znakomity-a-e
груди, гру́ди	pierś, piersi
прийма́ти, прийма́є ся	przyjmować, przyjmuje się.

Нале́нчів

же́рело ща́ви желїзи́стої до питя́ і ку́пілю. За́клад отво́рений че́рез цїли́й рік.

Гідротера́пія. Ку́пілї боло́тні, ґазові́ і електри́чні. Електротера́пія. Ма́саж і ґімна́стика. Ку́мис. Сти́слий на́дзір лїка́рский. Обши́рний парк. Лявнтенїс, бі́лярд, кру́глї, весло́ванє. Чита́льня і біблїо́тека. По́біч За́кладу умебльо́вані двірки́. По́чта, телеґра́ф, а́птика в мі́сци. Цї́ни зни́жені, умірко́вані. Інформа́ций удїля́є

За́ряд За́кладу.

Нале́нчів	Nałęczów
же́рело	źródło
желїзи́стий-а-е	żelazisty-a-e
питє́, питя́	picie, picia
че́рез	przez
цїли́й-а́-е́	cały-a-e
рік	rok
боло́тний-а-е	błotny-a-e
ґазови́й-а́-е́	gazowy-a-e
сти́слий-а-е	ścisły-a-e
на́дзір	nadzór

обши́рний-а-е	obszerny-a-e
кру́глї	kręgle
весло́ванє	wiosłowanie
чита́льня	czytelnia
по́біч	obok
двіро́к	dworek
цїна́, цї́ни	cena, ceny
зни́жений-а-е	zniżony-a-e
умірко́ваний-а-е	umiarkowany-a-e
інформа́ція, інформа́ций	informacya, informacyj
удїля́ти, удїля́є	udzielać, udziela
за́ряд	zarząd.

Odmiana rzeczowników żeńskich.

Wzór pierwszy.

Przypadek	Na pytanie	Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
I.	хто? що?	си́л-а (siła)	си́л-и
II.	чий? чия́? чиє́?	си́л-и	сил
III.	кому́? чому́?	си́л-ї	си́л-ам
IV.	кого́? що?	си́л-у	си́л-и
V.	—	си́л-о	си́л-и
VI.	ким? чим?	си́л-ою	си́л-ами
VII.	в кім? в чім?	си́л-ї	си́л-ах

Podług tego wzoru odmieniają się rzecz. żeńskie zakończone na a, przed którem stoi twarda spółgło-

ska, np.: сестрá, ігла́ (igła), війна́ (wojna), ри́ба, вдова́, дуга́, (tęcza), му́ха, грома́да (gromada).

W III. i VI[1]. przyp. l. mn. przemieniają się gardłowe к, г, х, na ц, з, с, np: рука́, руці̂, в руці̂, нога́, в нозі̂, му́ха, му́сї, в му́сї. Po wargowych п, б, в, ф, po м, р stoi i nie ї, np.: ри́ба, ри́бі, в ри́бї, вдова́, вдові́, в вдові́.

Wzór drugi.

Przypadek	Na pytanie	Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
I.	хто? що?	ба́н-я	бан-ї
II.	чий?-я́?-є?	ба́н-ї	бань
III.	кому́? чому́?	ба́н-ї (и)	ба́н-ям
IV.	кого́? що?	ба́н-ю	ба́н-ї
V.	—	ба́н-е	ба́н-ї
VI.	ким? чим?	ба́н-ею	ба́н-ями
VII.	в кім? в чім?	ба́н-ї(и)	ба́н-ях

Podług tego wzoru odmieniają się rzecz. żeńskie zakończone na я z poprzedzającą spółgłoską (po ч, ж, ш, щ, дж stoi *a*),lub samogłoską, np.: вóля, земля́ (ziemia), долóня (dłoń), рóжа, грýша (grusza), задáча (zadanie), надї́я, ши́я, змия́ (żmija), релї́ґія; wreszcie rzecz. zakończone na ї, np. пáнї.

Po ч, ж, ш, щ, дж zamiast я, ю, ї, stoi а, у, і, np.: задáча, задáчами, в задáчах itp.

Po *р* w przyp. III. i VII. l. p. i I. IV. V. l. mn. stoi *і* zamiast ї.

Imiona zdrobniałe żeńskie zakończone na я mają w V. przyp. l. p. zakończenie ю, np.: мамýня, мамýню, Марýся, Марýсю.

Uwagi do wzoru pierwszego i drugiego.

Przyp. II. l. mn. kończy się zwykle na ostatnią spółgłoskę źródłosłowu albo na й, np.: пáна, пан, душá, душ, ши́я, ший. Źródłosłowe о, е przemienia się często na і, ї: вдовá, вдів, водá, від, горá (góra), гір, ногá (noga), ніг. Niekiedy dla łatwiejszego wymówienia wtrącamy między końcowe spółgłoski *o* albo *e*: гýска (gęś), гусóк, хýстка, хустóк, кни́жка, книжóк, вівця́ (owca), овéць, ви́шня (wiśnia), вишéнь; mówimy jednak: прáвда, правд, вільха (olsza), вільх, прóсьба, просьб.

Akcent zazwyczaj taki jak w I. przyp. l. p.; mówimy jednak w II. przyp. l. p: драби́ни, стодóли, кýхнї...., a w I. przyp. l. mn.: драбини́, стодоли́, кухнї́...

Wzór trzeci.

Przypadek	Na pytanie	Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
I.	хто? що?	часть (część)	ча́ст-и
II.	чий?-я́?-є́?	ча́ст-и	ча́ст-ий
III.	кому́? чому́?	ча́ст-и	ча́ст-ям
IV.	кого́? що?	часть	ча́ст-и
V.	—	ча́ст-е	ча́ст-и
VI.	ким? чим?	ча́ст-ию	ча́ст-ями
VII.	в кім? в чім?	ча́ст-и	ча́ст-ях

Podług tego wzoru odmieniają się rzecz. żeńskie zakończone w I. przyp. l. p. na spółgłoskę miękką, na *р* і na ов, пр.: па́мять (pamięć), відповідь (odpowiedź), річ (rzecz), миш, по́дорож (podróż), твар (twarz), кров (krew).

Uwagi do wzoru trzeciego.

Po ч, ж, ш, щ, zamiast ям, ями, ях stoi ам, ами, ах.

W VI. przyp. l. mn. zamiast ями używa się niekiedy ьми, np.: двермѝ (двéрі, drzwi), грудьми (грýди, piersi), саньмѝ (сáни, sanie)

Rzecz. мáти odmienia się tak:

	L. pojed.	L. mn.
I.	мáти	мáтери
II.	мáтери	мáтерий
III.	мáтери	мáтерям
IV.	мáтїр	мáтери
V.	мáти	мáтери
VI.	мáтерею	мáтерями
VII.	(в) мáтери	(в) мáтерях.

Akcent u rzecz. odmieniających się podług wzoru часть jest najczęściej taki, jak w I. przyp. l. p.

P r z y k ł a d y d o w z o r ó w p i e r w s z e g o, d r u g i e g o i t r z e c i e g o.

P o t r a w y, n a p o j e, j e d z e n i e, p i c i e, itp.
(П о т р á в и, н á п и т к и, ї д ж е н є, п и т є́ и т. п.).

Вчéра вéчером бýв-єм з сестрóю в молочáрни; їлисьмо там пиріжкѝ з черéшнями і сунѝцї. Рáно пю кáву (чеколя́ду) в кавя́рни; по обідї хóджу на чóрну кáву. Нáша кýхарка купѝла рож до смáженя. З кóстий варя́ть смачні зýпи. Купѝлисьмо сéрвіс з францýскої (хіньскої, сáскої, відéньскої) порцеля́ни на 12 осіб. На тáцах, філїжанкáх і підставкáх є прегáрні малюнки. Чи позвóлите гербáти зі сметáнкою? Дя́кую, волю́ з рýмом або з червóним винóм (чѝсту). На вечéру їмó чáсто ячнѝцю. По рѝбі дóбре єсть напѝти ся винá.

В тій бутéльці не змістúть ся всьо пúво. Прóшу менї дáти сóли. Не солú тóї печéнї. Всякa стрáва пересóлена не є здорóва.

Вчéра вéчером	Wczoraj wieczorem
молочáрня	mleczarnia
їсти, їлисьмо	jeść, jedliśmy
пиріжóк	pierożek
черéшня	czereśnia
сунúця	poziomka
пúти, пю	pić, piję
обíд	obiad
ходúти, хóджу	chodzić, chodzę
чóрний-а-е	czarny-a-e
кýхарка	kucharka
рóжа	róża
смáжене, до смáженя	smażenie, do smażenia
кість, кóсти	kość, kości
купúти, купúла	kupić, kupiła
варúти, варять	gotować, gotują
змачний-á-é	smaczny-a-e
сýпа	zupa
фрацýский-а-е	francuski-a-e
хíньский-а-е	chiński-a-e
сáский-а-е	saski-a-e
відéньский-а-е	wiedeński-a-e
дванáйцять	dwanaście
осóба, осíб	osoba, osób
пíдставка	podstawka
прегáрний-а-е	prześliczny-a-e
малюнок	malowidło
позвóлити, позвóлите	pozwolić, pozwolicie, pozwoli pan, pani
сметáнка	śmietanka
волїти, волю	woleć, wolę
рум	rum

червóне винó	czerwone wino
чи́стий-а-е	czysty-a-e
вечéра	wieczerza, kolacya
яєчни́ця	jajecznica
дóбре	dobrze
напи́ти ся	napić się
бутéлька	butelka
змісти́ти ся, зміcти́ть ся	zmieścić się, zmieści się
весь, вся, всьо	wszystek, wszystka, wszystko
пи́во	piwo
сіль, соли́	sól, soli
соли́ти, соли́	solić, sol
печéня	pieczeń
вся́кий-а-е	wszelki-a-e
пересóлений-а-е	przesolony-a-e
здорóвий-а-е	zdrowy-a-e.

Szynki wyrobu masarza N. są bardzo dobre i dlatego poszukiwane. Z cielęciny robimy potrawkę. Proszę o parę kiełbasek z musztardą i szklankę piwa. Czy pozwoli pan (pani) sałaty do pieczeni? W karafce niema już wody; wylałem resztę do szklanki. Czemu nie pomagasz matce gotować? Sprzątnij ze stołu łyżki i łyżeczki. Będziesz jeść placek z czereśniami? Na tej gruszy są dojrzałe gruski. Dobrze przyrządzona baranina jest bardzo smaczna. Idę z matką do kuchni. Mięso nie dobrze ugotowane bywa często przyczyną rozmaitych chorób. Kury stare mają mięso twarde, rosół jednak z ich mięsa przyrządzony jest wyśmienity. Kaczki wolno chowane dają mięso woni dzikich kaczek (dziczyzny). Polędwica (beefsteak), rosbif, krzyżówka i zrazówka dają najlepsze mięso i dlatego stoją w cenie najwyżej. Drugiej sorty jest mięso od łopatek, z brzucha, a najgorsze z głowy, szyi i dolnych części nóg.

Szynka	Ши́нка
wyrób	ви́ріб, ви́робу
masarz	різни́к
dobre szynki	до́брі шинки́
dlatego	длято́го, тому́
poszukiwać, poszukiwa-ny-a-e	пошу́кувати, пошу́кува-ний-а-е
cielęcina	теля́тина
robić, robimy	роби́ти, ро́бимо
potrawka	потра́вка
para	па́ра
kiełbaska	ковба́ска
musztarda	мушта́рда
szklanka	шкля́нка
piwo, piwa	пи́во, пи́ва
sałata	сала́та
pieczeń	пече́ня
karafka	кара́фка
niema	не ма́
już	вже
woda	вода́
wylać, wylałem	ви́ляти, ви́ляв-єм
reszta	ре́шта
czemu?	чому́?
pomagać, pomagasz	помага́ти, помага́єш
gotować	вари́ти
sprzątać, sprzątnij	спря́тати, спряч
stół, stołu	стіл, стола́
łyżka	ло́жка
łyżeczka	ло́жочка
jeść	ї́сти
placek	пля́цок
grusza	гру́ша
gruszka	гру́шка
dojrzeć, dojrzały-a-e	дозрі́ти, дозрі́лий-а е досьпі́ти, досьпі́лий-а-е

dobrze	дóбре
przyrządzić, przyrządzony-a-e	прирядúти, приря́джений-а-е
baranina	баранúна
bardzo	ду́же
smaczny-a-e	смачни́й-á-é
kuchnia	ку́хня
mięso	мя́со
ugotowć, ugotowany-a-e	зварúти, зва́рений-а-е
bywa często	бувáє чáсто
przyczyna	причúна
rozmaity-a-e	розмаї́тий-а-е
kura	ку́рка, l. mn курки́
stary-a-e	стари́й-á-é
mieć, mają	мати, мáють
twardy-a-e	тверди́й-á-é
rosół	росíл
jednak	однáк
wyśmienity-a-e	знаменúтий-а-е
kaczka	кáчка, l. mn. качки́
wolno	вíльно
chować, chowany	ховáти, хóваний-а-е
dawać, dają	давáти, даю́ть
woń	зáпах
dziki-a-e, dzikich	ди́кий-а-е, ди́ких
dziczyzna	дичинá
polędwica	поля́двиця
rosbif	рóсбиф
krzyżówka	крижíвка
zrazówka	зразíвка
dlatego	длятóго
stać, stoją	стоя́ти, стоя́ть
cena	цінá
najwyżej	найви́сше
drugi-a-e, drugiej sorty	дру́гий-а-е, дру́гої сóрти

łopatka	лопáтка
brzuch	живíт
najgorszy-a-e	найгíрший-а-е
głowa	головá
szyja	шúя
dolny-a-e, dolnych	долї́шний-а-е, долї́шних
noga, nogi	ногá, ногú, l. mn. нóги.

Мáю дóбрий апéтит	Mam dobry apetyt
гóлод	głód
я є дýже голóдний-а-е	jestem bardzo głodny-a-e
до ї́дженя	do jedzenia
до питя́	do picia
дóбре ї́сти і пúти	dobrze jeść i pić
з'ї́м кавáлочок	zjem kawałeczek
спрáга	pragnienie
угасúти спрáгу	ugasić pragnienie
гúну зі спрáги	ginę z pragnienia
не мóжу пúти бíльше	nie mogę pić więcej
снї́дáти	śniadać
що ї́лисьте на снї́данє?	co pan jadł na śniadanie?
просúти когó на обíд	prosić kogo na obiad
бýти гóстем	być gościem
пúти підвечíрок	pić podwieczorek
перекусúти	przekąsić
стрáва, потрáва	danie
улю́блена потрáва	ulubiona potrawa
росíл з рúжом	rosół z ryżem
сúльний росíл	silny rosół
росíл з макарáном	rosół z makaranem
товстé, худé мя́со	tłuste, chude mięso
штýка мя́са	sztuka mięsa
теля́тина, печéня теля́ча	cielęcina, pieczeń cielęca
вепрóвина	wieprzowina

солони́на	słonina
ки́шка каша́на	kiszka kaszana
кра́яти на платки́	krajać w płatki
консе́рва з мяса	konserwa z mięsa
ко́тлєт	kotlet
серни́на	sarnina
за́яць на ди́ко	zając na dziko
дріб	drób
гу́ска пече́на	gęś pieczona
ку́рята сма́жені	kurczęta smażone
каплу́н	kapłon
сос, з со́сом	sos, z sosem
студени́на	studzienina
оселе́дець марино́ваний	śledź marynowany
лин	lin
о́кунь	okoń
щупа́к, щу́ка	szczupak
ярина́	jarzyna
горо́х, горо́шок	groch, groszek
бу́льба	kartofla
капу́ста	kapusta
мо́рква	marchew
петру́шка	pietruszka
фасо́ля, фасо́лька	fasola, fasolka
шпа́раґ, шпара́ґи	szparag, szparagi
хлїб разови́й, домови́й	chleb razowy, domowy
бу́лка кра́яна	bułka krajana
рога́лик	rogalek
яйце́, я́йця	jaje, jaja
я́йця на мя́гко, тве́рдо	jaja na miękko, twardo
тїсто, тїста, тїсточко, тїсточка	ciasto, ciasta, ciasteczko, ciasteczka
цу́кор, цуке́рок	cukier, cukierek
поцукрова́ти	pocukrować
ко́мпот зі сливо́к	kompot ze śliwek
медівни́к	piernik

мід дубельтóвий	miód dubeltowy
пáтока	patoka
корíнє	korzenie
пéрець	pieprz
хрін	chrzan
корнїшóни	korniszony
óгірок	ogórek
дéсер	deser, wety
я́блоко	jabłko
сли́вка	śliwka
ви́шня	wiśnia
оріх лїскóвий, волóский	orzech laskowy, włoski.

Odmiana rzeczowników nijakich (серéдних).

Wzór pierwszy.

Przypadek	Na pytanie	Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
I.	хто? що?	тї́л-о (ciało)	тї́л-а
II.	чий?-я́?-є́?	тї́л-а	тї́л
III.	комý? чомý?	тї́л-у	тї́л-ам
IV.	когó? що?	тї́л-о	тї́л-а
V.	—	тї́л-о	тї́л-а
VI.	ким? чим?	тї́л-ом	тї́л-ами
VII.	в кім? в чім?	тї́л-ї	тї́л-ах

Podobnie odmieniają się rzecz. rodzaju nijakiego zakończone na o, przyczem te rzecz., które przed o mają п, б, в, м, р przybierają w VII. przyp. l. p. *i*; jeżeli zaś przed o jest к, г, х, to te spółgłoski przechodzą w ц, з, с, np: яблоко, в яблоцї.

Niektóre rzecz. zakończone na ко mają w VII. przyp. l. p. zakończenie y, np.: війско, в війску, ліжко, на ліжку.

Wzór drugi.

Przypadek	Na pytanie	Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
I.	хто? що?	нарікан-є (narzekanie)	нарікан-я
II.	чий?-я?-є?	нарікан-я	нарікань
III.	кому? чому?	нарікан-ю	нарікан-ям
IV.	кого? що?	нарікан-є	нарікан-я
V.	—	нарікан-є	нарікан-я
VI.	ким? чим?	нарікан-єм	нарікан-ями
VII.	в кім? в чім?	нарікан-ю,-ї	нарікан-ях

Podobnie odmieniają się wszystkie rzecz. rodzaju nijakiego zakończone na є lub na e z poprzedzającą spółgłoską zmiękczoną: ж, ч, ш, щ, дж. Pamiętać jednak należy, że po zmiękczonych spółgłoskach nie stoi miękka samogłoska, np. піддáше, 2. p. піддáша, 3. p. піддáшу, 4. p. піддáше, 5. p. піддáше, 6. p. піддáшем, 7. p. (на) піддáшу albo на піддáші; l. m. 1. p. піддáша, 2. p. піддáш, 3 p. піддáшам, 4. p. піддáша, 5. p. піддáша, 6. p. піддáшами, 7. p. (на) піддáшах.

Wzór trzeči.

Przypadek	Na pytanie	Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
I.	хто? що?	сéрц-е	сéрц-я
II.	чий?-я?-є?	сéрц-я	сéрць
III.	комý? чомý?	сéрц-ю	сéрц-ям
IV.	кого? що?	сéрц-е	сéрц-я
V.	—	сéрц-е	сéрц-я
VI.	ким? чим?	сéрц-ем	сéрц-ями
VII.	в кім? в чім?	сéрц-ю,-ї-и	сéрц-ях

Podług tego wzoru odmieniają się rzecz rodzaju nijakiego zakończone na е, z wyjątkim rzeczown. również na е zakończonych, ale odmieniających się podług wzoru нарі́кане.

Uwagi do wzoru pierwszego drugiego i trzeciego.

W III. przyp. l. p. mają niektóre rzecz. zakończenie — ови, еви, np.: ли́хо (licho), ли́ху i ли́хови, со́нце (słońce), со́нцю i со́нцеви.

W VII. przyp. l. p. u rzecz. zakończonych na о przeważa ї, po р — і. Gardłowe miękczą się. Niekiedy jednak u tych rzecz., a także u wszystkich zakończonych na є (е), kończy się ten przypadek na у, ю, np.: місто́чко (miasteczko), в місто́чку, подві́рє (podwórze), на подві́рю, пiддáше, на пiддáшу. Rzecz. na е przybierają czasami końcówkę и, np.: на со́нцю ałbo на со́нци, в по́лю albo в по́ли.

Przyp. I, IV. i V. l. mn. są sobie równe. z pomiędzy rzecz. zakończonych na є, е, stoi w tych przyp. po spółgłoskach zmiękczonych а, zresztą я, np. пiддáша, подві́ря, поля́.

Przyp. II. l, mn. nie ma osobnej końcówki, kończy się przeto na spółgłoskę twardą, miękką lub zmiękczoną, albo na й. Zauważyć należy że о, е przechodzi cząsto na і, ї, np. по́ле, піль, село́ (wieś), сїл. Niekiedy wstawia się о, е (є), np.: вікно́ (okno), віко́н, крильце́ (skrzydełko), криле́ць, яйце́ (jaje) яє́ць.

Rzadko przychodzą końcówki ів, їв. Пле́чі (plecy) ma плечи́й, a VI. przyp. l. mn. плечи́ма.

Oko i у́хо odmieniają się dwojako: jeżeli о́ко oznacza miarę lub wagę, to odmienia się podług тї́ло, jeżeli zaś stoi w znaczeniu właściwem, to odmienia

się w następujący sposób w l. mn.: óчи, очи́й, очáм, óчи, очáми albo очи́ма, в очáх. Ухо odmienia się jak ті́ло jeżeli oznacza ucho dzbanka, jeżeli zaś oznacza ucho ludzi, m I. przyp. l. mn. ýши i odmienia się jak óчи.

Akcent pozostaje najczęściej taki, jak w przyp. l. p. mówimy jednak вікнó (2. p. вікнá) l. m. ві́кна, пóле (2. p. пóля) l. m. поля́, кóлесо (koło) (2. p. кóлеса) колéса, збі́же, (2. p. збі́жа) збіжá itp.

Wzór czwarty.

Przypadek	Na pytanie	Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
I.	хто? що?	дївчá (dziewczę) ягня́ (jagnię)	дївчáт-а ягня́т-а
II.	чий?-я́?-є́?	дївчáт-и ягня́т-и	дївчáт ягня́т
III.	комý? чомý?	дївчáт-и,-ї ягня́т-и,-ї	дївчáт-ам ягня́т-ам
IV.	когó? що?	дївчá ягня́	дївчáт-а ягня́т-а
V.	—.	дївчá ягня́	дївчáт-а ягня́т-а
VI.	ким? чим?	дївчáт-ем, дївчáм ягнят-ем, ягня́м	дївчáт-ами ягня́т-ами
VII.	в кім? в чім?	дївчáт-и,-ї ягня́т-и-ї	дївчáт-ах ягня́т-ах

Podług tego wzoru odmieniają się rzecz. rodzaju nijakiego, zakończone w I. przyp. l. p. na я, a w II. na яти. Należą tutaj przeważnie rzecz., oznaczające wogóle istoty młode, niezupełnie rozwinięte, albo rzeczy drobne, np. теля́ (cielę), котя́ (kocię), хлопя́ (chłopię), горня́ (garnuszek), збаня́ (dzbanuszek). Po ч, ж, ш, щ zamiast я stoi a, np: лоша́ (łoszę), курча́ (kurczę) itp.

Uwagi do wzoru czwartego.

Nieco inaczej odmieniają się rzecz. zakończone w I. przyp. l. p. na я, a w II. na ени, np.: імя́ (imię), II. імя́ albo і́мени, III. VII. імю́ albo і́мени, IV. V. = I. VI. імя́м albo і́менем; l. mn. I. імя́ albo імена, II. іме́н, III. імя́м albo імена́м, IV. V. = I., VI. імя́ми albo імена́ми, VII. імя́х albo іменах. Taksamo odmieniają się rzecz. takie jak рамя́ (ramię), сі̂мя (siemię) itp.

Ті̂мя (ciemię) ma II. przyp. l. p. ті̂мя, III. ті̂мю, IV. V. = I., VI. ті̂мям, VII. ті̂мю; l. mn. I. ті̂мя, II. ті̂мїв, III. ті̂мям itd.

Akcent pozostaje najczęściej jak w I. przyp. l. p.; ale імя́, і́мени, імена́, рамя́, ра́мени, рамена́, ви́мя (wymię), ви́мени, вимена́ itp.

Przykłady do wzorów pierwszego, drugiego, trzeciego i czwartego rzecz. nijakich:

Ви́на ре́ньскі суть ду́же до́брі, а́ле при тім і дорогі́. Пи́во є тру́нком стосунко́во найме́нше шкідли́вим. У де́яких людий є звича́й пи́ти сні̂дане в лі́жку. Ту є дві я́блоцї; мо́жеш їх собі́ взя́ти. В місто́чку арти́кули споживчі є о мно́го деше́вші нїж в вели́кім мїстї. Зроби́ менї ту́ю

приємність і з'їдж зі мною снїданє. Може позволите масла або сира. Є також яйця на мягко. В імени мої жени прошу вас нинї до себе на обід. Випємо за здоровлє. В тім озері є велике богацтво риб і раків. Дївчатка і хлопята люблять тїсточка.

Вино реньске	Wino reńskie
при тім	przy tem
дорогий-а-е, дорогі	drogi-a-e, drogie
трунок	trunek
найменше	najmniej
шкідливий-а-е, шкідливим	szkodliwy-a-e, szkodliwym
деякий-а-е, деяких	niektóry-a-e, niektórych
ліжко	łóżko
дві	dwa
яблоко	jabłko
взяти	wziąć
містόчко	miasteczko
споживчий-а-е, споживчі	spożywczy-a-e, spożywcze
о много	o wiele
дешевий, дешевший-а-е	tani, tańszy-a-e
місто	miasto
зробити, зроби	zrobić, zrób
менї	mnie, mi
тую приємність	tę przyjemność
зі мною	ze mną
також	także
яйце на мягко	jaje na miękko
жена	żona
нинї	dzisiaj
до себе	do siebie
на обід	na obiad

вйпити, вйпємо	wypić, wypijemy
здорóвлє	zdrowie
óзеро	jezioro
богáцтво	bogactwo
дївчáтко	dziewczątko.

Strawność chleba zależy od porowatości. Zbyt wielkie znużenie duchowe i cielesne bezpośrednio przed jedzeniem przytępia apetyt; po znużeniu należy więc wypocząć. Jaja nieświeże są niesmaczne i niezdrowe. Kakao fałszują dodatkiem różnych rodzajów mąki, palonego zboża, owoców strączkowych, kasztanów itp. Nadużycie w paleniu tytoniu wywołuje ciężkie zboczenia w ustroju: katar gardła, żołądka, rozdrażnienie nerwowe, nieprzyjemne uczucie ściskania w okolicy serca, nieregularny puls i zawrót głowy. Karmienie niemowląt wymaga wielkiej staranności. Naczynia stołowe powinno się utrzymywać czysto. Zboże i mięso suszą czasami na słońcu.

Strawność	Стрáвність
chleb	хлїб
zależy	залéжить
od	від
porowatość	поровáтість
zbyt	занáдто
znużenie	умýченє
duchowy-a-e	духовйй-á-é
cielesny-e-e	тїлéсний-а-е
bezpośrednio	безпосерéдно
przed	пéред
jedzenie	ї́дженє
przytępiać, przytępia	притупля́ти, притупля́є
należy	налéжить

wypocząć	ви́почати
nieświeży-a-e, nieświeże	несьві́жий-а-е, несьві́жі
niesmaczny-a-e, niesmaczne	несмачни́й-а́-е́, несмачні́
niezdrowy-a-e, niezdrowe	нездоро́вий-а-е, нездоро́ві
fałszować, fałszują	фалшува́ти, фалшу́ють
dodatek	дода́ток
rodzaj	рід
różnych rodzajów	рі́жних ро́дів
mąka	мука́
palić, palony-a-e, palonego	пали́ти, па́лений-а-е, па́леного
zboże	збі́же
owoc	о́воч
strączkowy-a-e, strączkowych	стручкови́й-а́-е́, стручкови́х
kasztan	ка́штан
nadużycie	над'ужиті́
palenie	па́лене
tytoń	тютю́н
wywoływać, wywołuje	викли́кувати, викли́кує
cieżki-a-e, cieżkie	тяжки́й-а́-е́, тяжкі́
zboczenie	збо́чене
ustrój	устрі́й
katar	не́жить
rozdrażnienie	роздра́жнене
nieprzyjene uczucie	неприє́мне учуті́
ściskanie	сти́скане
okolica	око́лиця
nieregularny-a-e	нереґуля́рний-а-е
puls	пульс
zawrót głowy	за́ворот голови́
karmienie	ка́рмлене
niemowlę	немовля́

wymagać, wymaga	вимагáти, вимагáє
wielka staranność	велика старáнність
wielkiej staranności	великої старáнноси
naczynie	нáчинє
stołowy-a-e, stołowe	столовий-á-е, столові
powinno się	повинно ся
utrzymywać	утримувати
czysto	чисто
suszyć, suszę	сушити, сýшать
czas, czasami	час, часáми
słońce	сóнце.

Figa	Фіґа
masło, ser	мáсло, сир
ser szwajcarski	сир швайцáрский
świeża woda	сьвіжа водá
to wino idzie do głowy	то винó ідé до голови
francuskie wina	францýскі вина
kwaśne mleko	квасné молокó
gotować kawę	варити кáву
bielizna stołowa	біле столовé
obrus, serweta, serwetka	обрýс, сервéта, сервéтка
talerz, półmisek	таріль, полýмисок
płytki, głęboki talerz	плиткий, глубóкий таріль
waza	вáза
podstawka na noże i widelce	підставка на ножі і вidéлції
taca, tacka	тáца, тáцка
samowar, czajnik	самовáр, чайник
cukierniczka	цукóрниця
cukiernia	цукóрня
szklanka, kieliszek	шклянка, кéлїшок
trybuszon	трибушóн
ocet, oliwa	óцет, олива

zabrać nakrycie ze stołu	зібра́ти накриттє зі стола́
bułeczka	бу́лочка
makaran	макара́н
kluski ze serem	клю́ски зі си́ром
krupy, krupki	кру́пи, крупки́
kaszka na mleku	ка́шка на молоці̂
krupnik gorący	крупни́к горя́чий
gołąbek	го́лубець
gołąbki z ryżem	го́лубції з ри́жом.

Обі́д.	Obiad.
Вже прибу́ли всї запро́шені.	Już przybyli wszyscy zaproszeni.
Про́шу ласка́во заня́ти місця.	Proszę łaskawie zająć miejsca.
Чи мо́жу вам служи́ти зу́пою (рако́вою, грибко́вою, сли́вянкою, ябча́нкою, борщо́м) чи росо́лом?	Czy mogę panu (pani) służyć zupą (rakową, grzybkową, śliwianką, jabłczanką, barszczem) czy rosołem?
Пан добро́дїй лю́блять мя́со з росо́лу з со́сом хріно́вим.	Pan dobrodziej lubi mięso z rosołu z sosem chrzanowym.
Іва́не, пода́й сосиє́рку і хлїб.	Janie, podaj sosyerkę i chleb.
Ото́ муштáрда, або́ мо́же волите́ корнїшо́ни.	Oto musztarda, albo może woli pan korniszony?
Во́зьму муштáрди.	Wezmę musztardy.
Ви́джу, що па́нї добро́дїйка не ма́ють хлї̂ба; про́шу ду́же без жена́ди.	Widzę, że pani dobrodziejka nie ma chleba; proszę bardzo bez żenady.
Лю́блю надзвича́йно сьві́жий, разови́й хлїб.	Lubię nadzwyczaj świeży, razowy chleb.
Менї̂ лї̂пше смаку́є хлїб бі́лий.	Mnie lepiej smakuje chleb biały.

Мо́же дода́ти єще́ оцту до сала́ти?

Może dodać jeszcze octu do sałaty?

Дя́кую, є ду́же до́бра.

Dziękuję, jest bardzo dobra.

Па́нно Мари́ню, про́шу єще́ взя́ти бода́й кава́лочок ку́ряти (гу́ски, и́ндика, каплуна́, ка́чки).

Panno Maniu, proszę jeszcze wziąć przynajmniej kawałeczek kurczęcia (gęsi, indyka, kapłona, kaczki).

Па́нї ї̂ли ду́же ма́ло.

Pani jadła bardzo mało.

Мо́же па́ньство позво́лять ко́мпоту?

Może państwo pozwolą kompotu?

Нико́ло, відкорку́й бутельки́ і принеси́ ке́лїшки.

Mikołaju, odkorkuj butelki i przynieś kieliszki.

То ду́же ле́гке вино́.

To bardzo lekkie wino.

Чи мо́жу пані́в проси́ти до се́бе на чо́рну ка́ву і циґа́ра?

Czy mogę panów prosić do siebie na czarną kawę i cygara?

Пан сові́тник пють чо́рну ка́ву з ко́няком.

Pan radca pije czarną kawę z koniakiem.

Ду́же рі́дко.

Bardzo rzadko.

В кавя́рни (кофе́йни), реставра́циї і т. п.

W kawiarni, restauracyi i t. p.

Ке́льнер, про́шу менї́ да́ти ка́ву.

Kelner, proszę mi dać kawę.

Слу́жу, бі́льшу чи ме́ншу?

Służę, większą czy mniejszą?

Про́шу о бі́льшу; мо́же бу́ти міцнї́йша (сла́бша) і горя́ча.

Proszę o większą; może być mocniejsza (słabsza) i gorąca.

Сли вже є пора́нні часо́писи, то про́шу тако́ж пода́ти.

Jeżeli już są poranne czasopisma, to proszę podać także.

Чи пан до́ктор позво́лять горі́вочки чи́стої (житні́вки, кмі́нкі́вки, полині́вки, ста́рки)?	Czy pan doktor pozwoli wódeczki czystej (żytniówki, kminkówki, piołunówki, starki)?
Най бу́де полині́вка, але мали́й ке́лїшок.	Niech będzie piołunówka, ale mały kieliszek.
Про́шу менї зроби́ти мі́шану кана́пку і да́ти по́рцію ши́нки (си́ра емента́льского, кра́ківскої ковбаси́).	Proszę mi zrobić mieszaną kanapkę i dać porcyę szynki (sera emantalskiego, krakowskiej kiełbasy).
Чи є чо́рне пи́во (львівске́, живе́цке, оломуне́цке, бава́рске, окоці́мске, пільзне́ньске)?	Czy jest czarne piwo, (lwowskie, żywieckie, ołomunieckie, bawarskie, okocimskie, pilzneńskie)?
Ма́ємо, а́ле ті́лько бутелько́ве.	Mamy, ale tylko butelkowe.
Що у вас мо́жна діста́ти з'ї́сти?	Co u was można dostać zjeść?
Мали́й, пода́й спис потра́в.	Mały, podaj spis potraw.
Па́не платни́чий про́шу плати́ти.	Panie płatniczy, proszę płacić.
Що пан добро́дїй ма́ли?	Co pan dobrodziej miał?

Dodatek 4.

Говоря́чий шпак.

Оде́н ґраф, і́менем Цибу́льский мав тако́го шпа́ка, що знав де́які слова́ говори́ти. Найчастї́йше говори́в отсе́: »Ддбри́йдень! — я ґраф Цибу́льский, — в компа́нїї — як Бог дасть« — і т. п. Бува́ло, як зійду́ть ся го́стї і зачну́ть до шпа́ка говори́ти, то ма́ють сто потї́х з не́го, бо часо́м він так до ладу́ відповіда́в, нена́чеб спра́вдї розу-

мів все те, що пани́ до не́го ка́жуть, а́бо про що єго́ запи́тують. Тому́ і ґраф люби́в ду́же свого говірли́вого шпа́ка і був би єго́ не дав за жа́дну ціну́.

Раз на весну́ лу́чило ся, що клі̂тка була́ незамкнена та ще й вікно́ відчи́нене. Ціка́вий шпак ви́йшов неспостере́жений з клі̂тки, ско́чив на́ стіл, а звідтам ви́скочив на вікно́ і став довко́ла розгляда́ти ся. Ту со́нечко ми́ло пригріва́є, де́рева цвиту́ть в са́дочку таки́ під сами́ми ві́кнами, а на де́ревах по́вно крила́того сотворі́ня, весе́лого і свобі́дного. Стари́й шпак пригада́в собі віда́й свої̂ молоді́ лїта́, та ди́ва́й трібува́ти лету́. З галу́зки на галу́зку, з де́рева на де́рево, перелеті̂в ціли́й горо́д, а відта́к фу́ркнув в молоди́й гай, що зелені̂в ся недале́ко над ріко́ю.

Аж-ось надійшо́в пта́шник, заста́вив обере́жно сї̂ти і наки́дав золото́го зе́рна. Необа́чні пти́ці̂ злеті̂ли ся хма́рою на прина́дний жир, пта́шник з укритя́ потягну́в за шнур і прикри́в зра́дними сїтьми́ всї пти́ці̂ а між ни́ми і на́шого шпа́ка, що так недо́вго ті̂шив ся своє́ю свободо́ю. Пта́шник взяв за́раз вибира́ти з сї̂тий одно́го пта́ха по дру́гім, скру́чував їм головки́ а туло́вища ки́дав на ку́пу. Коли́ прийшла́ черга́ на шпа́ка, той зі страху́ відозва́в ся: »Добри́йдень!« — Пта́шник зачу́дував ся, тай ка́же: »А хто ти таки́й па́не шпа́ку, що так че́мно гово́риш?« — »Я ґраф Цибу́льский.« — »А яки́м-же чи́ном ти тут взяв ся?« — »В компа́ні̂ї.« — »Почека́й-но па́не Цибу́льский, скру́чу я і тобі голо́воньку.« — »Як Бог дасть!« — Се вже розброї̂ло зо́всїм пта́шника: він не убива́в шпа́ка, а́ле взяв єго́ до клі̂тки і ходи́в ко́ло не́го стара́нно.

Тимча́сом ґраф Цибу́льский поча́в за шпако́м розві́дувати ся, і обіця́в вели́ку надгоро́ду то́му, хто би єму́ відда́в живо́го шпа́ка. Так діста́в ся шпак наза́д до сво́го давні́йшого па́на.

За́яць і черепа́ха.

До мети́ у двох бігати пусти́лись
За́яць прудки́й і черепа́ха —
Либо́нь з собо́ю заложи́лись;
У них і сьві́док є кома́ха.
Мето́ю був он-се́й лїсо́к.
З куми́ за́йчик став сьмія́тись:
»Не тобі зі мно́ю рівна́тись!

Та я лише́ схо́чу,
Ду́хом в лїсо́к ско́чу.
Ха, ха, ха! я́к лї́зе! ле́дви з мі́сця зі́йде,
Она́ і до за́втра до мети́ не ді́йде!
Лї́зь же ти небо́го, а я ля́жу спа́ти:
Хоть під сами́м лї́сом — всьпі́ю ще дігна́ти!«
    Спить за́яць, не чу́є,
    Черепа́ха мандру́є.
Тро́хи зго́дом пробуди́в ся,
Черепа́хи вже нема́є.
Схо́пивсь і наш за́яць шви́дко,
Куму́ свою́ доганя́є . . .
А кума́ вже і забу́ла,
Коли́ у́ лїсо́к прибу́ла,
Жаль і встид! -- так що роби́ти?
Му́сїв кумі́ заплати́ти!
Ще й кома́сї дав на пи́во,
Щоб мовча́ла про се ди́во.

Говоря́чий-а-е	Mówiący-a-e
оде́н ґраф	jeden (pewien) hrabia
таки́й, тако́го	taki, takiego
де́який, де́які	niektóry, niektóre
найчасті́йше	najczęściej
да́ти, дасть	dać, da
бува́ло	czasami
зійти́ ся, зійдуть ся	zejść się, zejdą się
гість	gość
зача́ти, зачну́ть	zacząć, zaczną
поті́ха	pociecha
з не́го	z niego
відповіда́ти, відповіда́в	odpowiadać odpowiadał
нена́чеб	jakby
спра́вді	rzeczywiście, istotnie
розумі́ти, рорумі́в	rozumieć, rozumiał
все те	wszystko to
каза́ти, ка́жуть	mówić, mówią
тому́	dlatego
говірли́вий-а-е	gadatliwy-a-e
весна́	wiosna
лу́чити ся, лу́чило ся	przytrafić się, przytrafiło się
клі́тка	klatka
за́мкнений-а-е	zamknięty-a-e
та ще	i jeszcze
вікно́	okno
відчи́нений-а-е	otworzony-a-e
ви́йти, ви́йшов	wyjść, wyszedł
неспостере́жений-а-е	niespostrzeżony-a-e
зві́дтам	stamtąd
став	zaczął
розгляда́ти ся	rozglądać się
со́нечко	słoneczko
ми́ло	mile
пригріва́ти, пригріва́є	prygrzewać, przygrzewa

де́рево	drzewa
цви́сти, цвиту́ть	kwitnąć kwitną
садо́чок	sadek
таки́	już
по́вно	pełno
крила́тий-а-е	skrzydlaty-a-n
сотво́ріне	stworzenie
весе́лий-а-е	wesoły-a-e
свобі́дний-а-е	swobodny-a-e
пригада́ти, пригада́в	przypominać, przypomniał
дава́й	nuże, dalejże
трібува́ти	próbować
лет	lot
галу́зка	gałązka
перелеті́ти, перелеті́в	przelecieć, przeleciał
ці́лий горо́д	cały ogród
відта́к	następnie, potem
гай	gaj
зелені́ти ся, зелені́в ся	zielenić się, zielenił się
ріка́	rzeka
аж-о́сь	ale wtem
надійти́, надійшо́в	nadejść, nadszedł
заста́вити, заста́вив	zastawić, zastawił
обере́жно	ostrożnie
сі́ть	sieć
наки́дати, наки́дав	narzucać, narzucał
золоти́й-а́-е́	złoty-a-e
зе́рно	ziarno
необа́чний-а-е	nieostrożny-a-e
пти́ця	ptak
злеті́ти, злеті́ли	zlecieć, zleciały
хма́ра	chmura
прина́дний-а-е	ponętny-a-e
укрите́	ukrycie
потягну́ти, потягну́в	pociągnąć, pociągnął
прикри́ти, прикри́в	przykryć, przykrył

зрáдний-а-е	zdradliwy-a-e
між ни́ми	między nimi
дóвго	długo
тї́шити ся, тї́шив ся	cieszyć się, cieszył się
взяв ся	wziął się, zabrał się
вибирáти	wybierać
скрýчувати, скрýчував	skręcać, skręcał
головка	główka
тулóвище	tułów
ки́дати, ки́дав	rzucać, rzucał
коли́	kiedy
чергá	kolej
відозвáти ся, відозвáв ся	odezwać się, odezwał się
зачýдувати ся, зачýдував ся	zdziwić się, zdziwił się
чéмно	grzecznie
яки́м-же чи́ном	jakimże sposobem
зóвсїм	zupełnie
розві́дувати ся	dowiadywać się, rozpytywać się
обіця́ти, обіця́в	obiecać, obiecał
надгорóда	nagroda
віддáти, віддáв	oddać, oddał
назáд	znowu

Черепáха	Żółw
метá	cel
у двóх	we dwójkę
пусти́ти ся, пусти́лись	puścić się, puścili się
либóнь	prawdopodobnie
сьві́док	świadek
лїсóк	lasek
рвінáтись	równać się
лишé	tylko

схотї́ти, схо́чу	zechcieć, zechcę
ду́хом	duszkiem
ле́дви	zaledwie
зiйти́, зiйде	zejść, zejdzie
до за́втра	do jutra
небо́га	nieboga
ля́жу спа́ти	położę się spać
хоть	chociaż
всьпiю ще дiгна́ти	potrafię jeszcze dopędzić
чу́ти, чу́є	słyszeć, słyszy
мандру́вати, мандру́є	wędrować, wędruje
тро́хи зго́дом	trochę późno
пробуди́ти, ся пробуди́в ся	przebudzić się, przebudził się
нема́є	niema
схо́пити ся, схо́пивсь	zerwać się, zerwał się
шви́дко	szybko, prędko
кума́	kuma
доганя́ти, доганя́є	dopędzać, dopędza
забу́ти, забу́ла	zapominać zapomniała
прибу́ти, прибу́ла	przybyć, przybyła
роби́ти	robić
му́сїти, му́сїв	musieć, musiał
заплати́ти	zapłacić
щоб	ażeby
мовча́ти, мовча́ла	milczeć, milczała
ди́во.	dziw, dziwne zdarzenie, dziwny wypadek.

---

2. **Przymiotniki** (прикме́тники).

Przymiotnikami nazywamy wyrazy służące do oznaczenia przymiotu rzeczowników.

Jak w języku polskim, tak i w ruskim odmieniają się przymiotniki przez rodzaje liczby i przypadki.

Do porównania przymiotników między sobą służą trzy stopnie (сте́пені): stopień pierwszy (równy), drugi (wyższy), trzeci (najwyższy).

Odmiana przymiotników.

Wzór pierwszy.

Число́ одини́чне				
Відмі́нок	На пи́танє	Р І Д		
		мужеский	же́ньский	сере́дний
I.	хто? що?	до́бр-ий	до́бр-а	до́бр-е
II.	чий?-я́?-є́?	до́бр-ого	до́бр-ої	до́бр-ого
III.	кому́? чому́?	до́бр-ому	до́бр-ій	до́бр-ому
IV.	кого́? що?	до́бр-ий до́бр-ого	до́бр-у	до́бр-е
V.	—	до́бр-ий	до́бр-а	до́бр-е
VI.	ким? чим?	до́бр-им	до́бр-ою	до́бри-м
VII.	в кім? в чім?	до́бр-ім	до́бр-ій	до́бр-ім

Wzór drugi.

Число́ одини́чне				
Від-мі́нок	На пи́тане	Рід		
		мужеский	же́ньский	сере́дний
I.	хто? що?	гу́сь-їй (gęsi)	гу́с-я	гу́с-є
II.	чий?-я́?-є́?	гу́с-ього	гу́с-ьої	гу́с-ього
III.	кому́? чому́?	гу́с-ьому	гу́с-їй	гу́с-ьому
IV.	кого́? що?	гу́с-їй гу́с-ього	гу́с-ю	гу́с-є
V.	—	гу́с-їй	гу́с-ю	гу́с-є
VI.	ким? чим?	гу́с-їм	гу́с-ьою	гу́с-їм
VII.	в кім? в чім?	гу́с-їм	гу́с-їй	гу́с-їм

Число мно́ге		
Відмі́нок	На пи́тане	На всї три ро́ди
I.	хто? що?	гу́с-ї
II.	чий?-я́?-є́?	гу́с-їх
III.	кому́? чому́?	гу́с-їм
IV.	кого́? що?	гу́с-ї гу́с-їх
V.	—	гу́с-ї̂
VI.	ким? чим?	гу́с-їми
VII.	в кім? в чім?	гу́с-їх

Uwagi do obydwóch wzorów.

Przyp. I. i V. l. p. kończy się w rodzaju męskim na ий, їй. Niektóre przymiotniki, szczególnie te, które oznaczają posiadanie, mogą się kończyć w tych przypa ин, ів, їв, n. p.: вдо́вин (wdowi), бра́тів, учи́тельїв; można jednak mówić: вдови́ний, бра́товий, учи́телевий.

Takie przymiotniki, zakończone na н, przyjmują często przed н w, przyp. I. l. p rodzaju męskiego е, które we wszystkich innych formach zazwyczaj odpada, n. p.: голо́ден albo голо́дний (głodny), Господо́день albo Господо́нїй (Boży); ale спасе́н albo спасе́ний.

W rodzaju żeńskim kończą się przymiotniki na a, я, rzadziej na ая яя, n. p.: дóбра albo дóбрая, гýся albo гýсяя; w rodzaju nijakim na е, є, rzadziej na оє, еє, єє, n. p.: дóброє, дóбреє, гýсєє. Niekiedy jest o zamiast е, n. p.: гóдно, вúнно.

Przyp. IV. l. p. rodzaju męskiego na dwojaką końcówkę, stosownie do tego, czy mówimy o rzeczownikach nieżywotnych, n. p.: дóбрий дім, czy o żywotnych, n. p.: дóброго коня́, гýсього пастухá (pasterza).

Przyp. IV. w rodz. żeńskim ł. p. kończy się także na ую, юю, np.: дóбрую гýсюю. Przyp. VI. zamienia czasami ою na ов, np.: (дóброю) дóбров.

Przyp. I. l. mn. kończy się niekiedy na ії, її, np.: дóбрії гýсії.

Przyp. IV. l. mn. rodz. męskiego równy jest bądź pierwszemu bądź drugiemu, stosownie do tego, czy mówimy o rzecz. nieżywotnych lub zwierzętach, czy o osobach W rodzaju nijakim IV. przyp. jest zawsze równy I.

Podobnie jak дóбрий odmieniają się przymiotniki zakończone w I. przyp. l. p. na ий, а, е, np.: тупúй (tępy), грýбий (gruby), лíвий (lewy), хрóмий (kulawy), богáтий (bogaty), твердúй (twardy), кýций (kusy), головнúй (główny), Бóжий, тверéзий (trzeźwy), чóрний (czarny), весéлий (wesoły). Także stopnie wyższe: крáсний, краснíйший (piękniejszy), найкрáсший (najpiękniejszy). Tutaj należą również przymiotniki kończące się na: ов, ова, ове (ово), ів, ова, ове (ово), їв, ева, еве (ево), ин, ина, ине (ино), ен, ена, ене, np: здорóв (здорóвий), готóв (gotów); тáтів (ojcowski), дíдїв (dziadowski); ковалíв (kowala), учúтелїв (nauczyciela); вдóвин (вдóвина, вдóвине) вúнен (вúнна, вúнно albo вúнне), спасéн (zbawiony). спасéна, спасéне.

Podobnie jak ґу́сїй odmieniają się przymiotniki na їй, я, є (е), np.: бара́нїй (barani), пе́сїй (psi), ї́хнїй (od zaimka їх), ї́хня, ї́хнє.

Te przymiotniki, których używa się jako rzeczowników, odmieniają się również podług wzorów: до́брий, ґу́сїй, np.: лїсни́чий (leśniczy), бли́жнїй (bliźni), цїсаре́ва (cesarzowa), братова́, прида́не (wiano), Кня́же, Жа́бє.

W rodzaju żeńskim i nijakim używa się niekiedy końcówek rzeczownikowych, np.: цїсаре́ви obok цїсаре́вої, Кня́жа obok Кня́жого. Imiona własne na їв, ів odmieniają się zawsze jak rzeczowniki, np.: I. Костома́рів, II. Костома́рова, III. Костома́рову itd.

O tworzeniu stopni wyższych.

(Według gram. Kokorudz-Konarski).

§ 130. Stopień wyższy tworzy się od tematu za dodaniem końcówki ший-а-е albo ї́йший-а-е, np.: сла́бший-а-е, пильнї́йший-а-е.

Stopień najwyższy tworzy się tak samo, tylko na początku wyrazu dodajemy jeszcze tak zwany narostek най, np.: на́йслабший, найпильнї́йший.

Przyrostek -ший przybierają przymiotniki mające temat zakończony na pojedynczą spółgłoskę, jak слаб, груб; przeciwnie tematy zakończone na dwie lub więcej spółgłosek przybierają najczęściej przyrostek ї́йший, jak пильн, красн, бистр. Mówimy jednak także веселї́йший, здорові́йший, сьвятї́йший, студенї́йший (zimniejszy), chociaż temat kończy się na pojedynczą spółgłoskę.

Uwagi.

1) Л i н przed -ший miękczą się na ль, нь, np.: бі́льший, ме́ньший, ра́ньший. 2) г przed -ший przemienia się na ж, np.: убо́жший (od убо-гий), albo

wypada, np.: мя́кший (od мягки́й), ле́кший (od ле́гк-ий). 3) к, ок, ек i н przed ший wypadają np.: ву́зший (od вузки-й), ви́сший (od висо́к-ий) да́льший, (od дале́к-ий), кра́сший (od кра́сн-ий).

§ 131. Niektóre przymiotniki tworzą stopień wyższy i najwyższy od innego tematu. Tutaj należą:

вели́кий — бі́льший — на́йбільший.
мали́й — ме́ньший — на́йменьший.
до́брий — лу́чший — на́йлучший.
злий — гі́рший — на́йгірший.

§ 132. Niektóre przymiotniki nie stopniują się wcale, a to z powodu swego znaczenia, np: золоти́й, соло́мяний, мармуро́вий; нїми́й, слїпи́й; спа́льний, ї́да́льний; білавий, жовта́вий, вітцї́вский, синівский i t. d.

§ 133. Stopniowanie opisowe. Stopień wyższy może się tworzyć także za dodaniem do stopnia równego słowa бі́льше, a stopień najwyższy za dodaniem do stopnia równego słów ве́льми, ду́же, np.; zamiast пильнї́йший, на́йпильнї́йший możemy powiedzieć: бі́льше пи́льний, ве́льми albo ду́же пи́льний.

Stopień najwyższy może się tworzyć także za dodaniem do stopnia równego narostka пре lub все, np.: прекра́сний = ду́же кра́сний, всемогу́чий = на́ймогучі́йший.

Przykłady do odmiany przymiotników (podobnie jak до́брий).

Ножівни́к о́стрить тупі́ ножі́. Тупо́ю бри́твою зле голи́ти ся. В на́шім лї́сї не ма вже гру́бих дере́в. Є люди, що ї́дя́ть лї́вою руко́ю. В на́шім краю є бога́ті копа́льнї на́фти і камінно́ї со́ли. Не за́всї́гди є до́бре знако́мити ся з пе́ршим лї́пшим. Люди́й весе́лого успосо́бленя лю́блять в това́риствах. Мий найста́рший брат пої́хав в моло-

ді́м віці до Аме́рики. З ним поі́хала також та́това сестра́. Ковалі̂в пес покуса́в то́го бі́дного хло́пця. Учи́телеві ко́нї і коро́ви є ду́же га́рні. »Вдовин гріш« вийшо́в в посло́вицю. В на́родних пі́снях ча́сто сьпіва́є ся про »Вдо́виного си́на«. Я вже нїчо́ нїко́му не ви́нен. Ви́нний зіста́в засу́джений на довголі̂тну вязни́цю. Голо́дне дитя́ пла́че. В учи́телевім до́мі збираємо ся ча́сто на нара́ди. Є посло́виця: »Хто терпе́н, той спасе́н«. Зи́мні вітри́ ві́ють з пі́вночи. Правди́ве щa̓стє дає́ ті́лько чи́сте се́рце і споко́йне сумлі̂нє.

Ножівни́к	Nożownik
остри́ти, о́стрить	ostrzyć, ostrzy
тупи́й-а́-е́	tępy-a-e
бри́тва	brzytwa
зле	źle
голи́ти ся	golić się
гру́бий-а-е	gruby-a-e
де́рево	drzewo
ї̂сти, їдя́ть	jeść, jedzą
лі̂вий-а-е	lewy-a-e
рука́	ręka
бога́тий-а-е	bogaty-a-e
копа́льня	kopalnia
камінни́й-а́-е́	kamienny
за́всїгди	zawsze
знако́мити ся	znajomić się
пе́рший-лі̂пший	pierwszy-lepszy
весе́лий-а-е	wesoły-a-e
успосо́бленє	usposobienie
това́риство	towarzystwo
стари́й, ста́рший, найста́рший	stary, starszy, najstarszy

молодий, молодший, наймолодший	młody, młodszy, najmłodszy
вік	wiek
з ним	z nim
татова сестра	siostra ojca
ковалїв пес	pies kowala
покусати, покусав	pokąsać, pokąsał
той, тая, тоє, того	ten, ta, to, tego
бідний, біднїйший, найбіднїйший	ubogi, uboższy, najuboższy
учителеві конї	konie nauczyciela
корова	krowa
гарний, гарнїйший, найгарнїйший	piękny, piękniejszy, najpiękniejszy
вдовин гріш	grosz wdowi
війти, війшов	wejść, wszedł
народний-а-е	ludowy-a-e
пісня	pieśń
часто	często
сьпівати, сьпіває ся	śpiewać, śpiewa się
про	o
вдовин син	wdowi syn, syn wdowy
нїчо	nic
нїхто, нїкому	nikt, nikomu
винен, винна, винно	winien, winna, winno
зістати, зістав	zostać, został
засудити, засуджений	zasądzić, zasądzony
довголїтний-а-е	długoletni-a-e
вязниця	więzienie
голоден (голодний) голодна, голодне	głodny-a-e
плакати, плаче	płakać, płacze
в учителевім домі	w domu nauczyciela
збирати ся, збираємо ся	zbierać się, zbieramy się
нарада	narada
терпен, спасен	cierpliwy, zbawiony

ві́тер	wiatr
ві́яти, ві́ють	wiać, wieją
пі́вніч	północ
правди́вий-а-е	prawdziwy-a-e
щáстє	szczęście
давáти, даé	dawać, daje
ті́лько	tylko
чи́стий, чистїйший, найчистїйший	czysty, czystszy, najczystszy
спокі́йний, спокійнїйший, найспокійнїйший	spokojny, spokojniejszy, najspokojniejszy
сумлїнє.	sumienie.

Jestem starszy od mojej siostry. Czy masz także starszego brata? Mam dwóch starszych braci; ja mam 10 lat, mój brat Karol ma 14, a najstarszy brat Jan ma już 20 lat. Najbogatszy nie zawsze jest najszczęśliwszym. Kto wyżej stoi, ma też większe troski. Stawaj się coraz lepszym, wtedy będą cię wszyscy bardziej kochać. Bogaci ludzie noszą w zimie ciepłe futra. Owce dostarczają nam miękkiej wełny; z wełny robi się mocne sukno; krawiec kraje sukno i szyje potem surduty, kamizelki, spodnie i płaszcze. Ubieramy się w ciepłe suknie. Przyjaciel który schlebia, jest gorszy od wroga. Laska dziadzia jest bardzo droga. W sadzie nauczyciela są najpiękniejsze owoce. Widziałem wielkie domy. Mam dobrego nauczyciela.

Czy masz?	Чи мáєш?
dwóch	двох
10 lat	дéсять лїт
14	чотирнáйцять
Jan	Івáн
20	двáйцять

bogaty, bogatszy, najbogatszy	богáтий, богáтший, найбогáтший
szczęśliwy, szczęśliwszy, najszczęśliwszy	щаслúвий, щасливíйший, найщасливíйший
wysoko, wyżej	висóко, вúсше
stać, stoi	стоя́ти, стоı́ть
wielki, większy, największy	велúкий, бíльший, найбíльший
troska	журбá
stawać się, stawaj się	ставáти ся, ставáй ся
coraz	щорáз
dobry, lepszy, najlepszy	дóбрий, лı́пший, найлı́пший
wtedy	тогдú, тодı́
bardziej	бíльше
kochać	кохáти, любúти
nosić, noszą	носúти, носять
zima	зимá
ciepły, cieplejszy, najcieplejszy	тéплий, теплı́йший, найтеплı́йший
futro	фýтро
owca	вівця́
dostarczać, dostarczają	достарчáти, достарчáють
miękki-a-e	мягкúй-á-é
wełna	вóвна
robić się, robi się	робúти ся, рóбить ся
mocny, mocniejszy, najmocniejszy	міцнúй, міцнı́йший, наймiцнı́йший
sukno	сукнó
krawiec, krawca	кравéць, кравця́
krajać, kraje	крáяти, крáє
szyć, szyje	шúти, шúє
potem	потíм
surdut	сýрдут

kamizelka	камизо́лька
spodnie	спо́днї, штани́
płaszcz	плащ
ubierać się, ubieramy się	убира́ти ся, убира́ємо ся
ciepły, cieplejszy, najcieplejszy	те́плий, теплі̂йший, найтеплі̂йший
suknia	су́кня
schlebiać, schlebia	схлї̂бя́ти, схлї̂бля́є
zły, gorszy, najgorszy	злий, гі́рший, найгі́рший
laska dziadzia	дї̂дова па́лиця
drogi-a-e	дороги́й-а́-е́
w sadzie nauczyciela	в учи́телевім садї̂
piękny, piękniejszy, najpiękniejszy	кра́сний, краснї̂йший, найкраснї̂йший
widzieć, widziałem	ви́дїти, ви́дїв-єм

Przykłady do odmiany przymiotników odmieniających się podobnie jak гусїй.

Гу́сї пера бува́ли давнї̂йше зага́льно ужи́вані до пи́саня. Госпо́днього сло́ва нале́жить слу́хати. Ли́ся хи́трість є зна́на. Бара́нього кожу́ха ужива́ємо в зимі́. Ли́сї фу́тра є дорогі́. Між ме́шканьцями одно́го і то́го само́го краю повинна панува́ти бра́тня зго́да. В Госпо́днїм сло́ві знахо́дить неоде́н потї̂ху. Всхідні́ на́роди спожива́ють мно́го бара́нього м'я́са. Ве́рхня верства́ ти́сне на спі́дню. Внї̂шнїй супокі́й є найбі́льшим добро́м чолові́ка.

Гу́сїй-я-є	Gęsi-a-e
перо́	pióro
давно́, давнї̂йше	dawno, dawniej
зага́льно	ogólnie, powszechnie
ужива́ти, ужи́ваний	używać, używany

пи́санє	pisanie
Госпо́днїй-я-є	Boży-a-e
нале́жить	należy
слу́хати	słuchać
ли́ся хи́трість	chytrość lisa
кожу́х бара́нїй	kożuch barani
між	między
ме́шканець	mieszkaniec
оде́н, одно́го	jeden, jednego
пови́нна	powinna
панува́ти	panować
бра́тнїй	bratni, braterski
зго́да	zgoda
знайти́, знахо́дить	znaleźć, znajduje
поті́ха	pociecha
всхідни́й	wschodni
на́рід	naród
спожива́ти, спожива́ють	spożywać, spożywają
мно́го	wiele, dużo
ве́рхнїй	górny
верства́	warstwa
тисну́ти, ти́сне	cisnąć, ciśnie
спі́днїй	dolny
внї́шнїй	wewnętrzny
супокі́й	spokój

Nie wzywaj imienia Bożego nadaremnie. Używam tylko gęsiego pióra. Do niektórych robót rysunkowych koniecznie jest potrzebnem gęsie pióro. Kto nie ma wewnętrznego zadowolenia, ten nie ma i spokoju. Psie głosy nie idą w niebiosa. Obowiązki leśniczego są bardzo ważne. Kochaj bliźniego jak siebie samego. Dzisiaj są imieniny mej bratowej. Chodziłem z leśniczym do lasu. Bliźnim naszym jest każdy człowiek.

Wzywać, wzywaj	Взива́ти, взива́й
imię, imienia	імя́, і́мени
nadaremnie	надаре́мно
używać, używam	ужива́ти, ужива́ю
tylko	ті́лько
niektóry-a-e	де́який-а-е
robota, robót	робо́та, робі́т
koniecznie	коне́чно
jest potrzebnem	є потрі́бним
zadowolenie	задово́ленє
psi	пе́сїй
głos	го́лос
iść, idę	іти́, іду́ть
niebiosa	небеса́
obowiązek	обовя́зок
leśniczy	лїсни́чий
ważny	важни́й
kochać, kochaj	люби́ти, люби́
bliźni	бли́жнїй
siebie samego	себе́ само́го
dzisiaj	ни́нї
bratowa	братова́
każdy	ко́ждий.

Д і м. / D o m.

Часть, ча́сти до́му	Część, części domu
будува́ти дім	budować dom
заме́шкувати дім	zamieszkiwać dom
ме́шкати на селї в своїм двірку́	mieszkać na wsi w swym dworku
дім гро́зить зава́ленєм	dom grozi zawaleniem
підпера́ти дім	podpierać dom
крило́	skrzydło
заклада́ти фунда́мент	zakładać fundament

плоский, шпічáстий дах	płaski, szpiczasty dach
цéгла	cegła
двéрі, брáма	drzwi, brama
замикáти брáму	zamykać bramę
пóртієр	portyer
стóрож, сторожéва	stróż, stróżowa
сїни	sień
коритáр	kurytarz
ґалєрия	galerya
схóди	schody
ітú по схóдах	iść po schodach
головні побічні схóди	główne, poboczne schody
круті, желїзні схóди	kręte, żelazne schody
порýче у схóдів	poręcz u schodów
стýпень, стýпнї	stopień, stopnie
зі стýпня на стýпень	ze stopnia na stopień
плúта камінна	płyta kamienna
діл	dół
пéрший, дрýгий, трéтий, четвéртий повéрх	pierwsze, drugie, trzecie, czwarte piętro
мéшкати на пéршім, дрýгім, трéтім, четвéртім повéрсї	mieszkać na pierwszem, drugiem, trzeciem, czwartem piętrze
пáртер	parter
сутерúни	sutereny
стрих, під	strych
пивнúця	piwnica
склепúти, склеплїнє	sklepić, sklepienie
подвірє	podwórze
ключ від помéшканя	klucz od pomieszkania
льокáтор	lokator
вікнó фронтóве	okno frontowe
стáйня	stajnia
возівня́	wozownia
кринúця	studnia
дровітня	drewutnia

кімна́та покі́й	komnata, pokój
порі́г	próg
сте́ля	powała
підло́га	podłoga
ко́мин	komin
ди́мити ся	dymić się
будівни́чий	budowniczy
руштова́нє	rusztowanie
ши́ба	szyba
за́мок	zamek
стїна́	ściana
муля́р	murarz
підда́ше	poddasze
нова́ ка́мениця	nowa kamienica
вали́ти стари́й дім	walić stary dom
ра́ми до віко́н	ramy do okien
мося́жні за́мки	mosiężne zamki
дубо́ва підло́га	dębowa podłoga

В тім до́мі є до ви́наймленя покі́й кавале́рский з передпоко́єм, враз з умебльо́ванєм і услу́гою. На жа́данє мо́же бу́ти з харчо́м. Бли́зша віідомісь у власти́теля до́му (у сто́рожа) на пе́ршім пове́рсї число́ двере́й 5. (пять).

W tym domu jest do wynajęcia pokój kawalerski z przedpokojem, wraz z umeblowaniem i usługą. Na żądanie może być z wiktem. Bliższa wiadomość u właściciela domu (u dozorcy) na pierwszem piętrze liczba drzwi 5.

В ка́мениции при у́лици Кохано́вского число́ 24 (два́йцять чоти́ри) є до ви́наймленя поме́шканє зло́жене з двох (трох, чо-

W kamienicy przy ulicy Kochanowskiego liczba 24 jest do wynajęcia pomieszkanie złożone z dwóch (trzech, czterech, pięciu,

тирóх, пятьóх, шістьóх) покóïв, кýхнï, кімнáти для слýжби, з всякими приналéжностями. Лазенкй і водотяг. Близших інформáций удїляє адмінïстрáтор.	sześciu) pokoi, kuchni, izby dla służby, z wszelkiemi przynależnościami. Łazienki i wodociąg. Bliższych informacyj udziela administrator.
Парцéля будівляна (500 пятьсот сяжнïв квадратóвих) є з вільноï рукй до прóданя.	Parcela budowlana (500 sążni kwadratowych) jest z wolnej ręki do sprzedania.
Чи ви є стóрожем тóго дóму?	Czy jesteście dozorcą tego domu?
Так є, чогó собі желáєте?	Tak jest, czego pan sobie życzy?
Чýв-єм, що сей дім є на прóдаж; хотівбим го оглянути.	Słyszałem, że dom ten jest na sprzedaż; chciałbym go oglądać.
Зáраз принéсу ключі.	Zaraz przyniosę klucze.
Мáєте мнóго льокатóрів?	Ilu macie lokatorów?
В тій хвили є всï помéшканя зáняті.	W tej chwili są wszystkie pomieszkania zajęte.
На пéршім повéрсï є однó помéшканє злóжене з трох покóïв, передпокóю і кýхнï, два помéшканя з двох покóïв з кýхнями, і два покóï кавалéрскі.	Na pierwszem piętrze jest jedno pomieszkanie złożone z trzech pokoi, przedpokoju i kuchni, dwa pomieszkania z dwóch pokoi z kuchniami i dwa pokoje kawalerskie.
На дóлï є мéнше більше такий самий рóзклад; не ма лиш покóïв кавалéрских, áле за то є склéпик.	Na dole jest mniej więcej taki sam rozkład; niema tylko pokoi kawalerskich ale za to jest sklepik.

До тóго дóму налéжить такóж малéнький огорóдець.	Do tego domu należy także maleńki ogródek.
Той з альтáнкою.	Ten z altanką.
В сутери́нах є прачкáрня.	W suterenach jest praczkarnia.
Запровáдьте менé на пéрший повéрх.	Zaprowadźcie mię na pierwsze piętro.
То є головні́ схóди.	To są główne schody.
Ду́же широ́кі і я́сні.	Bardzo szerokie i jasne.
Всї двéрі є подві́йні.	Wszystkie drzwi są podwójne.
Чи підлóги суть паркетóві?	Czy podłogi są parkietowe?
В дéяких покóях суть паркетóві, в дéяких з дощóк.	W niektórych pokojach są parkietowe, w niektórych z desek.
Тапéти суть всю́ди.	Tapety są wszędzie.
Ту́ю стéлю трéба напрáвити.	Ten sufit trzeba naprawić.
То дрібни́ця.	To drobnostka.
А які́ є пивни́цї?	A jakie są piwnice.
Є ду́же обши́рні і глибóкі.	Są bardzo obszerne i głębokie.
Взáвтра при́йду з будївни́чим, щоби́ огля́нути фундáмент і мур.	Jutro przyjdę z budowniczym, ażeby oglądnąć fundament i mur.
При тій спосі́бности огля́ну такóж стрих.	Przy tej, sposobności zobaczę także strych.
Взáвтра бу́де сам власти́тель.	Jutro będzie sam właściciel.

Помéшканє.	Pomieszkanie.
більше помéшканє	większe pomieszkanie
помéшканє складáє ся з кількóх покóїв	pomieszkanie składa się z kilku pokoi
тóє мéшканє є добре урядженe.	to mieszkanie jest dobrze urządzone
мéшкаю дýже тїсно	mieszkam bardzo ciasno
мéшканє хвилéве	mieszkanie chwilowe
наймити помéшканє	nająć pomieszkanie
місячний, квартáльний, річний чинш	miesięczny, kwartalny, roczny czynsz
кáртка на помéшканє	kartka na mieszkanie
ту є мéшканє до вінаймленя.	tu jest pomieszkanie do wynajęcia
змінити мéшканє	zmienić pomieszkanie
спровáдити ся	sprowadzić się
вíпровадити ся	wyprowadzić się
менї вíмовлено покій	mnie wymówiono pokój
сусїдний покій	sąsiedni pokój
спáльня	sypialnia
ґабінéт	gabinet
алькір	alkierz
сáльон	salon
сáля	sala
їдáльня	jadalnia
спіжáрня	spiżarnia
двéрі скрипять	drzwi skrzypią
подвійні двéрі	podwójne drzwi
двéрі не замикáють ся, не пристають добре	drzwi nie zamykają się, nie przystają dobrze
прóшу замкнýти	proszę zamknąć
двéрі за собóю	drzwi za sobą
подвóї	podwoje

двéрі відхи́лені при́мкнені	drzwi odchylone, przymknięte
двéрі на заві́сах	drzwi na zawiasach
двéрі хóдять лéгко	drzwi chodzą lekko
не замикáй двери́й	nie zamykaj drzwi
зáмок на два спу́сти	zamek na dwa spusty
кля́мка	klamka
ключ	klucz
ді́рка від ключá	dziurka od klucza
невласти́вий ключ	niewłaściwy klucz
підрóблений ключ	podrobiony klucz
кі́льце на ключі́	kółko na klucze
звій ключі́в	zwój kluczów
головни́й ключ	główny klucz
зáсувка	zasuwka
засу́нути зáсувку	zasunąć zasuwkę
замкну́ти на зáсувку	zamknąć na zasuwkę
мальóвані, побі́лені, сті́ни	malowane, pobielone ściany
шкляні́ двéрі	szklane drzwi
поєди́нче, подві́йне вікнó	pojedyncze, podwójne okna
піднéсти, спусти́ти стóри	podnieść, spuścić story
занаві́с	firanka
пєц желі́зний, кафльóвий, мурóваний, окру́глий, кантóвий	piec żelazny, kaflowy murowany, okrągły, kantowy
пєц не мáє дóброго прóвіву, не тя́гне дóбре	piec nie ma dobrego przewiewu, nie ciągnie dobrze
óпал	opał
опáлювати мéшканє	opalać mieszkanie
в покóю зи́мно	w pokoju zimno
гачóк	haczek
щи́пці	szczypce
мітлá	miotła

помеló	pomiotło
дровá	drzewa
торф	torf
кокс	koks
вýголь камінний	węgiel kamienny
мéбель	mebel
мéблї вільхóві, ясенóві, дубóві, орíхові, магонéві, рíзьблені, гнýті, гладкí	meble olszowe, jesionowe dębowe, orzechowe, mahoniowe, rzeźbione, gięte gładkie
спрáвити собí, купúти мéблї	sprawić sobie, kupić meble
шáфа, шáфка	szafa, szafka
бюрко	biurko
стóлик	stolik
стіл склáданий	stół składany
стіл кухóнний	słół kuchenny
шуфляда	szuflada
шáфа на книжкú	szafa na książki
комóда	komoda
стóлик до гранá	stolik do grania
крíсло виплїтане	krzesło wyplatane
опéрти ся	oprzeć się
сóфа	sofa
пóдушка	poduszka
зéркало, зéркальце	zwierciadło, lusterko
павýк	pająk
лїхтáр	lichtarz
стелúти	ścielić
лíжко деревяне, желїзне	łóżko d:ewniane, żelazne
паравáн	parawan
туалéта	toaleta
нічнá лáмпка	nocna lampka
нáчинє кухóнне	statki kuchenne

чи́стити, ми́ти	czyścić, myć
самова́р	samowar
чайни́к	czajnik
горне́ць, горщо́к	garnek, garczek
горня́тко	garnuszek
коте́л, коте́лок	kośció, kociołek
млино́к до ка́ви	młynek do kawy
три́ніжок	trójnożek
мо́здїр	moździerz
лї́йка	lejek
те́рка	tarko
коно́вка	konewka
хо́хля, варе́ха	chochla, warzocha
ри́нка	rynka
ми́ска, ми́сочка	miska, miseczka
тарі́ль	talerz
поли́ця	półka
ба́лїя	balia
шафли́к	szaflik
ва́нна, ване́нка	wanna, wanienka
кіш на дрова́	kosz na drzewa
соки́ра	siekiera
вазо́нки з цьві́тами	doniczki z kwiatami
образи́ сьвяти́х, ручно́ї робо́ти	obrazy świętych, ręcznej roboty
ля́мпка пе́ред образа́ми	lampka przed obrazami.

Де так пан добро́дїй спіша́ть?	Gdzie tak pan dobrodziej spieszy?
Іду́ до за́кладу пере́возу ме́блїв.	Idę do zakładu przewozu mebli.
Вла́сне наня́в-єм по-ме́шканє і хо́чу ся ко-	Właśnie najałem pomieszkanie i chcę koniecznie dzi-

нéчно нúнї перепровá-дити.	siaj przeprowadzić się.
При котрíй ýлици бу-дете тепéр мéшкали?	Przy której ulicy będzie pan teraz mieszkał?
При ýлици Кáроля Лю́д-вика число 12 (дванáй-цять).	Przy ulicy Karola Ludwi-ka liczba 12.
То принципáльна і дý-же гáрна ýлиця.	To pryncypalna i bardzo ładna ulica.
Помéшканє бýду мáти дýже дóбре і вигíдне.	Pomieszkanie będę mieć bardzo dobre i wygodne.
З кількóх покóїв скла-дáє ся?	Z ilu pokoi składa się?
З чотирóх; два фрон-тóві, а два нї.	Z czterech; dwa fronto-we, a dwa nie.
Є такóж балькóн.	Jest także balkon.
Подвíрє є дýже чúсте і з малéньким огорóд-цем.	Podwórze jest bardzo czyste i z malenkim ogród-kiem.
Кíлько винóсить рíчний чинш?	Ile wynosi roczny czynsz?
Дéвятьсот корóн і до-дáтки.	Dziewięćset koron i do-datki.
То не дóрого як на середмíстє.	To nie drogo jak na śródmieście.
Шість вікóн вихóдить на ýлицю.	Sześć okien wychodzi na ulicę.
Всї пєцú є кафльóві, тíлько в передпокóю є желї́зний.	Wszystkie piece są ka-flowe, tylko w przedpokoju jest żelazny.
Вступлю там нúнї о-кóло четвéртої годúни.	Wstąpię tam dzisiaj oko-ło czwartej godziny.
Прóшу дýже.	Proszę bardzo.

Бою ся, щобй послугачі не побйли нáчиня. Boję się, ażeby posługacze nie pobili naczynia.

Dodatek 5.

Станислáв Жóвківский.

Не бу́ло в давній річипосполитій польскій ні одної землї, щоб більше терпіла від ворóжих нáпадів, нїж нáша Русь Червóна. Чáсто люта óрда татáрска налїтáла з далéкого схóду на нáшу зéмлю, палйла і руйнувáла сéла і місточка, дрібні дїти доптáла копйтами, нéмічних старцїв рубáла в пень, а дорідну мóлодіж гнáла в тяжкйй ясйр. Недáрмо то зложйв наш нáрід тільки сумнйх пісéнь про ті часй.

Щобй нáшу зéмлю захистйти від тих ворогів, збудивáли ріжні могу́чі вельмóжі багáто кріпкйх зáмків. Звáлища тих зáмків мóжна ще і нйні бáчити в неоднім місточку áбо й селї. Такйй зáмок мáло і місто Жóвква.

300 лїт тóму назáд, не було́ ще Жóвкви. На єї місци лежáло селó Вйнники, нáзване так від виногрáду, що дóбре удавáв ся на тамóшнім ґру́нті. Вйнники притикáли однйм бóком до велйкого, тéмного лїса, а дру́гим до óзера, де гнїздилось багáто бóбрів. Селó то налéжало до Станислáва Жóвківского, воєвóди бéлзкого, що походйв із селá Жóвкви, кóло Хóлму, на північ від Сóкаля. Воєвóда умирáючи віддáв селó Вйнники свóму сйнови, що такóж звав ся Станислáв. Колй раз, сáме пéред трйста лїтáми, напáли на Русь Татáри і ду́же єї зруйнувáли, обвів Станислáв Вйнники

кріпки́м му́ром, за́для оборо́ни своі̂х підда́них. Для се́бе побудува́в він над зга́даним о́зером за́мок, а напро́тив не́го велича́вий косте́л. По́біч костела́ заснува́в тако́ж ру́ску це́ркву. Не забу́в і про шко́лу, бо зна́в потре́бу і ці̂ну́ нау́ки. Він сам нера́з при вільнı̂й хви́лı̂, розчи́тував ся пи́льно в істо́риı̂ давни́х часів і сво́го си́на щи́ро заохо́чував до нау́ки.

Таки́м чи́ном з села́ Ви́нник повста́ло місто, котре́ в па́мять Жо́вківского на́звано Жо́вквою.

Коли́ ни́нı̂ приı̂́демо до Жо́вкви, поба́чимо бага́то па́мяток по єı̂̂ основа́телю. З гру́бих му́рів, здви́гнених коли́сь тата́рскими бра́нцями, оста́лась лиш одна́ укріплена бра́ма. В місті̂ оста́в ся ще дім приту́лку, засно́ваний Жо́вківским для убо́гих, а в нı̂м ще і ни́нı̂ не́мічнı̂ діди́ і бабки́ мо́лять ся щеде́нно за супокі́й душі́ сво́го добро́дія. Але на́йкрасшою па́мяткою по Жо́вківскім є косте́л. Ви́дно, що основа́тель не щади́в гроши́й при єго́ будо́ві, бо і у Льво́ві не так ле́гко знайти́ кра́сший дім Бо́жий. В костелı̂̂ по пра́вій стороні̂̂ під стı̂но́ю стоя́ть два, з мармо́ру ви́ковані ри́царі. Оде́н з них, моло́дший, з ша́блею при бо́ці, — дру́гий ста́рший, з була́вою в пра́вій, а печа́ткою в лı̂̂вій руці̂̂. Се Станисла́в Жо́вківский і син єго́ Іва́н. Була́ва і печа́тка суть зна́менами у́рядів, які́ сповня́в Станисла́в. Він був ге́тьманом, се є на́йвисшим во́ждом ві́йска, і ка́нцлєром, а́бо пе́ршим дора́дником і помічнико́м короля́. Сı̂ достоі̂ньства нада́в єму́ коро́ль за єго́ вели́кі заслу́ги. І дı̂̂йсно, Станисла́в Жо́вківский показа́в, що го́ден був таки́х по́честий. Віднı̂̂с він бага́то сла́вних побі́д над ворога́ми, та і жите́ своє́ положи́в в оборо́нı̂ вітчини́. Він поги́б в борбі́ з Ту́рками і Тата́рами під Цецо́рою ро́ку 1620. В тій

самíй битві і син єгó Івáн віднïс тяжкí рáни, що в три рóки опісля, в молодíм ще віцï, загнáли єгó в могúлу.

Позаяк Станисла́в Жóвківский більшу часть свóго житя́ пробувáв в табóрах воєнних, протé міcтом Жóвквою і велúкими маєтностями єгó прáвила єгó жíнка, Реґíна. Слáвна се булá ґаздúня: закладáла сéла, стягáла до них людúй, опікувала ся нúми і умíла нáвіть заохóчувати їх до оборóни прóтив нападáючих ворогíв.

Станисла́в	Stanisław
давнúй-á-é	dawny-a-e
річпоспóлита	rzecz pospolita
земля́	ziemia
бíльше	więcej
терпíти, терпíли	cierpieć, cierpiała
ворóжий-а-е	wrogi-a-e
лютий-а-е	zły-a-e
налïтáти, налïтáли	nadlatywać, nadlatywała
далéкий-а-е	daleki-a-e
схід	wschód
селó	wieś
дрібнúй-á-é	drobny a-e
доптáти, доптáла	deptać, deptała
нéмічний-а-е	słaby, bezsilny
старéць	starzec
рубáла в пень	wycinała w pień
дорíдний-а-е	dorodny-a-e
гнáти, гнáла	pedzić, pędziła
тяжкúй-á-é	cieżki-a-e
зложúти, зложúв	złożyć, złożył
тíлько	tyle
сумнúй-á-é	smutny-a-e

захисти́ти	zabezpieczyć
могу́чий-а-е	potężny, możny
вельмо́жа	magnat
бага́то	wiele
кріпки́й-а́-е́	silny-a-e
зва́лище	ruina
ба́чити	widzieć
наза́д	wstecz
три́ста	trzysta
тамо́шний-а-е	tamtejszy-a-e
притика́ти, притика́ли	dotykać, dotykały
бік	bok
ліс	las
о́зеро	jezioro
гнїзди́ти ся, гнїзди́лось	gnieździć się, gnieździło się
са́ме	właśnie
обве́сти, обві́в	otoczyć, otoczył
зга́даний-а-е	wspomniany-a-e
напро́тив	naprzeciw
велича́вий-а-е	wspaniały-a-e
косте́л	kościół
заснува́ти, заснува́в	założyć, założył
забу́ти, забу́в	zapominać, zapomniał
потре́ба	potrzeba
цїна́	cena
нера́з	nieraz
заохо́чувати, заохо́чував	zachęcać, zachęcał
таки́м чи́ном	takim sposobem
па́мять	pamięć, pamiątka
основа́тель	założyciel
коли́сь	kiedyś
бра́нець	jeniec
оста́лась	została
лиш	tylko
укрі́плений-а-е	obwarowany-a-e

дім притýлку	dam przytułku
моли́ти ся, мóлять ся	modlić się, modlą się
щодéнно	codziennie
супокíй душí	spokój duszy
основáтель	założyciel
щади́ти, щади́в	szczędzić, szczędził
лéгко	łatwo
знайти́	znaleść
стоя́ти, стоя́ть	stać, stoją
ви́кований-а-е	wykuty-a-e
ри́цар	rycerz
печáтка	pieczęć
знамя́	znamię, oznaka
ýряд	urząd
сповня́ти, сповня́в	spełniać, spełniał
вожд	wodz
дорáдник	doradca
корóль	król
достóїньство	godność
заслýга	zasługa
дíйсно	rzeczywiście
гóден, гóдна, гóдно	godny-a-e
пóчесть	zaszczyt
віднéсти, віднíс	odnieść, odniósł
побíда	zwycięstwo
житє́	życie
оборóна	obrona
вітчинá	ojczyzna
поги́бнути, поги́б	zginąć, zginął
ти́сяч шíстьсот двáйцятого	tysiąc sześćset dwudziestego
борбá	walka
віднéсти, віднíс	odnieść, odniósł
три рóки	trzy lata

опі́сля	potem
загна́ти, загна́ли	zapędzić, zapędziły
позая́к	ponieważ
табо́р воє́нний	obóz wojenny
проте́	przeto
пра́вити, пра́вила	zarządzać, zarządzała
ґазди́ня	gospodyni
стяга́ти, стяга́ла	ściągać, ściągała
про́тив.	przeciw

3. **Liczebniki** (числї́вники).

Liczebnikami nazywamy takie części mowy, które oznaczają liczbę czyli ilość osób lub rzeczy, albo też w jakim porządku one po sobie następują.

Podział liczebników.

Liczebniki rozróżniamy:

1. Liczebniki główne (головні́), którymi liczymy ilość osób lnb rzeczy, a którymi odpowiadamy na pytanie „ile?“ (кі́лько?)

Są one następujące:

Оди́н (оде́н), одна́, одно́	Jeden, jedna, jedno
два, дві,	dwaj, dwa, dwie
оба́, обидва́,	obaj, oba, obie
обі́, обидві́	obydwaj, obydwa, obydwie
три	trzej, trzy
чоти́ри	czterej, cztery
пять	pięć
шість	sześć
сїм	siedm
ві́сїм	ośm

дéвять	dziewięć
дéсять	dziesięć
одинáйцять	jedenaście
дванáйцять	dwanaście
тринáйцять	trzynaście
чотирнайцять	czternaście
пятнáйцять	pietnaście
шіснáйцять	szesnaście
сїмнáйцять	siedmnaście
вісїмнáйцять	ośmnaście
девятнáйцять	dziewietnaście
двáйцять	dwadzieścia
двáйцять оди́н (одéн)	dwadzieścia jeden
двáйцять два	dwadzieścia dwa
двáйцять три і т. д.	dwadzieścia trzy i t. d.
три́йцять	trzydzieści
сóрок	czterdzieści
пятьдеся́ть	pięćdziesiąt
шістьдеся́ть	sześćdziesiąt
сїмдеся́ть	siedmdziesiąt
вісїмдеся́ть	ośmdziesiąt
девятьдеся́ть	dziewięćdziesiąt
сто	sto
сто оди́н (оден)	sto jeden
сто два	sto dwa
сто три і т. д.	sto trzy i t. d.
дві́ста (дві́стї)	dwieście
три́ста	trzysta
чоти́риста	czterysta
пя́тьсот	pięćset
шí́стьсот	sześćset
сї́мсот	siedmset
ві́сїмсот	ośmset
дéвятьсот	dziewięćset

ти́сяч	tysiąc
дві ти́сячи	dwa tysiące
три ти́сячи	trzy tysiące
чоти́ри ти́сячи	cztery tysiące
пять ти́сячий	pięć tysięcy
шість ти́сячий і т. д.	sześć tysięcy i t. d.
де́сять ти́сячий	dziesięć tysięcy
сто ти́сячий і т. д.	sto tysięcy i t. d.
мілїо́н	milion
два мілїо́ни і т. д.	dwa miliony i t. d.
пять мілїо́нів і т. д.	pięć milionów i t. d.

2. Liczebniki porządkowe (порядко́ві) oznaczają w jakim porządku następują po sobie osoby lub rzeczy. Odpowiadamy nimi na pytanie: który? który z kolei (котри́й з ряду́?)

Są one następujące:

Пе́рший-а-е	Pierwszy
дру́гий-а-е	drugi
тре́тий-а-е	trzeci
четве́ртий-а-е	czwarty
пя́тий-а е	piąty
ше́стий-а-е	szósty
се́мий-а-е	siódmy
о́сьмий-а-е	ósmy
девя́тий-а-е	dziewiąty
деся́тий-а-е	dziesiąty
одина́йцятий-а-е	jedenasty
двана́йцятий-а-е	dwunasty
трина́йцятий-а-е	trzynasty
чотирна́йцятий-а-е	czternasty
пятна́йцятий-а-е	piętnasty
шісна́йцятий-а-е	szesnasty

сїмнáйцятий-а-е	siedmnasty
вісїмнáйцятий-а-е	ośmnasty
девятнáйцятий-а-е	dziewietnasty
двáйцятий-а-е	dwudziesty
двáйцять пéрший	dwudziesty pierwszy
двáйцять дрýгий	dwudziesty drugi
двáйцять трéтий і т. д.	dwudziesty trzeci i t. d.
трийцятий-а-е	trzydziesty
трийцять пéрший	trzydziesty pierwszy
трийцять дрýгий	trzydziesty drugi
трийцять трéтий і т. д.	trzydziesty trzeci i t. d.
сорокóвий-а-е	czterdziesty
сóрок пéрший і т. д.	czterdziesty pierwszy i t. d.
пятьдесятий-а-е	pięćdziesiąty
шісдесятий-а-е	sześćdziesiąty
сїмдесятий-а-е	siedmdziesiąty
вісїмдесятий-а-е	ośmdziesiąty
девятьдесятий-а-е	dziewięćdziesiąty
сóтний-а-е	setny
сто пéрший	setny pierwszy
сто дрýгий	setny drugi
сто трéтий і т. д.	setny trzeci i t. d.
двосóтний-а-е	dwóchsetny (dwusetny)
трисóтний-а-е	trzechsetny
чотиросóтний-а-е	czterechsetny
пятьсóтний-а-е	pięćsetny
шістьсóтний-а-е	sześćsetny
сїмсóтний-а-е	siedmsetny
вісїмсóтний-а-е	ośmsetny
девятьсóтний-а-е	dziewięćsetny
тисячний-а-е	tysięczny
двотисячний-а-е	dwutysięczny
тритисячний-а-е	trzechtysięczny
пять тисячний-а-е	pięćtysięczny i t. d.
мілїонóвий-а-е	milionowy i t d.

3. Liczebniki zbiorowe (збíрні) zaliczają się do głównych, a oznaczają połączen e, zbiór pewnej liczby osób lub rzeczy.

Są one następujące:

Двóє, обóє	Dwoje, oboje
трóє	troje
чéтверо	czworo
пя́теро	pięcioro
шéстеро	sześcioro
сéмеро	siedmioro
óсьмеро	ośmioro
дéвятеро	dziewięcioro
дéсятеро	dziesięcioro
одинáйцятеро	jedenaścioro
дванáйцятеро	dwanaścioro
тринáйцятеро	trzynaścioro i t. d.
двáйцятеро	dwadzieścioro
трúйцятеро	trzydzieścioro
чотиридеся́теро	czterdzieścioro
пятьдеся́теро	piećdziesiecioro
шiстьдеся́теро i т. д.	sześćdziesięcioro i t. d.
двáйцять двóє	dwadzieścia dwoje
двáйцять трóє	dwadzieścia troje
сóрок чéтверо	czterdzieści czworo
пятьдеся́ть шéстеро i т. д.	pięćdziesiąt sześcioro i t. d.

4. Liczebniki podziałowe (подїлóві) oznaczają po ile jednostek w większej jakiej ilości jest przedmiotem naszej mowy. Odpowiadamy nimi na pytanie po ile (по кíлько?)

Sę one następujące:

По однóму, по однíй	Po jednemu (jednym), po jednem, po jednej

по двох, по два, по дві, по двóє	po dwoch, po dwa, po dwie, po dwoje
по трох, по три, по трóє	po trzech, po trzy, po troje
по чотирóх, по чотúри, по чéтверо	po czterech, po cztery, po czworo
по пятьóх, по пять, по пя́теро і т. д.	po pięciu, po pięć, po pięcioro i t. d.
по десятьóх, по дéсять, по деся́теро	po dziesięciu, po dziesięć, po dziesięcioro
по сто	po sto
по тúсяч	po tysiącu, po tysiąc
по кíлька	po kilku, po kilka
по кількóро	po kilkoro
по кільканáйцять	po kilkunastu, po kilkanaście
по кільканáйцятеро.	po kilkanaścioro

ь. Liczebniki wielorakie (мнóжні) oznaczają, że osoby lub rzeczy mogą być różnego rodzaju. Odpowiadamy nimi na pytanie „iloraki" i „ilokrotny" (кількорáкий і кількокрáтний?)

Są one nastepujące:

Однáкий-а-е	jednaki-a-e
двоя́кий-а-е	dwojaki
троя́кий-а-е	trojaki
четверáкий-а-е	czworaki
пятерáкий-а-е	pięcioraki
шестерáкий-а-е	sześcioraki i t. d.
десятерáкий-а-е	dziesięcioraki
одинайцятерáкий-а-е	jedenastoraki
двайцятерáкий-а-е	dwudziestoraki
кількорáкий-а-е	kilkoraki
тількорáкий-а-е	tyloraki

многора́кий-а-е	wieloraki
подві́йний, двоїстий-а-е	podwójny
поодино́кий, поеди́нчий	pojedynczy
потрі́йний, троїстий-а-е	potrójny
почві́рний-а-е	poczwórny
пятери́стий а-е	
двокра́тний-а-е	dwukrotny
трикра́тний-а-е	trzykrotny
чотирокра́тний-а-е	czterokrotny
пятикра́тний-а-е	pięciokrotny
шестикра́тний-а-е	sześciokrotny
кількокра́тний-а-е	kilkakrotny
многокра́тний-а-е і т. д.	wielokrotny i t. d.

6. Przysłówki liczbowe (присло́вники число́ві), jak np.: раз, дві́чи (dwa razy), три́чи (trzy razy), двокра́ть (dwukrotnie), впе́рве (najpierw).

7. Liczebniki nieoznaczone (неозна́чені) nie oznaczają dokładnie ilości osób lub rzeczy, np.: кі́лька-до́сить (dosyć), кільканайцять (kilkanaście), кілька, деся́ть (kilkadziesiąt), кількасо́т (kilkaset) i t. d.; tutaj należą po części i takie przysłówki przymiotnikowe, jak: ма́ло, бога́то, бага́то, мно́го (wiele) i t. p.

Odmiana liczebników.

Liczebniki główne. Liczebnik оди́н, одна́, одно́ odmienia się jak przymiot. до́брий-а-е tylko и odpada: одна́, одно́; одно́го, одно́ї, одно́го; одно́му, одні́й одно́му i t. d.; l. m.: одні́, одни́х, одни́м i t. d. Tak samo два́йцять оди́н, сто оди́н, два́й-

цять одна́, сто одно́ і t. p.; два́йцять одно́го, сто одно́ї і t. d.

Liczebniki główne: два (ду́би), дві (ри́бі), дві (селї) lub два (се́ла), оба́, обі́, обидва́, обидві́, три, чоти́ри, odmieniają się w dalszych przypadkach jednakowo na wszystkie trzy rodzaje:

II. двох, обо́х, обидво́х, трох, чотиро́х;

III. двом, обо́м, обидво́м, тром, чотиро́м;

IV.-I.; tylko przy imionach osób męskich równy jest ten przypadek drugiemu, np.: двох чолові́ків, трох воєво́дів;

V.-I.

VI. двома́, обома́, обидво́ма, трома́, чотиро́ма (чотирма́);

VII.-II.

Liczebniki od пять do девятьдеся́ть де́вять, zakończone na -ть można odmieniać w dwojaki sposób, albo podług wzoru rzecz. żeńsk. часть, z wyjątkiem przyp. V. i VI., albo podobnie jak два, три i t. p.

Відмі́нок	Число́ одини́чне		
I.	пять шість	сїм	ві́сїм
II.	пяти́, пятьóх шести́, шістьóх	семи́, семóх	осьми́ осьмóх
III.	пяти́, пятьóм шести́, шістьóм	семи́, семóм	осьми́ осьмóм
IV.	пять шість	сїм	ві́сїм
V.	пять шість	сїм	ві́сїм
VI.	пятьмá шістьмá	сїммá, семóма	вісїммá, вісьмóма
VII.	пяти́, цятьóх шести́, шістьóх	семи́, семóх	осьми́, осьмóх

Сóрок і сто zwykle nie odmieniają się, można jednak mówić w II. przyp. сорокá, ста; czasami od сто używa się także przyp. III. стом і VI. стомá.

Podobnie дві́ста, три́ста, дéвятьсот.

Liczebnik ти́сяч odmienia podobnie jak часть:
II. ти́сячи (людий)
III. ти́сячи »

IV. ти́сяч (люди́й)
V. ти́сяче »
VI. ти́сячию »
VII. (в) ти́сячи »

l. m.
I. дві ти́сячи (люди́й)
II. двох ти́сячий »
III. двом ти́сячам »
IV. дві ти́сячи »
V.-I., »
VI. дво́ма ти́сячами »
VII. (в) двох ти́сячах »

Liczebniki zbiorowe, jak: дво́є, тро́є, че́тверо, пя́теро, ше́стеро i t. d. stojąc z rzeczownikami nie odmieniają się, a więc: I. дво́є діти́й, II. дво́є діти́й, III. дво́є дітям, IV. дво́є діти́й, VI. дво́є дітьми́, VII. (в) дво́є дітях.

Jeżeli zaś stoją bez rzeczown. odmieniają się jak два, np.: трох, четверо́х, пятеро́м, шестеро́ма, (в) семеро́х i t. d.

Liczebniki porządkowe i wielorakie odmieniają się jak до́брий.

Час, асекура́ция, дро́би, раху́нки, кві́ти і т. п.

Czas, asekuracya, ułamki, rachunki, kwity i t. p.

Котри́м днем в звича́йнім ро́ції є 19. ма́рця, а котри́м 23. цьві́тня, 17. ма́я' 15. ли́пня, 23. падо́листа?

Którym dniem w zwyczajnym roku jest 19. marca, a którym 23. kwietnia, 17. maja, 15. lipca, 23. listopada?

Селяни́н купи́в луку́, за котру́ заплати́в готі́вкою 2575 коро́н, а від-

Wieśniak kupił łąkę, za którą zapłacił gotówką 2575 koron, a następnie wypła-

та́к ви́платив ра́тами 1380 коро́н, 965 коро́н і 1030 коро́н.

cił ratami 1380 koron, 965 koron i 1030 koron.

Това́р, ку́плений за 7238 коро́н 50 со́тиків (геле́рів), ма́є бу́ти про́даний з зи́ском 868 коро́н; кі́лько нале́жить взя́ти за сей това́р?

Towar kupiony za 7238 koron 50 halerzy, ma być sprzedany z zyskiem 868 koron; ile należy wziąć za ten towar?

Трох предприе́мців підня́ло ся доста́вити 3650 дощо́к з тартака́ до желї́зниції. Пе́рший доста́вив 1380, дру́гий 970 дощо́к; кі́лько доста́вив тре́тий?

Trzech przedsiębiorców podjęło się dostawić 3650 desek z tartaku do kolei. Pierwszy dostawił 1380, drugi 970 desek; ile dostawił trzeci?

Прові́р, що в ко́ждім з чисе́л; 57, 105, 258, 348, 1245, 47214 су́ма цифр, що вхо́дять в їх скла́д, є че́рез 2 поді́льня, а заразо́м переконай ся, що проте́ і ко́жде з тих чисе́л є поді́льне че́рез 3.

Sprawdź, że w każdej liczb: 57, 105, 258, 348, 1245, 47214 suma cyfr, które wschodzą w ich skład, jest przez 3 podzielna, a zarazem przekonaj się że dlatego i każda z tych liczb jest podzielna przez 3.

Сли 7 помно́жу че́рез 8, діста́ну 56.

Jeżeli 7 pomnożę przez 8, dostanę 56.

По сме́рти Володими́ра Вели́кого, котри́й уме́р 27. ли́пня 1015. р. панува́в на Ру́си син его́ Яросла́в Му́дрий 48 лїт 6 мі́сяців 21 днїв.

Po śmierci Włodzimierza Wielkiego, który umarł 27. lipca 1015. r. panował na Rusi syn jego Jarosław Mądry 48 lat 6 miesięcy 21 dni.

У Льво́ві наста́є полу́дне 16 міну́т 13 се́кунд ско́рше нїж в Кра́кові.

We Lwowie nastaje południe 16 minut 13 sekund prędzej aniżeli w Krakowie.

За товáр що вáжив brutto 231 kg. (кільоґрáмів), а котрого tara виносúла 18·5 (18 цїлúх і 5 деся́тих) kg., заплáчено 139·62 (139 цїлúх і 62 сóтних) корóн; кíлько випадáло за 1 kg. netto тóго товáру?

Za towar, który ważył brutto 232 kg., a którego tara wynosiła 18·5 kg. zapłacono 139·62 koron; ile wypadało za 1 kg. netto tego towaru?

За дві бóчки нáфти, з котрúх однá обнимáла 3 hl. (гектолї́три) 10 l. (лї́трів), а дрýга 2 hl. 95 l. заплáчено 254 корóн 10 гелє́рів.

Za dwie beczki nafty, z których jedna obejmowała 3 hl. 10 l., a druga 2 hl. 95 l. zapłacono 254 koron 10 halerzy.

Кýплено $7^{3}/_{4}$ (7 цїлúх і 3 четвéртих) мéтрів сукнá по $8^{2}/_{5}$ (8 цїлúх і 2 пя́тих) корóн, $5^{1}/_{2}$ (5 і пів) м. по $9^{1}/_{2}$ корóн, $11^{2}/_{5}$ м. по $6^{3}/_{4}$ корóн; кíлько заплáчено за всї три ґатýнки сукнá?

Kupiono $7^{3}/_{4}$ m. sukna po $8^{2}/_{5}$ K, $5^{1}/_{2}$ m. po $9^{1}/_{2}$ K, $11^{2}/_{5}$ m. po $6^{3}/_{4}$ K; ile zapłacono za wszystkie trzy gatunki sukna?

Мáю на прóдаж мíсце під будóву мáюче $758^{1}/_{2}$ м^{2} (мéтрів квадратóвих).

Mam na sprzedaż miejsce pod budowę mające $758^{1}/_{2}$ m^{2}.

Мій годúнник спізня́єся на дóбу о $2^{3}/_{5}$ мінýт.

Mój zegarek spaźnia się na dobę o $2^{3}/_{5}$ minut.

Купéць спровáдив 12 сóтнарів цýкру за $909^{3}/_{5}$ К.

Kupiec sprowadził 12 cetnarów cukru za $909^{3}/_{5}$ K.

На просторі 12 кільомéтрів 529 мéтрів мáють бýти устáвлені стовпú телеґрафíчні, одéн

Na przestrzeni 12 km. 529 m. mają być ustawione słupy telegraficzne, jeden od jednego oddalony na

від одно́го відда́лений на 16 $^3/_4$ м.	16 $^3/_4$ m.
Кі́лько заплатимо́ за 5 кільоґра́мів 75 декаґра́мів ка́ви, купу́ючи 1 кільоґра́м по 4 кор. 24 геле́рів?	Ile zapłacimy za 5 kg. 75 dkg. kawy, kupując 1 kg. po 24 halerzy.
За 4 $^1/_2$ м ^{3} (ме́трів ку-бі́чних) дров бу́кових заплати́в-єм 17 $^1/_2$ коро́н.	Za 4 $^1/_2$ m ^{3} (mętrów sześciennych) drzewa bukowego zapłaciłem 17 $^1/_2$ koron.
Кі́лько ви́несе прові́зия від и́стини 200 коро́н, числячи́ 5 $^0/_0$ (проце́нт) від со́тки?	Ile wyniesie prowizya od kapitału 200 koron, licząc 5 $^0/_0$ od setki?

Одно́му робі́тникови не заплати́в будї̈вни́чий цї̈ло́ї належи́тости. Одни́м нале́жить ся бі́льше, дру́гим ме́нше. Приймив-єм на робо́ту чотиро́х хло́пцї̈в. З осьми́ коро́н і двайцятьо́х со́тиків (геле́рів) го́дї̈ жи́ти че́рез 6 днї̈в. Ти́сячі людий стра́тило заня́тє. Сли 48 подїлю че́рез 8, діста́ну 6. Су́бєкт принї̈с двоя́ку матері́ю; вче́ра був дві́чи. До різнї̈ приві́з різни́к два́йцятеро тро́є теля́т.

Робі́тник	Robotnik
заплати́ти, заплати́в	zapłacić, zapłacił
будівни́чий	budowniczy
цї̈ли́й-а́-е́	cały-a-e
належи́тість	należytość
нале́жить ся	należy się
бі́льше	więcej
ме́нше	mniej
прийми́ти, прийми́в-єм	przyjąć, przyjąłem
го́дї̈	trudno
жи́ти	żyć

че́рез	przez
стра́тити, стра́тило	stracić, straciło
заня́тє	zajęcie
поді̂ли́ти, поді̂лю	podzielić, podzielę
діста́ти, діста́ну	dostać, dostanę
прине́сти, прині̂с	przynieść, przyniósł
дві́чи	dwa razy
різня́	rzeźnia
приве́зти, приві́з	przywieść, przywiózł
різни́к	rzeźnik
теля́	cielę.

Tracimy corocznie miliony, które przy racyonalnej gospodarce możnaby zaoszczędzić. Można wpuszczać tylko po jednemu, wyjątkowo po dwóch. Kapitał 450 koron dany na $4^3/_4\%$; ile przyniesie prowizyi za 2 lata i 4 miesięcy?

Chodziłem dzisiaj do Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie (do Dniestru), ażeby zasiągnąć bliższych informacyi o ubezpieczeniu się na życie (od ognia, gradu). Spisano tam ze mną wniosek, na który złożyłem 10 koron zadatku. Linia może być dwojaka: prosta albo krzywa. Korzyść z nauk jest podwójna, dla siebie i dla drugich. Z kilkunastu znajomymi wyjeżdżamy na wieś. Trzema lub czterema godzinami snu nie pokrzepisz znużonego ciała. Z dziesięciu przykazań nauczysz się całej mądrości życia. Od dwustu odciągnąwszy 4, otrzymamy 196. Z ilu koronami jedziesz w podróż? Ze stu reńskimi.

Tracić, tracimy	Тра́тити, тра́тимо
corocznie	щорі́чно
przy	при
racyonalny-a-e	раціона́льний-а-е
gospodarka	господа́рка

możnaby	мóжна би
zaoszczędzić	заощадúти
wpuszczać	впускáти
wyjątkowo	винятќóво
kapitał	йстина, капітáл
dać, dany-a-e	дáти, дáний-а-е
ile?	кíлько? сúла?
przynieść, przyniesie	принéсти, принесé
prowizya	провíзия
procent	процéнт
rok, lata	рік, лїтá
miesiąc	мíсяць
chodzić, chodziłem	ходúти, ходúв-єм
dzisiaj	нúнї
Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie	Товáриство взаї́мних обезпéчень в Крáкові.
Dniestr	Днїстéр
zasiągnąć	засягнýти
bliższy-a-e	блúзший-а-е
informacya	інформáция
na życie	на житé
od ognia, gradu	від огню́, грáду
spisać, spisano	списáти, спúсано
ze mną	зі мнóю
wniosek	внéсенє
złożyć, złożyłem	зложúти, зложúв-єм
zadatek	задáток
linia	лї́нїя
prosty-a-e	прóстий-а-е, прямúй-á-é
krzywy-a-e	кривúй-á-é
korzyść	кóристь
nauka	наýка
dla siebie	для сéбе
dla drugich	для дрýгих
znajomy	знáкомий

wyjeżdżać, wyjeżdżamy	виїждáти, виїжджáємо
godzina	годúна
sen, snu	сон, сну
pokrzepić, pokrzepimy	покріпúти, покріпимó
znużony-a-e	утóмлений-а-е
ciało	тїло
przykazanie	зáповідь
nauczyć się, nauczysz się	навчúти ся, навчúш ся
cały-a-e	цїлúй-á-é
mądrość	мýдрість
życiowy-a-e	житєвúй-á-é
życie	житє́
odciądnąć, odciągnąwszy	відтягнýти, відтягнýвши
otrzymać, otrzymamy	отрúмати, отрúмаємо
jechać, jedziesz	ї́хати, ї́деш
podróż	пóдорож
reński.	рúньский.

Dodatek 6.

Рахýнок для Пáнї Н. Н.

		K	h.
1/8			
1902	3 kg. кáви à 3 K 90 h.	11	70
	9 » цýкру à 76 h.	6	84
	3 » мúла à 74 h.	2	22
	3 пáчки сьвічóк à 96 h. . . .	2	88
	1 фля́шка рýму à 2 K 65 h. .	2	65
	10 kg. мукú à 32 h.	3	20
	дріжджі	1	—
	3 пудéлка крохмáлю à 12 h . .	0	36
	Рáзом	30	36

Рахýнок	Rachunek
мúло	mydło
пáчка	paczka
сьві́чка, ч. м. сьвічкú	świeca
фля́шка	flaszka
рум	rum
дрі́жджі	drożdże
пудéлко	pudełko
крохмáль	krochmal
рáзом.	razem.

Стéмпель

КВІТ

на двáйцять чотúри (24) кóрон, котрі́ підпúсаний за прúвіз шестú стóсів метрúчних дров до шкóли нáродної в Ля́цкім від Дирéкциї тóї шкóли одéржав.

В Ля́цкім дня 30. мáрця 1902.

с. є. 24 кóрон

Івáн Федорúшин

господáр.

Поквітóванє	Pokwitowanie
отри́мати, отри́маний	otrzymać, otrzymamy
стéмпель	stempel
квіт	kwit
підписáти, підпи́саний	podpisać, podpisany
при́віз	przywóz
стіс	sąg
метри́чний-а-е	sześcienny-a-e
шкóла нáродна	szkoła ludowa
Ля́цке	Lackie
дирéкция	dyrekcya
мáрець	marzec
госпóдар	gosodarz
с. є = се є	to jest

Рахýнок за рік 1901.

За мíсяць	При́хід		Рóзхід	
	К	h.	К	h.
Сíчень	3	64	—	—
Лю́тий	—	—	9	16
Мáрець	12	32	—	—
Цьвíтень	—	—	16	28
Май	6	48	—	—
Чéрвень	—	—	23	06
Ли́пень	—	—	32	88
Сéрпень	3	04	—	—
Вéресень	29	28	—	—
Жóвтень	109	40	—	—
Падóлист	64	—	—	—
Грýдень	—	—	49	32
Рáзом	228	16	130	70

Отже позістáла з рíчного дóх. нáдвишка 97 К 46 h.

Прйхід	Przychód
рóзхід	rozchód
óтже	otóż
позістáти, позістáла	pozostać, pozostała
рíчний-а-е	roczny-a-e
нáдвишка.	nadwyszka.

У Львóві дня 1. сéрпня 1902.

Рахунок

для Вповáжаного Пáна А. Ґурґýли
Завідáтеля хýтора »Зофіївка« під Львóвом.

Стéмпель на 2 h.

1902		Кор.	гел.
16/1	Напрáва вóза	18	80
17/1	Кóванє коня́	1	50
2/3	Напрáва сїчкáрнї ручнóї . .	2	—
19/5	Дрíбнї направкй	—	70
20/6	Клéпанє кіс	1	80
	Рáзом	24	80

З висóким поважáнєм
Івáн Мóлот
коваль.

Впова́жаний-Висо́ко пова́жаний	dosł. Wielce-szanowny; Wielmożny
завіда́тель	zarządca
ху́тїр	folwark
Зофії́вка	Zofijówka
під	pod
віз	wóz
ко́ванє	kucie
сїчка́рня ручна́	sieczkarnia ręczna
дрібни́й-а́-е́	drobny-a-e
кле́панє	klepanie
коса́, коси́, ко́си, кіс	kosa, 2. p. kosy, l. m. kosy, kós
пова́жанє.	uszanowanie, szacunek

Стемпель II. скалї.

Скрипт до́вжний.

Сим зізнаю, що дня ни́нїшного оде́ржав я від па́на Н. Н. купця́ в Терно́поли чоти́риста девятьдеся́ть (490) зр. а. в. в готі́вцї я́ко по́жичку, і обовя́зую ся пови́сшу кво́ту ко́ждого часу́ за попе́редним тритижне́вим ви́повідженєм власти́телеви або́ оказа́телеви се́го скри́пту звернути, а зара́зом заплати́ти від ре́ченої су́ми $6\,{}^1/_2\,{}^0/_0$ в піврі́чних ра́тах з до́лу.

В Терно́поли 1. жо́втня 1902.

Анті́н Бучя́цкий
власти́тель реа́льности.

(Лєґалїза́ция пі́дпису.)

Скри́пт до́вжний	Skrypt dłużny
ска́ля	skala
сим	niniejszem
зізнава́ти, зізнаю́	zeznawać, zeznaje
ни́нїшний-а-е	dzisiejszy-a-e
оде́ржати, оде́ржав	otrzymać, otrzymał
Терно́піль	Tarnopol
з. р.=золоти́й ри́ньский	z. r. = złoty reński
а. в.=австри́йскої валю́ти	a. w.=austryackiej waluty
готі́вка	gotówka
обовя́зую ся	obowiązuję się
ко́ждий-а-е	każdy-a-e
попере́дний-а-е	poprzedni-a-e
тритижне́вий-а-е	trzytygodniowy-a-e
ви́повідженє	wypowiedzenie
власти́тель	właściciel
оказа́тель	okaziciel
сей, ся, се	ten, ta, to
зара́зом	zarazem
ре́чений-а-е	rzeczony-a-e
піврі́чний-а-е	półroczny-a-e
реа́льність	realność
леґалїза́ція	legalizowanie
пі́дпис.	podpis.

Ч. 15192. Львів дня 27. ли́пня 1902.

Високопова́жаний Пан

Андре́й Миго́вский
госпо́дар
в
Теребо́вли
п. в мі́сци

Сим прига́дуємо Вам, за зада́тком в кво́тї 19 ко́рон Ва́ша полі́са ч. 195348 покри́та є лише́нь до 1. се́рпня с. р. Про́симо проте́ присла́ти решту́ючу кво́ту 7·36 кор., бо на случа́й огню́ стра́тилибисьте пра́во до відшкодо́ваня.

З пова́жанєм
(пі́дпис).

Ч. = число́	Liczba
Теребо́вля	Trembowla
п. = по́чта	poczta
пригада́ти, прига́дуємо	przypominać, przypominamy
зада́ток	zadatek
кво́та	kwota
полі́са	polica
проте́	przeto
присла́ти	przysłać
решту́ючий-а-е	resztujący-a-e
случа́й	wypadek
с. р. = сего ро́ку	tego roku
відшкодо́ванє	odszkodowanie
пі́дпис.	podpis.

Ваѓá.

Васи́ль Загі́рний був замо́жним госпо́дарем. Він числи́в ся з при́ходами і ро́зходами та запи́сував то́чно ко́ждий при́хід і вида́ток як в гро́шах, так і в пло́дах рільни́х. На о́ко нїчо́ у не́го не бра́ло ся а́нї на потре́бу дома́шну, анї на про́даж. Все мі́рено і ва́жено. Була у не́го в до́ма звича́йна і деся́точна вага́, а тако́ж ме́тер, лї́тра і гектолї́тер.

— Та́ту, чому́ то збі́же ва́жите, а не мі́рите, спита́в ся раз мали́й єго́ сино́к Павло́.

- Тому́ — відповів Васи́ль, — бо мі́ра не означа́є до́сить докла́дно скількости збі́жа. Мо́жна до не́ї ту саму́ скі́лькість зе́рна так наси́пати, що раз бу́де здава́ло ся ме́нше а раз бі́льше. Си́плеш звільна, здає́ ся, що мі́ра по́вна; стряси́ не́ю одна́к, а за́раз в мі́рі убу́де. На и́нших рі́чах, і́менно на муцї́, убу́ток той дасть ся ще лї́пше ви́дїти.

— На́віть те́чи — каза́в да́льше оте́ць — н. пр. на́фту, спіритус, тільки ваго́ю докла́дно, як то ка́жуть, справедли́во відмі́рити мо́жна. Лю́ди дослїди́ли густоту́ всїля́ких рі́чий і перекона́ли ся, що чим що густї́йше, тим єсть тако́ж і тя́жше. Так при́міром: лї́тра води́ ва́жить 1 kg., лї́тра на́фти 70 dkg.; кубі́чний dm. яло́вого де́рева ва́жить 50 dkg. Що єсть о́тже густї́йше, вода́ чи на́фта, де́рево дубо́ве чи бу́кове? Желї́зо єсть бли́зько 8 разі́в тя́жше від води́, а зо́лото 19 разі́в. Число́, що ука́зує кілько разі́в тї́ло яке́сь є тя́жше від тако́ї само́ї скі́лькости води́, зове́ ся тягаро́м удї́льним то́го тї́ла.

Зна́ючи тяга́р уді́льний яко́го ті́ла, мо́жна з єго́ обє́му обчисли́ти єго́ вагу́; н. пр. дубо́вий трам, що занима́є 2 m ^{3} обє́му, бу́де ва́жити 1.400 kg.

Пло́ди рільні́ ма́ють тако́ж всїля́кий тяга́р уді́льний. І так: 1 hl. пшени́цї ва́жить ма́йже 80 kl., 1 hl., жи́та 72 kg., 1 hl. ячме́ню 60 kg., 1 hl. вівса́ 46 kg. На́віть той сам рід збі́жа мо́же ма́ти рі́жний тяга́р уді́льний. Пшени́ця з до́брого ґру́нту єсть тя́жша, ніж пшени́ця з ріл́ї цлохо́ї. Зро́сле збі́же єсть дале́ко ле́кше від незро́слого. Чим тя́жше зе́рно, тим видатні́йше на муку́, а зара́зом лі́пше до сїви́.

До ва́женя тїл ужива́ємо а́бо звича́йних ваг, а́бо помосто́вих (десято́чних). Помосто́ві ваги́ суть до ва́женя бі́льших тїл ду́же вигі́дні. На них бо мо́жемо зва́жити ті́ло якогобу́дь обє́му, та ще й де́сять раз ме́ньшими тягарця́ми. До ва́женя випасо́вої худо́би і ве́прів ужива́ємо вели́кої ваги́ помосто́вої. На ні́й мо́жемо ва́жити тяга́р тїл хо́чби на́йбільших ро́змірів 100 раз ме́ньшими тягарця́ми.

Вага́	Waga
Васи́ль	Bazyli
замо́жний-а-е	majętny-a-e
числи́ти ся, числи́в ся	liczyć się, liczył się
то́чно	dokładnie
рільни́й-а́-е́	rolny-a-e
потре́ба	potrzeba
дома́шний-а-е	domowy
про́даж	sprzedaż
мі́рити, мі́рено	mierzyć, mierzono
ва́жити, ва́жено	ważyć, ważono
деся́точний-а-е	decymalny-a-e
ме́тер	metr
лі́тра	litr

гектоли̂тер	hektolitr
синóк	synek
Павлó	Paweł
мíра	miara
означáти, означáє	oznaczać, oznacza
дóсить	dość
доклáдно	dokładnie
скíлькість	ilość
зéрно	ziarno
пóвний-а-е	pełen-a-e
стрясáти, стрясú	wstrząsać, wstrząśnij
онá, нéю	ona, nią
однáк	jednak
убувáти, убýде	ubywać, ubędzie
мукá	mąka
а íменно	a mianowicie
убýток	ubytek
дáти ся, дасть ся	dać się, da się
ще лї́пше	jeszcze lepiej
вúдї́ти	widzieć. zobaczyć
нáвіть	nawet
теч	ciecz
казáти, казáв	mówić, mówił
справедлúво	sprawiedliwie
відмíрити	odmierzyć
дослї́дúти, дослї́дúли	wyśledzić, wyśledzili
густотá	gęstość
переконáти, переконáли	przekonać, przekonali
що чим що	że im co
густúй, густї́йший	gęsty, gęstszy
тяжкúй, тя́жший	ciężki, cięższy
прúмір, прúміром	prśykład, na przykład
ялóвий-а-е	jodłowy-a-e
кíстка	kostka

дубо́вий-а-е	dębowy-a-e
залі́зо	żelazo
бли́зько	blizko
ука́зувати, ука́зує	wskazywać, wskazuje
тяга́р удї́льний	ciężar gatunkowy
зна́ти, зна́ючи	znać, znając
він, єго́	on, jego
обє́м	objętość
занима́є	zajmuje
всїля́кий-а-е	wszelki-a-e rozmaity-a-e
пшени́ця	pszenica
ма́йже	prawie
ячмі́нь, ячме́ню	jęczmień, jęczmienia
ове́с, вівса́	owies, owsa
на́віть	nawet
рід	rodzaj
збі́же	zboże
вида́тний, видатнї́йший	wydatny, wydatniejszy
зара́зом	zarazem
сївба́	siejba
вага́ помосто́ва	waga pomostowa
вигі́дний-а-е	wygodny-a-e
якийбу́дь, яко́гобудь	jakibądź, jakiegobądź
тягаре́ць	ciężarek
худо́ба	bydło
вепр	wieprz
на нїй	na niej
хо́чби	chociażby
ро́змір.	rozmiar

4. **Zaimki** (заі́менники).

Zaimkami nazywamy wyrazy, których się używa zamiast rzeczownika lub przymiotnika.

Podział zaimków:

1. Zaimki osobiste (особóві). których używamy zamiast osoby, która mówi, albo do której się mówi: я, ти, ми, ви. Zaimek osobisty trzeciej osoby zastępuje się przez zaimek wskazujący: він, онá, онó.

2. Zaimek zwrotny (зворóтний) wyraża, że czynność zwraca się na osobę lub rzecz działającą: себé, собі́, ся, собóю, собі́ (siebie, sobie, się, sobą, sobie).

3. Zaimki dzierżawcze (присвóюючі) oznaczają w czyjem posiadaniu jakaś rzecz się znajduje; мій, моя́, моє́; твій, твоя́, твоє́; свій своя́, своє́; наш, нáша, нáше; ваш, вáша, вáше; ї́хній, ї́хня, ї́хнє (ich). Osoba trzecia l. p. nie ma swego zaim. dzierżawczego; brak jego zastępuje się przez II. przyp. zaim. wskazującego: єгó, єї́, єгó.

4. Zaimki wskazujące (укáзуючі) są te, którymi wskazujemy na osoby lub rzeczy: він, онá, онó; той, та, то; сей, ся, се; сам, самá, самó; тамтóй-á-ó; отсéй, отся́, отсé; тойсáм, тасамá, тосамé(ó); тóйже; такий-á-é; оттакий-á-é; сякий-á-é.

5. Zaimki pytające (питáйні), którymi pytamy się o osoby lub rzeczy: хто? що? хтож? щож? котрий? котрá? котрé? який? якá? якé? чий? чия́? чиé?

6. Zaimki względne (віднóсні), które odnoszą się do jakiejś osoby lub rzeczy poprzednio nazwanej: хто, що; котрий-á é; який, якá, якé.

7. Zaimki nieoznaczone (неознáчені), które ogólnie tylko i niedokładnie określają jakąś osobę lub rzecz: хтось, щось; хтобýдь (ktobądź), щобýдь; хтонебýдь, щонебýдь; дéхто, дéщо; ні́хтó, ні́чó;

котрийсь, котрийбу́дь, якийбу́дь, котрийнебу́дь, якийнебу́дь, чийсь, чийнебу́дь, чийбу́дь, котри́й, де́який, нія́кий, всїля́кий, вся́кий, нїчи́й, нїчия́, нїчиє́, оди́н, неоди́н, ина́кший, и́ньший, ко́ждий, жа́ден.

Odmiana zaimków.

W odmianie zaimków rozróżniamy odmianę zaimków osobowych i zaim. zwrotnego, następnie odmianę reszty zaimków.

1. Zaimki osobowe i zaimek zwrotny.

Відмі́нок	На пи́танє	Число́ одини́чне	
		Осо́ба I.	Осо́ба II.
I.	хто? що?	я	ти
II.	чий?-я́?-є́?	мене́	тебе́
III.	кому́? чому́?	менї́	тобі́
IV.	кого́? що?	мене́	тебе́
V.	—	я	ти
VI.	ким? чим?	мно́ю	тобо́ю
VII.	в кім? в чім?	менї́	тобі́

W przyp. II. l. p. po przyimkach przerzuca się akcent wyrazu: до ме́не, до те́бе, в то́бі.

W przyp. III. i IV. l p. zamiast менї́, мене́, тобі́, тебе́, można mówić ми, мя, ти, тя.

Від- мінок	На пи́танє	Число́ одини́чне			
		Осо́ба III. (ро́ду м. ж. і с.)			3. звор.
I.	Хто? що?	він	она́ (вона́)	оно́ (воно́)	—
II.	чий?-я́?-є́?	єго́	єї (її)	єго́	себе́
III.	кому́? чому́?	єму́	їй (єї, її)	єму́	собі́
IV.	кого́? що?	єго́	єї (її)	єго́	себе́, ся
V.	—	—	—	—	—
VI.	ким? чим?	ним	нею	ним	собі́
VII.	в кім? в чім?	нїм	нїй	нїм	собі́

W przyp. II. l. p. po przyimkach zamiast себе́ mówimy се́бе, пр.: до се́бе.

W przyp. III. IV. zamiast собі́, себе́ mówi się także си, ся.

Відмінок	На питанє	Число многе		
		Особа I.	Особа II.	Особа III.
I.	хто? що?	ми	ви	они́ (вони́)
II.	чий?-я́?-є́?	нас	вас	їх
III.	кому́? чому́?	нам	вам	їм
IV.	кого́? що?	нас	вас	їх
V.	—	ми	ви	—
VI.	ким? чим?	на́ми	ва́ми	ни́ми
VII.	в кім? в чім?	нас	вас	них

Zamiast єго́, єї̂, єму́, її̆, їх, їм **mówimy** до нього, до неї, к нему, к ниї̆, для них, ік ним (**ku nim**), **a to wówczas, gdy przy tym zaimku stoją przyimki.**

Mówi się jednak: до єго́ ба́тька, до їх до́му **itp., bo przyimek należy tutaj właściwie do rzeczownika a nie do zaimka.**

Zamiast єму́, єró używa się często w potocznej mowie: му, го.

2. Zaimki wskazujące: той, сей.

Відмінок	На пи́танє	Число́ одини́чне		
I.	хто? що?	той	та (та́я)	то, те (то́є, те́є)
II.	чий?-я́?-є́?	то́го	то́ї	то́го
III.	кому́? чому́?	то́му	тій	то́му
IV.	кого́? що?	той (дім) то́го коня́	ту (ту́ю)	то, те, (то́є, те́є)
V.	—	той	та	то, те
VI.	ким? чим?	тим	то́ю	тим
VII,	в кім? в чім?	тім	тій	тім

Відмінок	На питанє	Число одиничне		
I.	хто? що?	сей	ся	се (сéє)
II.	чий?-я́?-є́?	сéго	сéї	сéго
III.	кому́? чому́?	сéму	сїй	сéму
IV.	когó? що?	сей, сéго	сю	се
V.	—	сей	ся	се
VI.	ким? чим?	сим	сéю	сим
VII.	в кім? в чім?	сїм	сїй	сїм

Відмінок	На пи́танє	Число́ мно́ге	
I.	хто? що?	ті (ї́ї)	сї (сї́ї)
II.	чий?-я́?-є́?	тих	сих
III.	кому́? чому́?	тим	сим
IV.	кого́? що?	ті (ко́нї) тих (людий)	сї (сих)
V.	—	ті	сї
VI.	ким? чим?	ті́ми	сі́ми
VII.	в кім? в чім?	тих	сих

Zamiast се́го, се́му, се́ї, се́ю mówi się także: сьо́го, сьо́му, сьо́ї, сьо́ю.

Podobnie jak той, сей odmieniają się тамто́й, отто́й, отсе́й a także zaimki dzierzawcze мій, твій, свій;

II. мо́го (моє́го), мо́ї (моє́ї), мо́го (моє́го); тво́го (твоє́го), тво́ї (твоє́ї), тво́го (твоє́го); сво́го (своє́го), сво́ї (своє́ї), сво́го (своє́го);

III. мóму (моéму), моїй, мóму (моéму); твóму, (твоéму), твоїй, твóму (твоéму); свóму (своéму), своїй, свóму (своéму);

IV: мóго (моéго — коня́, бра́та), мій дім, мою́, моé i t. d.

V. = I.

VI. моїм, моéю, моїм i t. d.

VII. в моїм, моїй, моїм i t. d.

L. mn. I. мої... II. моїх... III. моїм... IV. мої доми́, моїх братів), V. = I., VI. моїми.., VII. моїх.

Наш, ваш odmieniają się zupełnie jak той, пр.: на́шого, на́шому i t. d.

Чий, чия́, чиé odmienia się w l. p.: II. чийого, чиéї, чийого, III. чийому, чиїй, чийому; IV. чий дім, чийого коня, чию́, чиé; V. = I.; VI. чиїм, чиéю, чиїм; VII. чиїм, чиїй, чиїм; w l. m. na wszystkie trzy rodzaje: чиї, чиїх, чиїм, чиї (dla osób rodz. m. чиїх), чиї, чиїми, чиїх.

Zaimek nieznacz. весь, вся, все odmienia się jak сей: всéго, всéї, всéго i t. d.; tylko VI. p. rodz. m. i n. jest всїм (nie всим); w l. m. jest także wszędzie ї: всї, всїх, всїм i t. d. Хтось, щось odmieniają się jak хто, що, (когó, чогó, комý, чомý, когó, що i t. d.) za dodaniem na końcu сь: когóсь, щось itd.

Zaimki względ. i pyt. odmieniają się jak przymiotniki.

Przemysł, rzemiosła i t. p.

Прóмисл	Przemysł
ремеслó	rzemiosło
промислóвець	przemysłowiec
ремісни́к	rzemieślnik
впра́вний	zręczny
учи́ти ся ремесла́	uczyć się rzemiosła
час наýки	czas nauki

чеќядник пекáрский, ковáльский, столя́рский, кравéцкий, кушні́рский, різни́цкий, муля́рский, шéвский майстер	czeladnik piekarski, kowalski, stolarski. krawiecki, kuśnierski, rzeźnicki, murarski, szewski majster
кля́са робітни́ча	klasa robotnicza
зна́ряд	narzędzie
муля́р	murarz
мурувáти, будувáти	murować, budować
замурувáти двéрі	zamurować drzwi
коміня́р	kominiarz
каміня́р	kamieniarz
шкляр	szklarz
вставля́ти ши́бу	wstawiać szybę
столя́р	stolarz
тéсля	cieśla
тока́р	tokarz
бóднар	bednarz
робóта боднáрска	robota bednarska
обру́ч з бóчки	obręcz z beczki
набивáти обру́ч	nabijać obręcz
бляхáр	blacharz
бля́ха	blacha
фабрикáнт дзвóнів	fabrykant dzwonów
котля́р	kotlarz
котéл, 2 відм. кітлá	kocioł
шлю́сар	ślusarz
ковáль	kowal
ку́зьня	kuźnia
клі́щі	kleszcze
мóлот, молотóк	młot, młotek
ковáло	kowadło
міх ковáльский	miech kowalski
гвіздь	gwoźdź
кувáти коня́	kuć konia
підкóва	podkowa

ножівни́к	nożownik
нóжиці, нóжички	nożyce, nożyczki
дáти наостри́ти ножі́	dać naostrzyć noże
гончáр	garncarz
поворóзник	powroznik
шнур	powróz
сїдля́р	siodlarz
сїдлó	siodło
швець	szewc
кравéць	krawiec
кравчи́ня	krawczyni
фабрикáнт сукнá	fabrykant sukna
склеп сукóнний	sklep sukienny
тонкé, грýбе сукнó	cienkie, grube sukno
сукнó пóвзне	sukno pełznie
лїва, прáва стóрона	lewa, prawa strona
лицé, ви́ворiть	lice, nice
ткач	tkacz
ткáти	tkać
полотнó	płótno
фарбя́р	farbiarz
фарбовáти на червóно, си́ньо, зелéно	farbować na czerwono, niebiesko, zielono
кýшнїр	kuśnierz
гарбáр	garbarz
гарбувáти шкíру	garbować skórę
рукави́чник	rękawicznik
рукави́чка, рукави́ця	rękawiczka, rękawica
капелю́шник	kapelusznik
капелю́х	kapelusz
капелю́х тверди́й, мягки́й, солóмяний, дáмский	kapelusz twardy, miękki słomiany, damski
кошикáр	koszykarz
кiш, кóшик плéтений	kosz, koszyk pleciony
щiткáр	szczotkarz

щі́тка ро сукна́, чобі́т, підло́ги, воло́ся	szczotka do sukna, butów, podłogi, włosów
щі́точка до зубі́в, ву́сів	szczoteczka do zębów, wąsów
фри́зієр	fryzyer
стри́чи, фризува́ти воло́сє	strzyc, fryzować włosy
ма́шинка до стри́женя воло́ся	maszynka do strzyżenia włosów
пома́да, смарови́ло	pomada, smarowidło
пека́р	piekarz
пека́рня	piekarnia
цуко́рник	cukiernik
ме́льник	młynarz
моло́ти збі́же	mleć zboże
мука́ питльо́вана, разова́	mąka pytlowana, razowa
ка́мінь млиньский	kamień młyński
млин, млині́вка	młyn, młynówka
млин водяни́й, парови́й	młyn wodny, parowy
різни́к	rzeźnik
різня́	rzeźnia
я́тка	jatka
брова́рник	browarnik
бро́вар	browar
вугля́р	węglarz
миля́р	mydlarz
перепле́тчик	introligator
друка́р	drukarz
друка́рня	drukarnia
шту́ка друка́рска	sztuka drukarska
бу́кви	czcionki
золо́тник	złotnik
впра́вити, вста́вити	wprawić, wstawić
зеґа́рмістр	zegarmistrz
да́ти до напра́ви зиґа́рок	dać do naprawy zegarek
меха́нїк	mechanik

óптик	optyk
крамáр	kramarz
ресваврáтор	restaurator
шинкáр	szynkarz
антиквáр	antykwarz
книгáр.	księgarz.

Прóшу менї дáти 10 áркушів дóброї вáти.	Proszę mi dać 10 arkuszy dobrej waty.
Кíлько вам маю заплатúти?	Ile panu mam zapłacić?
По 1 корóнї áркуш, óтже рáзом 10 корóн.	Po 1 koronie arkusz, otóż razem 10 kor.
Вúберу собí єщé 6 мітків бáвовни і 2 тýзини ґýзиків до сорочóк.	Wybiorę sobie jeszcze 6 motków bawełny i 2 tuziny guzików do koszul.
Вéчером пришлю́ свою́ слýжницю по ті рíчи; прóшу лиш дóбре запакувáти.	Wieczorem przyszlę swoją służącę po te rzeczy; proszę tylko dobrze zapakować.
Дóбре, що вже прийшóв шлю́сар.	Dobrze, że już przyszedł ślusarz.
Післáв-єм по нéго, щобú отворúв двéрі, бо перекрутúв-єм ключ.	Posłałem po niego, ażeby otworzył drzwi, bo przekręciłem klucz.
З зáмку не мóжна го вúняти; трéба бýде відірвáти зáмок	Z zamku nie można go wyjąć; trzeba będzie oderwać zamek.
Мій ключ придáсть ся до твóї колóдки.	Mój klucz przyda się do twej kłódki.
Хотїла би-м полотнá на сорочкú.	Chciałabym płótna na koszule.

Чи желáєте собí в лї́пшім ґатýнку?	Czy życzy pani sobie w lepszym gatunku?
Нї, в серéднім.	Nie, w średnim.
Наш товáр хвалять всюди.	Nasz towar chwalą wszędzie.
Мáємо такóж у сéбе на складї́ францýскі хусточки́, батистóві, нáйлїпші, якí тíлько мóжуть бýти.	Mamy także u siebie na składzie francuskie chusteczki, batystowe, najlepsze, jakie tylko mogą być.
Кýплю для своí дочки́ 2 тýзини.	Kupię dla swej córki 2 tuziny.
Потребýю такóж полотнá на прости́рала і пошивки́.	Potrzebuję także płótna na prześcieradła i poszewki.
Принóшу вам годи́нник (зиґáрок), котри́й вимагáє напрáви.	Przynoszę panu, zegarek, który wymaga naprawy.
Зобáчимо, що трéба зроби́ти.	Zobaczymy co trzeba zrobić.
Упусти́в-єм го на зéмлю в хви́ли накрýчуваня; від тóї пори́ не хóдить вже дóбре, часáми спіши́ть, часáми спізня́є ся, а часáми стаé.	Upuściłem go na ziemię w chwili nakręcania; od tej pory nie chodzi już dobrze, czasami spieszy, czasami spaźnia się, a czasami staje.
Мýшу го розібрáти, щоби́ побáчити, чи в вéрку що ся не попсýло; пружи́на впрáвдї не злóмана, áле однó колї́сцé ви́скочило.	Muszę go rozebrać, aby zobaczyć, czy w werku co się nie popsuło; sprężyna wprawdzie nie złamana, ale jedno kółko wyskoczyło.
Трéба бýде такóж дáти новí вскaзівки́.	Trzeba będzie także dać nowe wskazówki.
Коли́ мóжу той зиґáрок відібрáти?	Kiedy mogę ten zegarek odebrać?

За ти́ждень бу́де гото́вий, а тимча́сом пожи́чу вам сво́го.	Za tydzień będzie gotów, a tymczasem pożyczę panu swego.
Ніхто́ го ще не носи́в.	Nikt go jeszcze nie nosił.
Є нареґульований пі́сля нашого мі́йско́го зи́ґара.	Jest naregulowany podług naszego miejskiego zegara.
Дам вам тако́ж зи́ґар стінни́й до напра́ви і ви́чищеня.	Dam panu także zegar ścienny do naprawy i wyczyszczenia.

Ва́ша моди́стка бу́ла ни́ні у мо́ї сестри́. Пожи́ч мені̂ сво́ї встя́жки Мо́му капелю́хови брак цьві́тів. Пильну́й себе́, не мене́. Пильну́й ся і вчи ся, а бу́де тобі́ до́бре на сьві́ті. Закли́ч єго́, не тамто́го. Отто́й чолові́к ду́же мене́ скри́вдив. То у́бранє нале́жить до єго́ ба́тька. У на́шої бабу́ні всьо пі́сля старо́ї мо́ди. Вахля́р, котри́й я купи́ла неда́вно, згуби́ла моя́ прия́телька. Ходи́ зі мно́ю до кравця́; хо́чу замо́вити собі́ на́кидку. Ти до́бре зна́єш, які́ тепе́р мо́дні. Тобі́ буде́ до твари́ ґрана́това. Але я не хо́чу з якогобу́дь сукна́. Кого́ ті́лько спита́єш, той ска́же тобі́, що лежи́ть ду́же до́бре. Мо́жеби при тій ока́зиї купи́ти тако́ж спо́дні для мо́го бра́та? До котро́го меха́ніка даш до напра́ви ро́вер? Дам до то́го, що направля́в твій. Не ра́джу тобі́; від ме́не взяв ду́же до́рого, а в дода́тку ще зле зроби́в. На́ші ремісники́ всї такі́ Тя́жко зди́бати тако́го, котри́й би со́вістно ви́вязав ся зі сво́го обовя́зку.

Моди́стка, модня́рка	Modystka, modniarka
ни́нї	dzisiaj
пожи́чити, пожи́ч	pożyczyć, pożycz
встя́жка	wstążka
капелю́х	kapelusz
брак, браку́є	brak, brakuje
цьвіт	kwiat
пильнува́ти, пильну́й	pilnować, pilnuj
вчи́ти ся, вчи ся	uczyć się, ucz się
сьвіт	świat
закли́кати, закли́ч	zawołać, zawołaj
скри́вдити, скри́вдив	skrzywdzić, skrzywdził
у́бранє	ubranie
нале́жати, нале́жить	należyć, należy
стара́ мо́да	stara moda
вахля́р	wachlarz
купи́ти, купи́ла	kupić, kupiła
неда́вно	niedawno
згуби́ти, згуби́ла	zgubić, zgubiła
прия́телька	przyjaciółka
ходи́ти, ходи́	chodzić, chodź
хотї́ти, хо́чу	chcieć, chcę
замо́вити	zamówić
на́кидка	narzutka
зна́ти, зна́єш	znać, znasz, wiedzieć, wiesz
тепе́р	teraz
мо́дний-а-е	modny-a-e
но твари́	do twarzy
а́ле	ale
спита́ти, спита́єш	spytać, spytasz
сказа́ти, ска́же	powiedzieć, powie
лежа́ти, лежи́ть	leżeć, leży
ока́зия	okazya
направля́ти, направля́в	naprawiać, naprawiał
ра́дити, ра́джу	radzić, radzę
взя́ти, взяв	wziąć, wziął

дóрого	drogo
зле	źle
зробúти, зробúв	zrobić, zrobił
ремісnúк	rzemieślnik
тя́жко	ciężko
здúбати	znaleść
сóвістно	sumiennie
вúвязати ся, вúвязав ся	wywiązać się, wywiązał się
обовя́зок.	obowiązek

Czyje to lasy widać? Dam ci moje narzędzia. Wszystkiego nie można naraz zrobić. Nie masz się czem tak bardzo chwalić. Już ja dobrze znam swych ludzi. On się nie boi niczego. Co to za człowiek, z którym szedłeś wczoraj? Przyjaciel mego ojca. Idę do naszej hafciarki; dałam jej już przed dwoma miesiącami do znaczenia chusteczki, prześcieradła, ręczniki, koszule i poszewki, a jeszcze do dzisiaj nie są gotowe. Nie mam do niej i do jej roboty najmniejszego zaufania. Jak będziesz dawać do praczki swoją bieliznę, to nie zapomnij zawiadomić mnie, dam także swoje kołnierzyki i manszety. Do kogo niesiesz tę suknię? To jest człowiek, któremu można na słowo powierzyć. Nie wszyscy są tacy. Mówię do nich. Nie odzywaj się do niego. Zawołaj mego brata; chcę się z nim rozmówić, aby raz na zawsze położyć koniec tej nieprzyjemnej sprawie.

Las	Лїс
widać	вúдно
dać, dam	дáти, дам
narzędzie	знáряд
zrobić	зробúти
chwalić	хвалúти
bać się, boi się	боя́ти ся, боїть ся
iść, szedłeś	ітú, ти ішóв

wczoraj	вчóра
hafciarka	гафтя́рка
dać, dałam	дáти, я дáла
już przed	вже пéред
miesiąc	мíсяць
znaczenie	знáчене
chusteczka	хýсточка
ręcznik	ручни́к
koszula	сорóчка
poszewka	пóшивка
prześcieradło	прости́рало
jeszcze	єщé
do dzisiaj	до ни́нї
gotowy-a-e	готóвий-а-е
mieć, mam	мáти, мáю
zaufanie	довíрє
praczka	прáчка
bielizna	бíлє
nie zapomnij	не забýдь
zawiadomić	завідоми́ти
także	такóж
kołnierzyk	ковнїрéць, 2. в. ковнїрця́
manszet	мáншет
nieść, niesiesz	нéсти, несéш
suknia	сýкня
powierzyć	повíрити
odezwać się, odzywaj zię	відізвáти ся, відзивáй ся
zawołać, zawołaj	закли́кати, закли́ч
rozmówić się	розмóвити ся
aby, ażeby, iżby	щоби́
raz na zawsze	раз на зáвсїгди
położyć koniec	положи́ти конéць
nieprzyjemny-a-e	неприє́мний-а-е
sprawa.	спрáва.

Dodatek 7.

Нема́ рі́чи неужито́чної на сьві́тї.

Ко́жда річ мо́же прида́ти ся, хо́чби здава́ла ся непотрі́бною. Люди умі́ють з найнеужиточнїйших на по́зір ві́дпадків виробля́ти всїля́кі прида́тні пре́дмети.

Що дня викида́ють ко́сти на сьміте́ а́бо тако́ж прода́ють їх кухарки́. Торгове́ць, що їх закупи́в, перебира́є їх стара́нно. На́йбільші і на́йкрасші ку́снї іду́ть до фа́брики ви́робів кістяни́х; там їх варя́ть, чи́стять, бі́лять, а відта́к ужива́ють на о́кладки до фортепяно́вих кля́вішів, на черенки́ до ножі́в і щі́точки́ до зубі́в, на оклади́нки до но́жиків, на ґу́зики, иго́льники и т. и. Ме́ньші ку́сники ко́стий паля́ть на ву́голь ду́же прида́тний для цукрова́рень. З ву́гля то́го ро́блять тако́ж чорни́ло до чи́щеня чобі́т. З ко́стий виро́блює ся тако́ж фо́сфор, так потрі́бний до сїрникі́в; ме́лють їх нао́станку в окре́мих млина́х, а мука́ з них є добі́рним наво́зом. Тако́ж фарбярі́ і суко́нники потребу́ють еї до сво́го ремесла́.

З ри́бячої луски́ умі́ють зручні́ робі́тники вирабля́ти кра́сні пе́рли, до правди́вих поді́бні.

В де́яких края́х суть фа́брики, що занима́ють ся перетво́рюванєм стари́х ку́снїв сукна́ на сукно́ нове́. З дрібне́ньких о́бкравків сукна́, що заку́пують у кравця́, вирабля́ють на́йкрасші опо́ни до ме́шкань бога́тих людий. З всїля́ких шмато́к виплїта́ють хоро́ші коври́ а́бо килимки́, відпадками килимі́в випиха́ють матера́ци.

Зі шмат во́вняних і баво́вняних вирабля́ють папір. Мо́же хтось ма́ти в рука́х паперо́ві гро́ші,

а не зна́є, що в них містять ся ку́снички єгó вла́сної ху́стки. Обрізки кóрків і старí кóрки, котрí у нас вимíтують, заку́пують за грани́цею промислові люди і випóвнюють ни́ми подушки́ і матера́ци, котри́х ужива́ють на корабля́х до ратóваня на випа́док розбитя́ корабля́.

Дранки́ з гру́бих конóпляних міхів перерабля́ють на паперóву ма́су, і з не́ї ма́ємо забавки́, тацки́ і фіґурки́.

Трачи́нє, ужи́ване до поси́пуваня схóдів, сіни́й а́бо хідників, слу́жить ще до випи́ханя ляльóк, до пакóваня товарів, а такóж до чи́щеня мета́левих зна́рядів. Пóпіл є прида́тний для милярів. Обрізки папе́ру, а такóж стари́й, з'ужи́тий папíр заку́пують до фа́брик і там перерабля́ють на нови́й папíр.

Потóвчене скло мандру́є на́ново до гут, де єгó перетóплюють і рóблять з не́го нові на́чиня. Відломки желі́за йдуть до гутни́чих пе́чий, а́бо перерабля́ють ся на всїля́кі и́ньші перетвóри, як н. пр. на копервáс, з котрóго вирабля́ють чорни́ло. З нечи́стостий домови́х прила́джують штучні на́вози, на котри́х удаю́ть ся на́йлїпші збіжа́, а де́котрі заграни́чні містá ма́ють значни́й дóхід з прóдажи болóта з ули́ць і з ка́лу каналів.

Ба́чите óтже, що немá ма́йже рíчи, з котрóї би труда́щий промислóвець не умів ви́тягнути якóїсь кóристи.

вирабля́ти, вирабля́ють	wyrabiać, wyrabiają
опóна	portyera
виплїта́ти, виплїта́ють	wyplatać, wyplatają
ковéр	kobierzec
кили́мок	kilimek
ві́дпадок	odpadek

випиха́ти, випиха́ють	wypychać, wypychają
во́вняний	wełniany
баво́вняний	bawełniany
папі́р	papier
місти́ти ся, містя́ть ся	mieścić się, mieszczą się
ку́сничок	kowałeczek
вла́сний	własny
о́брізок	okrawek, skrawek
ко́рок	korek
вимі́тувати	wyrzucać
закупи́ти	zakupić
грани́ця	granica
промисло́вий	przemysłowy
корабе́ль, 2. в. корабля́	okręt
виповня́ти, випо́внюють	wypełniać, wypełniają
по́душка	poduszka
випа́док	wypadek
розбитє́	rozbicie
дра́нка	gałgan
конопля́ний	konopny
міх	wór
перерабля́ти, перерабля́ють	przerabiać, przerabiają
трачи́нє	trociny
поси́пуванє	posypywanie
сїнь, сї́ни	sień
хідни́к	chodnik
служи́ти, слу́жить	służyć, służy
випи́ханє	wypychanie
пако́ванє	pakowanie
чи́щенє	czyszczenie
метале́вий	metalowy
по́піл	popiół
прида́тний	przydatny
миля́р	mydlarz
зна́ряд	narządzie, przyrząd,

з'ужи́тий	zużyty
потóвчений	potłuczony
мандрувáти, мандрýє	wędrować, wędruje
перетóплювати, перетóплюють	przetapiać, przetapiają
ві́дломок	odłamek
гутни́чий	hutniczy
піч	piec
перетві́р	przetwór
чорни́ло	atrament
нечи́стість	nieczystość
прилáджувати, прилáджують	przyrządzać, przyrządzają
нáвіз	nawóz
удавáти ся, удаю́ть ся	udawać się, udają się
дéкотрий	niektóry
заграни́чний	zagraniczny
прóдаж	sprzedaż
болóто	błoto
канáл	kanał
бáчити, бáчите	widzieć, widzicie
мáйже	prawie
трудя́щий	pracowity
умі́ти, умі́в	umieć, umiał
ви́тягнути	wyciągnąć
кóристь.	korzyść.

---

5. **Czasowniki** (дїєслóва).

Czasownikami nazywamy te części mowy, które oznaczają czynność osób lub rzeczy, albo stan, w jakim znajduje się jakaś osoba lub rzecz.

Te czasowniki, które wyrażają czynność niedokonaną, nazywają się niedokonanymi, np.: пускáти

(puszczać), скака́ти, сї́да́ти (siadać); te zaś, które wyrażają czynność dokonaną, nazywają się dokonanymi, np.: пусти́ти (puścić), ско́чити (skoczyć), сї́сти (usiąść), прочита́ти (przeczytać).

Przy czasownikach odróżniamy osoby: pierwszą, drugą i trzecią, liczby: pojedynczą i mnogą, i wreszcie trojaki czas czynności: teraźniejszy (тепе́рішний), przeszły (мину́вший), i przyszły (буду́чий). Stosownie do tego, czy czasownik jest dokonany, czy niedokonany, odróżniamy w czasie przeszłym trojaką czynność: przeszłą niedokonaną (дїйство́ мину́вше недоко́нане), przeszłą dokonaną (дїйство́ мину́вше доко́нане) i zaprzeszłą (дїйство́ давно́ мину́вше); w czasie zaś przyszłym rozróżniamy dwojaką czynność: niedokonaną (дїйство́ буду́че недоко́нане) i dokonaną (дїйство́ буду́че доко́нане).

Oprócz powyższych czasów mamy trzy tryby (спо́соби): oznajmujący (спо́сіб прями́й), wyraża pewność; łączący (спо́сіб можли́вий), wyraża możliwość, niepewność; rozkazujący (спо́сіб приказови́й), wyraża rozkaz, prośbę, życzenie. Trybu oznajmującego używamy we wszystkich czasach, łączącego w czasie teraźniejszym i przeszłym, a rozkazującego tylko w czasie teraźniejszym.

Mamy dalej jeszcze wyraz bezokoliczny (дїєі́менник) i imiesłowy (дїєприкме́тники).

Jeżeli w zdaniu czynność przechodzi na jakąś osobę lub rzecz, to takie czasowniki nazywamy przechodnimi (пере́хідні), w przeciwnym razie są one nieprzechodnie (непере́хідні).

Uwzględniamy nadto formę czynną (дїйство́ дїя́льне) i bierną (дїйство́ страда́льне). Formy biernej używa się w ruskim języku bardzo rzadko.

Czasowniki przechodnie połączone z ся nazywają się zwrotnymi (звoро́тні), takie zaś, które nigdy nie używają się bez ся, nazywają się zaimkowymi (за-

іменникóвими), używane zaś tylko w trzeciej osobie nieosobowymi (неособóві).

Odmiana czasownika.

Do odmiany czasowników trzeba wiedzieć czas teraźniejszy i wyraz bezokoliczny.

Czas teraźniejszy kończy się w 1. os. l. pojed. na у, np.: бер-ý (biorę). Po samogłoskach i miękkich spółgłoskach stoi ю, np.: питá-ю (pytam), хвал-ю́ (хваль-у); po п, б, ф, в, м stoi -лю, np.: терп-лю́ (cierpię), гýб-лю (gubię).

Wyraz bezokoliczny kończy się na -ти. Jeżeli przed -ти stoi х, г, к ґ, wtedy zamiast ти stoi -чи, np.: бíчи (biec) zamiast бiг-ти.

Od czasu teraźniejszego wrabiamy następujące formy:

1. tryb rozkazujący, zakończony na -и, a po samogłoskach na -й, np.: жд-и (czekaj), питá-й (pytaj).

2. imiesłów czynny czasu teraźniejszego (дїєприкмéтник дїяльний часý тепéрішного), zakończony na -учий, po samogłoskach -ючий lub -ячий, a po п, б, ф, в, м -лячий, np.: пас-ýчий (pasący), питá-ючий (pytający), терп-ля́чий (cierpiący) i t. p.

Od wyrazu bezokolicznego po odrzuceniu -ти tworzymy następujące formy:

1. dwa imiesłowy czynne czasu przeszłego: *a)* jeden z nich zakończony na -ший-а-е, np.: брáвший; jeżeli jednak temat wyrazu bezokolicznego kończy się na samogłoskę, wtedy dodajemy -вший-а-е, np.: питá-вший; *b*) drugi imiesłow czynny, czasu przesłego zakończony na -в-ла-ло, np.: питá-в-ла-ло.

2. imiesłów bierny (дїєприкмéтник страдáльний) zakończony na ний-а-е, np.: пи́та-ний. Jeżeli temat wyraru bezokolicznego kończy się na spółgłoskę у, о, и, і ї, to spółgłoski te odpadają, a na ich miejsce

wstawia się е, є, np.: ки́ну-ти ки́н-е-ний, призвичаї́ти, призвича́-є-ний. Taksamo wstawiamy е, є po samogłoskach, np.: пас-ти, па́с-е-ний. Niekiedy zamiast -ний-а-е stoi -тий-а-е, np.: де́ртий (darty).

Wszystkie inne czasy i tryby tworzą się przez złożenie:

1. czas przeszły, tak od czasowników dokonanych, jak i niedokonanych, tworzymy, dodając do imiesłowu czynnego czasu przeszłego (zakończonego na -в-ла -ло); zaimki osobiste: я пита́в, пита́ла, пита́ло; ти пита́в, пита́ла, пита́ло i t. d.

2. Czas zaprzeszły tworzymy, dodając do czasu przeszłego: був,-ла-ло, w l. m. були, np., я був чита́в (прочита́в), ми були чита́ли (прочита́ли).

3. Czas przyszły tworzy się od czasowników niedokonanych za dodaniem do wyrazu bezokolicznego słów бу́ду, бу́деш, бу́де, бу́демо, бу́дете, бу́дуть, np.: бу́ду чита́ти, они́ бу́дуть чита́ти i t. p. Zamiast wyrazu bezokolicznego można użyć imiesłowu na -в,-ла,-ло, np. бу́ду чита́в, она́ бу́де чита́ти itp. Od czasowników dokonanych tworzymy niezłożony czas przyszły przez dodanie końcówek czasu teraźniejszego, np.: cz. ter. чита́ю, cz. prz. прочита́ю (porównaj: czytam, będę czytać, przeczytam).

Tryb łączący tworzymy w ten sposób, że do czasu przeszłego czasowników niedokonanych i dokonanych dodajemy би, chcąc utworzyć tryb łączący czasu teraźniejszego, np.: я би пита́в. Jeżeli zaś chcemy urobić tryb łączący czasu przeszłego, to dodajemy би do czasu zaprzeszłego, np.: я би був запита́в.

Formę bierną tworzymy, dodając do imiesłowu biernego formy czasownika бу́ти, np.: кни́жка є чи́тана, він був би́тий, кни́жка бу́де прочи́тана.

Przegląd głównych form czasown.

I. Czas teraźn. (час тепе́рішний) пита́ю (pytam)

Tryb. rozkazujący (спо́сіб приказови́й) пита́-й.

Imiesłów czynny czasu teraźn. (дієприкме́тник ді́яльний часу́ тепе́рішного) пита́-ючий,-а,-е.

II. Wyraz bezokol. (дієі́менник) пита́-ти.

Imiesłów czynny czasu przeszł. (дієприкме́тник ді́яльний часу́ мину́вшого):

a) пита́-вший,-а,-е
b) пита́-в,-ла,-ло

Imiesłów bierny (дієприкме́тник страда́льний)

пи́та-ний,-а,-е
де́р-тий,-а е

Wszelkie inne formy są złożone.

Przegląd całej odmiany.

I.

Tryb oznajmujący (спóсіб прямий).
Czas teraźniejszy (час тепéрішний).

Liczba pojedyncza:

1. питá-ю	пас-ý	хвал-ю́
2. питá-єш	пас-éш	хвал-и́ш
3. питá-є	пас-é	хвал-и́ть

Liczba mnoga:

1. питá-ємо	пас-éмо	хвал-имó
2. питá-єте	пас-éте	хвал-итé
3. питá-ють	пас-ýть	хвал-я́ть

Czas przeszły niedokonany
(час минýвший дієслóвів недокóнаних).

Liczba pojedyncza.

1. я питá-в, -ла,-ло	я пáс, -ла-ло
2. ти питá-в,-ла,-ло	ти пáс, -ла-ло
3. (він, она, оно, питá-в-ла-ло	(він, онá, оно) пáс-ла-ло

1. я хвали́-в, ла-ло
2. ти хвали́-в, ла-ло
3. (він, онá, онó) хвали́-в, ла-ло.

Liczba mnoga:

1. ми питá-ли	ми пáс-ли	ми хвали́-ли
2. ви питá-ли	ви пáс-ли	ви хвали́-ли
3. они́ питá-ли	они́ пáс-ли	они́ хвали́-ли.

Czas przeszły dokonany

(час минýвший дїєслóвів докóнаних).

Liczba pojedyncza:

1. я спитá-в,-ла,-ло	я попáс,-ла,-ло
2. ти спитá-в,-ла-ло	ти попáс,-ла,-ло
3. (він, онá, онó) спитá-в, спитáла,-ло	(він, онá, онó) попáс,-ла, попáсло

1. я похвали́-в,-ла,-ло
2. ти похвали́-в,-ла,-ло
3. (він, онá, онó) похвали́-в,-ла,-ло

Liczba mnoga:

1. ми спитá-ли	ми попáс-ли	ми похвали́-ли
2. ви спитá-ли	ви попáс-ли	ви похвали́-ли
3. они́ спитá-ли	они попáс-ли	они похвали́-ли

Czas zaprzeszły. (час давноминýвший).

Liczba pojedyncza:

1. я був,-ла,-ло (с)питá-в, (с)питáла,-ло	я був,-ла, (по)пáс,-ла, (по)пáсло
2. ти був,-ла,-ло (с)питá-в, спитáла,-ло	ти був,-ла,-ло (по)пáс, (по)пáсла,-ло
3. (він, онá, онó) був,-ла, було (с)питá-в,-ла,-ло	(він, онá, онó) (по)пáс, (по)пáсла,-ло

1. я був,-ла,-ло (по)хвали́-в,-ла,-ло
2. ти був,-ла,-ло (по)хвали-в,-ла,-ло
3. (він, онá, онó) був (по)хвали́-в,-ла,-ло

Liczba mnoga:

1. ми бýли (с)питá-ли	ми бýли (по)пáсли
2. ви бýли (с)питá-ли	ви бýли (по)пáсли
3. они́ бýли (с)питá-ли	они́ бýли (по)пáсли

1. ми бýли (по)хвали́-ли
2. ви бýли (по)хвали́-ли
3. они́ бýли (по)хвали́-ли

Czas przyszły niedokonany (час будýчий дїєслóвів недокóнаних).

Liczba pojedyncza:

1. бýду питá-в,-ла,-ло	бýду пáс,-ла,-ло
2. бýдеш питá-в,-ла,-ло	бýдеш пáс,-ла,-ло
3. бýде питá-в,-ла,-ло	бýде пáс,-ла,-ло

1. бýду хвали́ в,-ла,-ло
2. бýдеш хвали́-в,-ла,-ло
3. бýде хвали́-в,-ла,-ло

Liczba mnoga:

1. бýдемо питá-ли	бýдемо пáс-ли	бýдемо хвали́-ли
2. бýдете питá-ли	бýдете пáс-ли	бýдете хвали́-ли
3. бýдуть питá-ли	бýдуть пáс-ли	бýдуть хвали́-ли

Czas przyszły dokonany (час будýчий дїєслóвів докóнаних).

Liczba pojedyncza:

1. спитá-ю	попас-ý	похвал-ю́
2. спитá-єш	попас-éш	похвал-и́ш
3. спитá-є	попас-é	похвал-и́ть

Liczba mnoga:

1. спитá-ємо	попас-éмо	похвал-имó
2. спитá-єте	попас-éте	похвал-итé
3. спитá-ють	попас-ýть	похвал-я́ть

II.

Tryb rozkazujący (спóсіб приказовий).

Liczba pojedyncza:

1.	—	—	—
2.	(с)питá-й	(по)пас-и́	(по)хвал-и́
3.	нехáй(с)питáє	нехáй(по)пасé	нехáй (по)хвали́ть

Liczba mnoga:

1.	(с)питá-ймо	(по)пас-ї́м
2.	(с)питá-йте	(по)пас-ї́ть
3.	нехáй (с)питáють	нехáй (по)пасýть

1. (по)хвал-ї́м
2. (по)хвал-ї́ть
3. нехáй (по)хваля́ть

Jeżeli akcent w trybie rozkazującym nie stoi na zakończeniu, to zakończenie и odpada, np.: стань (od стáти), стріль (od стріля́ти), пряч (od пря́тати, sprzątać). Po п, б, ф, в, м, ж, ч, ш, щ, дж, р stoi zawsze i zamiast ї (варíть, gotójcie).

III.

Wyraz bezokoliczny i imiesłowy (дїєíменник і дїєприкмéтники).

I. wyraz bezokoliczny czasu teraźniejszego (дїєíменник часý тепéрішного); (с)питáти, (по)пáсти, (по)хвали́ти.

II. imiesłowy czynne (дїєприкмéтники дїя́льні):

1. czasu teraźniejszego:

питá-ючий,-а,-е   пас-ýчий,-а,-е   хвал-я́чий,-а,-е

2. czasu przeszłego:

a) (с)пита́-вший,-а,-е	(по)па́сший,-а,-е
б) (с)пита́-в,-ла,-ло	(по)па́с,-ла,-ло

а) (по)хвали́-вший,-а,-е
б) (по)хвали́-в,-ла,-ло

III. imiesłów bierny (дїєприкме́тник страда́льний):
(с)пи́та-ний,-а-е (по)па́се-ний,-а-е (по)хва́ле-ний,-а-е

IV.

Tryb łączący (спо́сіб можли́вий).

Dla czynności teraźniejszej:

Liczba pojedyncza:

1. я би (с)пита́-в,-ла,-ло	я би (по)па́с,-ла,-ло
2. ти би (с)пита́-в,-ла,-ло	ти би (по)па́с,-ла,-ло
3. (він, она́, оно́) би (с)пита́-в, (с)пита́ла,-ло	(він, она́, оно́) би (по)-па́с-ла,-ло

1. я би (по)хвали́-в,-ла,-ло
2. ти би (по)хвали́-в,-ла,-ло
3. (він, она́, оно́) би (по)хвали́-в,-ла,-ло

Liczba mnoga:

1. ми би (с)пита́-ли	ми би (по)па́с-ли
2. ви би (с)пита́-ли	ви би (по)па́с-ли
3. они́ би (с)пита́-ли	они́ би (по)па́с-ли

1. ми би (по)хвали́-ли
2. ви би (по)хвали́-ли
3. они́ би (по)хвали́-ли

Dla czynności przeszłej:

Liczba pojedyncza:

1. я би був,-ла,-ло (с)пита́-в, (с)пита́-ла, (с)пита́-ло
2. ти би був,-ла,-ло (с)пита́-в, (с)пита́-ла, (с)пита́-ло
3. (він, она́, оно́) би був,-ла,-ло (с)пита́-в,-ла,-ло

1. я би був,-ла,-ло (по)пác, (по)пácла, (по)пácло
2. ти би був,-ла,-ло (по)пác, (по)пácла, (по)пácло
3. (він, онá, онó) би був,-ла,-ло (по)пác, (по)пácла,-ло

1. я би був,-ла,-ло (по)хвалú-в,-ла,-ло
2. ти був,-ла,-ло (по)хвалú-в,-ла,-ло
3. (він, онá, онó) би був,-ла,-ло (по)хвалú-в,-ла,-ло

V.

Forma bierna (фóрма страдáльна)

Czas teraźniejszy

Liczba pojedyncza:

1. я є пúта-ний,-а,-е   я є пáсе-ний,-а,-е
2. ти є пúта-ний,-а,-е   ти є пáсе-ний,-а,-е
3. (він, онá, онó) є пúта-ний,   є пáсе-ний,-а,-е

1. я є хвáле-ний,-а,-е
2. ти є хвáле-ний,-а,-е
3. (він, онá, онó) є хвáле-ний,-а,-е

Liczba mnoga:

1. ми є пúта-ні	ми є пáсе-ні	ми є хвáле-ні
2. ви є пúта-ні	ви є пáсе-ні	ви є хвáле-ні
3. они є пúта-ні	они є пáсе-ні	они є хвáле-ні

Czas przeszły niedokonany

Liczba pojedyncza.

1. я був,-ла,-ло пúтаний, пúтана, пúтане
1. я був,-ла,-ло пáсений, пáсена, пáсене
1. я був,-ла,-ло хвáлений, хвáлена, хвáлене

Urabianie reszty czasów formy biernej jest łatwe.

12*

Odmianę czasowników można podzielić na trzy wzory główne, a siedm pobocznych.

Cechy tych odmian głównych są następujące:

I. osoba druga czasu teraźniejszego, kończy się na -еш (-єш), np.: пасу́- пас-е́ш; пита́ю- пита-є́ш;

II. osoba druga czasu teraźniejszego kończy się na -иш (ї́ш),, np.: хвалю́- хвал-и́ш; терплю́- терп-и́ш; стою́- сто-ї́ш;

III. osoba druga czasu teraźniejszego kończy się na -си (-ш), np.: ї́м- ї-си́ albo ї-ш.

I. Odmiana pierwsza.

Odmiana ta rozpada się na 5 wzorów:

Wzór pierwszy.

Źródłosłów czasu teraźniejszego i wyrazu bezokolicznego są sobie równe i kończą się na samogłoskę, np.: пита́-ю, пита́-ти (źródłosłów пита-); міня́-ю, міня́-ти (mieniam); грі́-ю, грі́-ти (grzeję); чу́-ю, чу́-ти; ши́-ю, ши́-ти itp.

Akcent stoi zwykle na końcowej samogłosce źrodłosłowu. Są jednak i wyjątki jak np. ку́ти-кую́ (kuć); жи́ти- жию́.

Wzór drugi.

Źródłosłowy czasu teraźniejszego i wyrazu bezokolicznego są sobie równe, kończą się jednak na spółgłoskę, np. пас-у́, па́с-ти (źródłosłów пас-); крад-у́, кра́с-ти, (zamiast кра́д-ти); стриж-у́ (zamiast стриг-у́, стри́-чи (zamiast стри́г-ти); плив-у́, пли́-с-ти (zamiast пли́в-с-ти).

Jeżeli źródłosłów kończy się na р, to w czasie teraźniejszym, może się skracać, np.: дер-у́, albo др-у́, де́рти; тру́, те́р-ти.

Wzór trzeci.

Źródłosłów wyrazu bezokolicznego dłuższy jest od źródłosłowu czasu teraźniejszego, oba jednak zakończone są na samogłoskę, np.: дарý-ю, дарувá-ти; малю́-ю, малювá-ти; полю́-ю, полювá-ти; ку-ю́, кувá-ти; сї́-ю, сї́я-ти.

Wzór czwarty.

Źródłosłów wyrazu bezokolicznago jest dłuższy od źródłosłowu czasu teraźniego, ale pierwszy kończy się na samogłoskę, drugi na spółgłoskę twardą, np.: жд-ý, ждá-ти (czekać) рв-ý, рвá-ти (rwać).

Akcent w formach utworzonych od czasu teraźniejszego stoi zwykle na zakończeniach, zresztą na ostatniej zgłosce źródłosłowu.

Wzór piąty.

Źródłosłów wyrazu bezokolicznego jest dłuższy od źródłosłowu czasu teraźniejszego, ale pierwszy zakończony jest na samogłoskę, drugi zaś na spółgłoskę miękką lub zmiękczoną, np. рíж-у, рíза-ти, кóл-ю (коль-у) колó-ти (kłuć); óр-ю, орá-ти; пря́ч-у, пря́та-ти (sprzątać); плáч-у, плáка-ти.

Akcent pozostaje zwykle na temacie.

II. Odmiana druga.

Odmiana ta ma tylko jeden wzór.

Wzór szósty.

Tutaj należą czasowniki, których temat wyrazu bezokolicznego kończy się na и (po samogłoskach na ї) przez całą odmianę. Po б, п, в, ф, м wstawia się w czasie teraźniejszym л przed ю, np: терп-л-ю́. Imiesłów czasu teraźniejszego kończy się na -ячий (ачий),-а-е. Po п, б, в, ф, м wstawia się л, np.:

лом-л-я́чий (łamiący). W imiesłowie biernym wstawia się przed -ний samogłoska e, np.: хва́л-е-ний, боро́н-е-ний; т, д, с, з, ц, дз miękczę się przed e, np.: плати́ти, пла́ч-е-ний (płacony); вози́ти, во́ж-е-ний; po б, п, в, ф, м wstawia się л.

Przykłady: уч-у́, (uczę) у́ч-иш, уч-а́ть, уч-а́чий — учі́-ти, у́ч-е-ний; плач-у́ (zamiast плат-ю́), плат-и́ш, плат-я́ть, плат-я́чи (płacąc), плач-е-ний; хо́дж-у (chodzę), хо́д-иш, ходи́-ти; хрещ-у́, хрест-и́ш, хре́щ-е-ний; во́ж-у, вози́-ти, во́ж-е-ний; лю́б-л-ю, лю́б-иш, люби́-ти, лю́бле-ний; вар-ю́, вар-я́ть, вар-я́чий, ва́р-е-ний. Podobnie czasowniki, na -їти, np.: таї́-ти, велі́-ти (kazać), верті́-ти.

Wyrazy bezokoliczne na -ати, -яти: крича́-ти, крич-у́, крич-и́ш, крич-а́ть; держа́-ти, держ-у́, держ-и́ш; стоя́-ти, сто-ю́, стої́ть.

Akcent stoi albo na końcówkach, albo na temacie, albo wreszcie jest niestały.

III. Odmiana trzecia.

Do tej odmiany należy tylko kilka źródłosłowów i to nie we wszystkich formach.

Wzór siódmy.

Да-м, да-си́ (да-ш), да́ сть, да-мо́, да-сьте, даду́ть. Formy дай, да́ймо, да́йте, даю́чий urobione są od даю, дава́-ти (odmiana pierwsza, wzór pierwszy). Да́-ти, да́в-ший,-а,-е, да́-в,-ла,-ло, да́-ний.

Podobnie: ї́м, їдя́ть, ї́ж (ї́дж), ї́(д)жмо, ї́(д)жте, їдя́чий, ї́с-ти, ї́вший, ї́джений; пові́м, пові́ш, пові́дж, ale повідати (powiadać). Tutaj należy po części także czasownik бу́ти.

Zamiast: я (є) рад, ти чита́ла, я би хоті́в itp. mówimy także: ра́д-єм, читала-м, хоті́вби-м itp.

В склéпі сукóннім.	W sklepie sukiennym.
Прóшу менї показáти пробкѝ дóброго сукнá.	Proszę mi pokazać próbki dobrego sukna.
Ту є пробкѝ всїля́ких сукóн, які́ лишé знахóдять ся в моїм склéпі.	Tu są próbki wszelkich sukien, jakie tylko znajdują się w mym sklepie.
Хотїв би-м ґранатóвого сукнá; не люблю áнї паскóваного áнї в краткѝ.	Chciałbym granatowego sukna; nie lubię ani paskowanego ani w kratki.
Та бáрва дýже менї подóбає ся.	Ten kolor bardzo mi się podoba.
Чóрне і ґранатóве сукнó нїколи не вихóдить з мóди.	Czarne i granatowe sukno nigdy nie wychodzi z mody.
Розвинý вам цїлý штýку.	Rozwinę panu całą sztukę.
Бáрва впадáє трóхи в чóрну.	Kolor wpada trochę w czarny.
Бою ся, чи не спóвзне.	Boję się, czy nie zblakuje.
Зовсїм нї; се є вѝріб як нáйлїпший і дýже тревáлий.	Zupełnie nie; jest to wyrób jak najlepszy i bardzo trwały.
Спродаю тóго сукнá дýже бóгато, áле ще ся нїхтó не скáржив.	Sprzedaję tego sukna bardzo dużo, ale jeszcze się nikt nie skarżył.
Спóдїю ся, що по старій знáкомости, не дáлибисьте менї лихóї матéриї.	Spodziewam się, że po starej znajomości, nie dałby mi pan lichej materyi.
Кíлько схóчете за 1 мéтер?	Ile pan zechce za 1 m.?
Дóрого не порахýю; як для вас по 15 1/2 кор. мéтер.	Drogo nie policzę; jak dla pana po 15 1/2 koron metr.

Протúвно, рахýєте дóсить дóрого: мóжу дáти тíлько по 14 кор.	Przeciwnie, rachuje pan dość drogo; mogę dać tylko po 14 kor.
Кíлько мéтрів мáю відкроїти?	Ile metrów mam odkroić.
Вóзьму 5 ½ м.	Wezmę 5 ½ m.
Прóшу запакувáти дóбре, і нехáй ваш хлóпець віднéсе до мéне.	Proszę zapakować dobrze, i niech pański chłopiec odniesie do mnie.
Дістáне за дорóгу.	Dostanie za drogę.

Пíдшивка	Podszewka
аксáміт	aksamit
аксамíтний кóвнїр	aksamitny kołnierz
дúка бáрва	dziki kolor
тревáла бáрва	trwały kolor
матéрия полúскує ся	materya połyskuje się
на тім сукнї не бýде знáти плям áнї пóроху.	na tem suknie nie będzie widać plam ani prochu
практúчний до нóшеня	praktyczny do noszenia
ясна тéмна матéрия.	jasna, ciemna materya.

З кравцéм.	Z krawcem.
Прихóдите врéштї; дóсить дóвго мýсїв-єм на вас чекáти.	Przychodzi pan wreszcie; dość długo musiałem na pana czekać.
Не мíг-єм бóрше прийтú, бо мáв-єм дýже пúльну робóту.	Nie mogłem prędzej przyjść, bo miałem bardzo pilną robotę.
Принóшу фрак до мíри.	Przynoszę frak do miary.
Лежúть зовсїм дóбре.	Leży zupełnie dobrze.

Тре́ба бу́де ті́лько ко́внїр тро́ха підне́сти.	Trzeba będzie tylko kołnierz trochę podnieść.
Чи рукави́ не є за до́вгі і за широ́кі?	Czy rękawy nie są za długie i za szerokie?
Тепе́рішна мо́да так вимага́є.	Teraźniejsza moda tak wymaga.
Камизо́льку тре́ба рішу́чо попра́вити; на ме́не є за вільна́.	Kamizelkę trzeba stanowczo poprawić; na mnie jest za wolna.
О годи́нї 3. прине́су до міри плащ.	O godzinie 3. przyniosę do miary płaszcz.
Су́рдут не лежи́ть до́бре.	Surdut nie leży dobrze.
На пле́чах мо́рщить ся, а тако́ж стан є за ни́зький.	Na plecach marszczy się, a także stan jest za nizki.
То́му ле́гко зара́дити.	Temu łatwo zaradzić.
При тій спосі́бности скоротї́ть тако́ж спо́днї.	Przy tej sposobności proszę skrócić także spodnie.
За́втра ве́чером бу́де всьо гото́ве.	Jutro wieczorem będzie wszystko gotowe.
Бу́ду потребува́ти тако́ж двох чо́рних камизольо́к.	Będę potrzebować także dwóch czarnych kamizelek.
Які́ ма́ю да́ти ґу́зики?	Jakie mam dać guziki?
Проси́в би-м о єдва́бні.	Prosiłbym o jedwabne.
Не забу́дьте ті́лько так, як попере́дного разу́.	Proszę nie zapomnąć tylko tak, jak poprzedniego razu.
Най прийде́ хло́пець, а дам вам дїто́чі у́браня до напра́ви.	Niech przyjdzie chłopiec, a dam panu dziecięce ubrania do naprawy.
Пришлю́ за́раз.	Przyszlę zaraz.

Ма́шина до шитя́	Maszyna do szycia
желї́зко до прасо́ваня	żelazko do prasowania
краве́цкий сті́л	krawiecki stół
ни́тка	nić
бі́лі, чо́рні, тонкі́	białe, czarne, cienkie
гру́бі, єдва́бні нитки́	grube, jedwabne nici
стебнува́ти	stebnować
фастриґу́вати	fastrygować
прасува́ти штани́	prasować spodnie
на́персток	naparstek
замо́вити сукно́	zamówić sukno
бра́ти мі́ру	brać miarę
да́ти у́бранє на	dać ubranie na
ви́плат, на ра́ти	wypłat, na raty
зроби́ти до стану́	zrobić do stanu
гото́ве у́бранє	gotowe ubranie
го́лка, игла́.	igła.

З шевце́м. — Z szewcem.

Про́шу менї́ зроби́ти па́ру череви́ків. — Proszę mi zrobić parę trzewików.

Чи з гамбу́рскої (теля́чої, францу́скої) шкі́ри? — Czy z hamburskiej (cielęcej, francuskiej) skóry?

З гамбу́рскої, але гла́дкі (окла́дані, шнуро́вані) і ши́ті (кілко́вані). — Z hamburskiej, ale gładkie (składane, sznurowane) i szyte (kołkowane).

Підо́шви про́шу да́ти тонкі́, а обца́си ни́зькі. — Podeszwy proszę dać cienkie, a obcasy nizkie.

Ті, що ззмо́вив єм у вас пе́ред ро́ком бу́ли ду́же до́брі і вигі́дні; єще́ тепе́р бу́де мо́жна да́ти капки́. — Te, które zamówiłem u pana przed rokiem, były bardzo dobre i wygodne; jeszcze teraz będzie można dać kapki.

Потребу́ю тако́ж чобі́т; а́ле ма́ю старі́ холє́ви, то дам підши́ти.	Potrzebuję także butów; ale mam stare cholewy, więc dam podszyć.
Череви́ки жі́нки тре́ба бу́де розби́ти; на підбитю́ (в па́льцях) є за тїсні́.	Trzewiki żony trzeba będzie rozbić; na podbiciu (w palcach) są za ciasne.
Ті череви́ки підзолює́те дасьте́ нові́ обца́си; тако́ж приши́єте малу́ при́щіпку.	Te trzewiki podzoluje pan i da nowe obcasy; także przyszyje pan małą przyczypkę.
Про́шу лише́нь зроби́ти до ноги́, а́ле щоби́ не бу́ли за тїсні́.	Proszę tylko zrobić do nogi, ale żeby nie były za ciasne.
Спо́дїю ся, що буде́те цїлкови́то вдово́лені.	Spodziewam się, że będzie pan zupełnie zadowolony.

Холє́ва	Cholewa
холє́вка	cholewka
чо́боти з холє́вами	buty z cholewami
наби́ти на копи́то	nabić na kopyta
стя́тий обца́с	ścięty obcas
підо́шва	podeszwa
при́шва	przyszwa
чо́біт гнете́, ти́сне	but gniecie, ciśnie
зольо́ванє	zolowanie
золї́вка	zolówka
сафя́н	safian
ши́ло	szydło
дра́тва	dratwa
смола́	smoła
кальо́ші	kalosze
папу́чі	papucze
камашки́	kamaszki
ме́шти.	meszty.

Оптик і селяни́н.

Оди́н селяни́н, котри́й нера́з ви́дїв, що мно́го люди́й ужива́є при читаню окуля́рів, пійшо́в до о́птика, щоби́ і собі купи́ти. Оптик дав му окуля́ри і кни́жку, щоби́ зоба́чив, чи бу́дуть відповідні. Селяни́н наложи́в окуля́ри і отвори́в кни́жку. »А що, бу́дуть до́брі?« Запита́в о́птик. »Нї«, відповів селяни́н. »То про́шу, спробу́йте сї, они побільша́ють зна́чно«. Але і ті бу́ли недо́брі, бо показа́лось, що селяни́н зовсїм не умів чита́ти.

Пи́льні слу́ги.

Оди́н знатни́й пан мав бога́то слуг, котрі одна́к не ма́ли нїчо́го до робо́ти. Тому́ призвича́їли ся до дармо́ваня і тра́тили час на малова́жних річах. Як пан їх кли́кав, не приходи́ли; ко́ждий з них чека́в, чи дру́гий не прийде. Одно́го разу́ сказа́в пан: »Іва́не, ходи́ сюда́!« Іва́н відповів з дру́гої кімна́ти: »Ласка́вий па́не, я не мо́жу прийти́!« »Чому́?« Запита́в пан. »Помага́ю Йосифови в робо́тї«, відповів слуга́. »А щож ро́бить Йосиф?« Запита́в знов пан. »Йосиф ро́бить« відказа́в слуга́, »Йосиф не ро́бить нїчо́го«.

Селяни́н	Wieśniak
нера́з	nieraz
ви́дїти	widzieć
мно́го	wiele
ужива́ти	używać
пійти́	pójść
купи́ти	kupić
да́ти	dać
кни́жка	książka
відповідний-а-е	stosowny-a-e

наложи́ти	nałożyć
отвори́ти	otworzyć
запита́ти	zapytać
відпові́сти	odpowiedzieć
проси́ти	prosić
спробува́ти	spróbować
побільша́ти	powiększać
показа́ти ся	pokazać się
зовсї́м	zupełnie wcale
умі́ти	umieć
чита́ти.	czytać.

Пи́льний-а-е	Pilny-a-e
знатни́й-á-é	znakomity-a-e
ма́ти	mieć
бога́то	wiele
одна́к	jednak
тому́	dlatego
призвича́їти ся	przyzwyczaić się
тра́тити	tracić
малова́жний-а-е	małoznaczący-a-e
річ	rzecz
кли́кати	wołać
приходи́ти	przychodzić
чека́ти	czekać
сказа́ти	powiedzieć
іти́, ходи́	iść, chodź
сюда́	tu
кімна́та	komnata, izba, pokój
мочи́, мо́жу	módz, mogę
чому́	dlaczego
помага́ти	pomagać
Йосиф	Józef

знов	znowu
вїдказáти.	odpowiedzieć.

Chłopcze, jeżeli do wieczora nie napiszesz zadania, pamiętaj, że będziesz bity. Zrobiwszy coś raz, nie będę tego samego robić po raz drugi. Ja dźwigam takie ciężary, jakich ty nie dźwigniesz. Ojciec kupował wieś, a w końcu kupił kamienicę. Ten chleb nie jest dobrze wypieczony. Drzewa w naszym sadzie zakwitły. Położę się spać. Wypij do dna. Ta mąka nie jest dobrze zmielona. On zasnął był trochę. Wytrzepaj ubranie. Czekaj na mnie. Weselmy się dzisiaj wszyscy. Zgrzeszyłbym, gdybym powiedział na ciebie co złego. Za dwa miesiące spłacę swój dług. Trafił, jak kulą w płot. Głodnego trzeba nakarmić. W naszej wsi był wielki pożar, paliło się zboże we dworze. Milczałbyś lepiej zamiast mówić ni to ni owo. Biegnij czem prędzej do lekarza. Aż pozieleniał ze złości. Posiwiał ze zmartwienia i zgryzoty. Zaprowadzę cię aż do domu. Przeczytałem już pożyczoną od ciebie książkę. Nie czytaj nocami, bo popsujesz oczy. Powiedz mi, co tam takiego było? Dąb w wodzie kamienieje.

Jeżeli	Єли, єсли́
napisać	написáти
zadanie	зáдача
pamiętać	памятáти,
bić, biję	би́ти, бю
zrobić	зроби́ти
robić, robię	роби́ти, рóблю
dźwigać, dźwigam	двиґати, дви́ґаю
ciężar	тягáр
dźwignąć	дви́ґнути
wieś	селó

w końcu	в кінци́
kamienica	ка́мениця
wypiekać, wypiekam, wypieczony	випіка́ти, випіка́ю, ви́печений
drzewo	де́рево
zakwitnąć, zakwitły	зацви́сти, зацви́ли
położyć się	положи́ти ся, покла́сти ся покладу́ ся
spać	спа́ти
wypić	ви́пити
mąka	мука́
zemleć, zmielony	змоло́ти, зме́лений
zasnąć	засну́ти
wytrzepać	ви́тріпати
czekać	чека́ти, жда́ти, жди́
weselić się	весели́ти ся
dzisiaj	ни́нї
zgrzeszyć	согріши́ти
gdybym	коли́би-м
powiedzieć	пові́сти, пові́в
spłacić	сплати́ти
dług	до́вг
trafić	тра́фити
kula	ку́ля
płot	пліт
głodny	голо́дний
trzeba	тре́ба
nakarmić	накорми́ти
palić się	пали́ти ся
zboże	збі́же
dwór	двір
milczeć	мовча́ти
lepiej	лі́пше
zamiast	мі́сто
mówić	говори́ти

ni to ni owo	нї се нї то
biec, biegnij	бíчи, біжи́
czem prędzej	чим скóрше
pozieleniеć	позеленї́ти
złość	злість
posiwieć	поси́віти
zmartwienie	журбá
zgryzota	гризотá
zaprowadzić	запровáдити
przeczytać	прочитáти
pożyczyć	пожи́чити
książka	кни́жка
czytać	читáти
noc	ніч, нóчи
popsuć	попсувáти
powiedzieć	сказáти, скажи́
dąb	дуб
kamienieć.	каменї́ти.

Dodatek 8.

Начáльник громáди в повітóвім мíстї.

Микóла Прéтич, начáльник громáди, вибирáв ся до повітóвого мíсточка. — »Возьмíть і менé тáту«, проси́в ся одинайцятилї́тний Михáсь, хлóпець дýже вторóпний. — »Та вже вóзьму, хоч бýдеш менї́ заваджáти, бо мáю в мíстї полáгодити богáто справ і громáдских і своїх. Ти принї́с зі шкóли дóбре сьвідóцтво, óтже трéба тобí сю приє́мність зроби́ти«.

Як приї́хали до мíста і умісти́ли кóнї в госпóдї, сказáв отéць: »Пéред всїм мýшу піти́ до ýряду податкóвого, заплати́ти подáток за сей квáртал. Перейшли́ кíлька ули́ць, аж стáнули пé-

ред до́мом, на котрі́м бу́ла на́пись: »Ц. к. Уряд податко́вий«. Оте́ць каза́в Миха́севи зачека́ти на се́бе, а сам пішо́в до середи́ни. Колі́ ві́дтам ви́йшов, сказа́в: »Тепе́р піде́мо до ри́нку, бо там є Ста́роство«.

По доро́зї спита́в ся Миха́сь ба́тька, на що то платя́ть лю́ди пода́ток. Оте́ць поясни́в єму́, що гро́ші ті йдуть на такі́ вида́тки, з котри́х всї жителї спільно користа́ють. За ті гро́ші буду́ють гости́нцї, доро́ги, мости́; з тих гро́ший беру́ть пла́ту уря́дники, сьвяще́ники і учи́телї; часть пода́тку йде на уде́ржанє і узбро́єнє ві́йска, котре́ ма́є борони́ти край від неприя́теля. Тому́ всї, відпові́дно до сво́го ма́єтку, склада́ють ся на ті вида́тки.

Так розмовля́ючи, дійшлі́ до ри́нку. Ту на однім більшім буди́нку прочита́в Миха́сь: »Ц. к. Ста́роство«. Оте́ць знов зіста́вив єго́ пе́ред ка́меницею а сам пішо́в до у́ряду. Миха́сь му́сїв до́вго ждати, а́ле єму́ не вку́чило ся, бо на ри́нку панува́в вели́кий рух. Він пригляда́в ся о́тже всє́му ува́жно. Зди́вував ся ду́же, колі́ на велича́вій ка́менинцї з вежо́ю і вежови́м годи́нником ви́читав на́пись: »Уряд грома́дский.« — »Таж то — ду́мав собі́, — єсть мі́сто повіто́ве: звідкиж і тут взяв ся у́ряд грома́дский?« — Колі́ оте́ць прийшо́в, за́раз запита́в ся єго́ о се. — »Річ про́ста, — відповів оте́ць, — мі́сто само́ для се́бе становить грома́ду і ма́є у́ряд грома́дский, як і на́ше село́; повіто́вим назива́є ся оно́ длято́го, що тут знахо́дять ся у́ряди, а́бо вла́сти для цїло́го пові́та.« — »А що ви, та́ту, роби́ли так до́вго в ста́роствї?« — запита́в ся Миха́сь. — »О! я мав кілька справ. Я був у па́на ґеоме́тра, щобі́ ви́мірив ку́сень по́ля, що я купи́в у сусї́да, та котри́й тепе́р

бу́де на ме́не записаний в книзї ґрунтовій. Відта́к був я у па́на ста́рости в спра́ві відписаня пода́тку з причи́ни шко́ди, яку́ наробив град се́го ро́ку в на́шій грома́дї. Тако́ж ходив я за спра́вою одно́го рекру́та з на́шого села́, котрий ма́є бу́ти увільнений від війска, позаяк єго́ ро́дичі ду́же вікові, а він яко одина́к сам оде́н пильну́є господа́рства. Був я ще у па́на лїкаря́ повітово́го, котро́му дав я зна́ти, що у нас кілько́ро дітий захорува́ло на віспу.«

— »Ого́! Як ба́чу, то Ста́роство ма́є бога́то робо́ти«, — ска́зав Миха́сь.

— »То ще не все! Я забу́в ще тобі сказа́ти, що му́сїв я вне́сти до Ста́роства ска́ргу на ме́льника з сусїдного села́, котрий часо́м во́ду приде́ржує, а часо́м знов спуска́є еї так на́прасно, що на́ша річка поля́ сусїдні залива́є«.

— »Чи ще де підемо?« — спита́в ся Миха́сь. — Так єсть, ще ма́ю дїло́ до Ра́ди повіто́вої, де ма́ю відда́ти виказ відбу́тих ша́рварків і раху́нок з грома́дскої ка́си.« По доро́зї зде́ржав їх во́зьний судовий, що стоя́в пе́ред ка́меницею з на́писию: »Ц. к. Суд повіто́вий.« Він просив старо́го Пре́тича, щобй доручив два судові завізваня в спра́ві малолїтних сиріт їх опікунам в своїм селї.

Са́ме пе́ред будинком Ра́ди повіто́вої здибали сво́го пан-отця́. — »До Ра́ди повіто́вої, Мико́ло?« — запита́ли ся пан-оте́ць. — »Так єсть.« Ну, то підемо ра́зом. — О! і ти Миха́сю в містї?« — дода́ли пан-оте́ць, коли Миха́сь, вита́ючи ся, в ру́ку їх поцїлува́в. Коли оте́ць вийшов, Миха́сь єго́ за́раз запита́в ся: »А яке́ дїло́ мо́жуть ма́ти пан-оте́ць до Ра́ди повіто́вої?«

— »Пан-оте́ць приїхали на засїданє«, — відповів оте́ць. — »То пан-оте́ць суть уря́дником?« — »Нї, а́ле суть чле́ном Ра́ди повіто́вої. Як жи-

телї громáди вибирáють Рáду громáдску, так жи́телї повíту вибирáють Рáду повітóву. — »А до Стáроства чи такóж вибирáють?« — »Нї, уря́дників Стáроства іменýє пан Намíстник, котри́й в íмени Цїсаря ряди́ть цїли́м краéм«. — Залáгодивши справýнки в кількóх склепáх, вступи́в ще війт до нотаря́, котри́й мав списáти кóнтракт в спрáві кýпна кýсня ґрýнту. Відтáк пішли́ до госпóди, там трóха посили́ли ся, та опíсля вернýли ся до дóму.

Начáльник громáди, війт	Naczelnik gromady, wójt
повітóвий-а-е	powiatowy-a-e
вибирáти ся	wybierać się
взя́ти, возьми́, возьмíть	wziąć, weź, weźcie
вторóпний-а-е	roztropny-a-e
хоч	chociaż
заваджáти	zawadzać
полáгодити	załatwić
принéсти	przynieść
сьвідóцтво	świadectwo
óтже	otóż
приéмність	przyjemność
зроби́ти	zrobić
приїхати	przyjechać
умісти́ти	umieścić
госпóда	gospoda, dom zajezdny
сказáти	powiedzieć
пéред всїм	przedewszystkiem
мýсїти, мýшу	musieć, muszę
піти́	pójść
ýряд податкóвий	urząd podatkowy
заплати́ти	zapłacić
подáток	podatek
перейти́	przejść
стáнути	stanąć

пе́ред	przed
зачека́ти	zaczekać
піти́, пішо́в	pójść, poszedł
середи́на	środek
ві́дтам	stamtąd
доро́га	droga
плати́ти	płacić
поясни́ти	pojaśnić
йти́, йдуть	iść, idą
вида́ток	wydatek
жи́тель	mieszkaniec
спі́льно	wspólnie
korиста́ти	korzystać
будува́ти	budować
гости́нець	gościniec
бра́ти, беру́ть, бери́	brać, biorą, bierz
пла́та	płaca
уря́дник	urzędnik
часть	część
уде́ржанє	utrzymanie
борони́ти	bronić
неприя́тель	nieprzyjaciel
відпові́дно	stosownie
має́ток	majątek
склада́ти	składać
розмовля́ти	rozmawiać
дійти́	dojść
зіста́вити	zostawić
жда́ти	czekać
вку́чити ся	przykrzyć się
пригляда́ти ся	przyglądać się
ува́жно	uważnie, z uwagą
вежови́й-а́-е́	wieżowy-a-e
годи́нник	zegar
таж то	przecież to
ду́мати	myśleć

звідкиж	skądże
взяти	wziąć
становити	stanowić
знаходити ся	znajdywać się
власть	władza
виміритн	wymierzyć
кýсень	kawałek
сусїд	sąsiad
книга ґрунтовá	księga gruntowa
відтáк	następnie
відписанє	odpisanie
причина	przyczyna
наробити	narobić
увільнити	uwolnić
позаяк	ponieważ
віковий-á-é	wiekowy, stary
одинáк	jedynak
віспа	ospa
внéсти	wnieść
скáрга	skarga
мéльник	młynarz
сусїдний-а-е	sąsiedni-a-e
придéржувати	przytrzymywać
спускáти	spuszczać
нáпрасно	nagle
річка	rzeczka
заливáти	zalewać
віддáти	oddać
відбýти	odbyć
здéржати	wstrzymać, zatrzymać
доручити	doręczyć
завізванє	wezwanie
сиротá	sierota
опікýн	opiekun
самé	tuż

здибати	znaleść, spotkać
витати ся	witać się
поцїлувати	pocałować
дїло	dzieło, sprawa
приїхати	przyjechać
засїданє	posiedzenie
член	członek
вибирати	wybierać
іменувати	mianować
намістник	namiestnik
цїсар	cesarz
рядити	rządzić
залагодити	załatwić
вступити	wstąpić
нотар	notaryusz
посилити ся	posilić się
та опісля	a potem
вернути ся.	wrócić się, powrócić.

Część III.

Części mowy nieodmienne.

I. Przyimki (приіменники).

Przyimkami nazywamy partykuły, które stoją przy imieniu i wyrażają stosunek tego imienia do innych osób lub rzeczy. Niektóre przyimki rządzą tylko jednym przypadkiem, niektóre zaś dwoma a nawet trzema. Wogóle przyimki mogą rządzić przypadkami: II., III., IV., VI., i VII.

Przyimki rządzące przypadkiem II. są następujące:

без, близь (blizko), пóбіч (obok), навні (na zewnątrz), від, зглядом (względem), далéко, здовж (wzdłuż), для, до, із, з, (зо, зі), кóло, конéць (na końcu), крім (oprócz), круг (naokoło), місто (zamiast), нúзше (poniżej), прóсто, óпріч, рáди (dla), сéред (wśród, na środku), у.

Z przyp. III. łączą się: д, ід, к, ік.

Z przyp. IV. łączą się: крізь, скрізь, про, чéрез (przez).

Z przyp. VII. łączy się jedynie: при (przy).

Przyimki łączące się z dwoma przypadkami.

Przyp. II. i III. rządzi: мúмо (mimo).

Przyp. II. i IV. rządzą: над, під (pod), пéред (przed), пóза.

Przyp. IV. i VII. rządzą: в, на, о, об, пóпри.

Przyimki łączące się z trzema przypadkami.

Z przyp. II., IV. i VI. łączą się: з, за, мéжи (między).

Z przyp. III. IV. lub VII. łączy się: по.

Nauka (н а ý к а).

Дéякі ýченики прихóдять до шкóли без книжóк, пер і оловців. Ті ýченики поступáють прóтив свóму обовязкови. Принóшу кнúжку для твóго вітця; чи він є в дóма? Ні, пішóв в пóле. Колú вéрне? Вéрне допéрва над вéчером; звичáйно є вже в дóма окóло 8 годúни. Тоді сідáємо довкóла велúкого столá; їмó вечéру, а отéць оповідáє, що чув і вúдів. Сідáй при столі і пишú задáчу. Положú кнúжку на стіл, а дай мені тамтý, що лежúть на стóлику. Діти учáть ся в шкóлі пúльно. Учúтель посадúв пóбіч мéне найпильнії-

шого ýченика; ýченик той сидї́в кóло мéне аж до кінця́ рóку шкільнóго. Недалéко цéркви є будúнок шкільнúй. Нúнї записáв я свóго сúна до ґімнáзиї (шкóли реáльної, видїлóвої, промислóвої, гандльóвої акадéмиї, семинарá учúтельского). За 8 лїт бýде здавáв матýру. Д'вéчеру (над вéчером, під вéчер) приї́хав до нас отéць катехúт. Підú ік нéму (до нéго). Хто був вчéра в шкóлї на і́спитї? Був тíлько пан інспéктор і одúн зі стáрших професóрів.

Ученик	Uczeń
приходúти	przychodzić
книжка	książka
перó	pióro
оловéць	ołówek
поступáти	postępować
обовя́зок	obowiązek
приносúти, принóшу	przynosić, przynoszę
колú?	kiedy?
вернýти	wrócić
допéрва	dopiero
вéчер	wieczór
звичáйно	zwykle
годúна	godzina
тодї́	wtedy
сїдáти	siadać
оповідáти	opowiadać
чýти	słyszeć
вúдїти	widzieć
писáти, пúшу	pisać, piszę
задáча	zadanie
положúти	położyć
посадúти	posadzić
пóбіч	obok
рік шкільнúй	rok szkolny

недалéко	niedaleko
цéрква	cerkiew
будúнок шкільнúй	budynek szkolny
нúні	dzisiaj
записáти	zapisać
ґімнáзия	gimnazyum
видїлóвий-а-е	wydziałowy-a-e
промислóвий-а-е	przemysłowy-a-e
семинáр учúтельский	seminaryum nauczycielskie
здавáти	zdawać
д'вéчеру	nad wieczorem
отéць катехúт	ojciec (ksiądz) katecheta
ік нéму	do niego
íспит.	egzamin.

Na naszym uniwersytecie jest 4 wydziały: teologia, prawo, filozofia i medycyna. Słuchacze praw (prawnicy) zdają pierwszy egzamin po dwóch latach. Do pomocy w naukach służy bogata biblioteka, muzea i ogród botaniczny. Wykłady odbywają się w jasnych i przestronnych salach. W lecie odbywa młodzież szkolna wycieczki. Dzisiaj byłem pytany z geometryi. Ja znowu przetłumaczyłem jeden ustęp z niemieckiego na polskie. Otrzymałem bardzo dobre świadectwo z pierwszego półrocza. Za złoto mądrości nie kupisz. Pod górą jest pieczara; tam uczyliśmy się do poprawki. Chodzę dwa razy tygodniowo do „Sokoła“ na ćwiczenia gimnastyczne (gimnastykę). Z tej książeczki nauczysz się dobrze ortografii. Oprócz mnie otrzymało jeszcze kilka uczenic złe noty. W tych opisach podróży są bardzo ładne ilustracye. Zapisaliśmy się na naukę języka francuskiego (angielskiego, włoskiego). Krytyka wyraża się o tem dziele nie bardzo pochlebnie. Mam prawdziwą przyjemność rozmawiać z tym uczonym.

Uniwersytet	Унїверзитéт
wydział	вúдїл
słuchacz praw, prawnik	слухáч прáв, правнúк
zdawać	здавáти
pomoc	пóміч
służyć	служúти
bogaty-a-e	богáтий-а-е
muzeum, muzea	музéй, музéї
ogród botaniczny	огорóд ботанї́чний
wykład	вúклад
odbywać się	відбувáти ся
przestronny-a-e	простóрий-а-е
lato	лїто
młodzież szkolna	мóлодїж шкільнá
wycieczka	екскýрзия
pytany-a-e	пúтаний-а-е
geometrya	ґеомéтрия
znowu	знов, зновá
przetłumaczyć	перетолкувáти
ustęp	ýступ
z niemieckiego	з нїмéцкого
otrzymać	отрúмати
półrocze	пíврік
złoto	зóлото
mądrość, mądrości	мýдрість, мýдрости
pod	під
góra	горá
pieczara	печéра
poprawka	пóправка
tygodniowo	тижнéво
Sokół, Sokoła	Сóкіл, Сóкола
ćwiczenie	впрáва
ćwiczenia gimnastyczne	впрáви ґімнастúчні
gimnastyka	ґімнáстика
książeczka	книжочка
nauczyć się	навчúти ся

ortografia, pisownia	ортоґра́фія, писо́вня
oprócz	крім
otrzymać	отри́мати, оде́ржати
uczenica	у́чениця
nota, klasa	но́та, кля́са
opis	о́пис
podróż	по́дорож
ładny-a-e	га́рний-а-е
ilustracya	ілюстра́ция
zapisać się	записа́ти ся
język francuski, angielski, włoski, niemiecki, rosyjski, hiszpański, czeski, polski, serbski, bułgarski, turecki, arabski, duński, rumuński, łaciński, grecki	язи́к францу́ский, англі́йский, італі́йский, німе́цкий, росі́йский, гішпа́ньский, че́ский, по́льский, се́рбский, болга́рский, туре́цкий, ара́бский, да́ньский, руму́ньский, лати́ньский, гре́цкий
krytyka	кри́тика
wyrażać się	виска́зувати ся
dzieło	діло́
pochlebnie	підхлі́бно
prawdziwy-a-e	правди́вий-а-е
przyjemność	прие́мність
rozmawiać	розмовля́ти
uczony.	уче́ний.

Нау́ка публи́чна, прива́тна	Nauka publiczna, prywatna
шко́ла сельска́	szkoła wiejska
ви́сша шко́ла же́ньска	wyższa szkoła żeńska
керува́ти ви́хованєм	kierować wychowaniem
дире́ктор ґімназия́льний	dyrektor gimnazyalny
пи́томець	wychowanek, pensyonista

кут прямий, острий, повний, півповний, тупий, отвертий	kąt prosty, ostry, pełny, półpełny, tępy, rozwarty
трикутник	trójkąt
в виді трикутника	w formie trójkąta
квадрат	kwadrat
прямокутник	prostokąt
рівнобіжник	równoległobok
трапез, трапезоїд	trapez, trapezoid
коло	koło
луч	promień
промір	średnica
обвід	obwód
підстава	podstawa
розвязати задачу	rozwiązać zadanie
точка	punkt
товариство ґімнастичне	towarzystwo gimnastyczne
ґімнастик, ґімнастикувати ся	gimnastyk, gimnastykować się
учитель каліґрафиї	nauczyciel kaligrafii
мати добре письмо	mieć dobre pismo
підкладка	podkładka
зошит	zeszyt
бібула	bibuła
каламар	kałamarz
чорнило	atrament
не вміє писати ортоґрафічно	nie umie pisać ortograficznie
мала, велика буква	mała, wielka litera
трудна, легка вимова	trudna, łatwa wymowa
вимавляти	wymawiać
голосне читанє	głośne czytanie
плавно читати	płynnie czytać
акцентувати, наголошувати	akcentować

на́голос	akcent
значо́к	znaczek
пра́вило	prawidło, reguła
ре́ченє	zdanie
говори́ти кількома́ мо́вами	mówić kilkoma językami
письме́нник	pisarz
улю́блений а́втор	ulubiony autor
по́вість	powieść
рома́н	romans
лїтерату́ра	literatura
фе́риї малі́, вели́кі, сьвя́точні.	ferye małe, wielkie, świąteczne
вільна́ годи́на	wolna godzina
нау́ка розпочина́є ся на но́во	nauka rozpoczyna się na nowo
віддава́ти ся з замі́лованєм нау́кам приро́ди	oddawać się z zamiłowaniem naukom przyrody
учи́ти дї́ти	uczyć dzieci
учи́тель домови́й, інстру́ктор	nauczyciel domowy, instruktor
ле́кция прива́тна	lekcya prywatna
удїляю ле́кциї за мі́рною надгоро́дою	udzielam lekcyi za miernem wynagrodzeniem
беру́ ле́кциї у па́нни Н	biorę lekcye u panny N.
авто́рский гонора́р	autorskie honoraryum
манускри́пт	manuskrypt
дра́ма	dramat
пое́ма	poemat
вірш, стих	wiersz
по́вість	powieść
сидї́ти цїли́ми годи́нами при кни́жцї в бібліо́тецї	siedzieć całemi godzinami przy książce, w bibliotece
писа́ти невира́зьно	pisać niewyraźnie

дрібне́ письмо́	drobne pismo
га́рний хара́ктер письма́	piękny charakter pisma.

Кі́лько шкіл ма́єте в мі́стї?	Ile szkół macie w mieście?
Ма́ємо до́сить; в такі́м вели́кім мі́стї потре́ба мно́го за́кладів науко́вих. Є у нас унїверзите́т, полїте́хнїка, акаде́мія ветерина́риї, гандльова́, ви́сша шко́ла господа́рства лїсо́вого, 6 ґімна́зий з язи́ком викладо́вим по́льским, ру́ским, і нїме́цким, шко́ла реа́льна і мно́го шкіл на́родних та фахови́х.	Mamy dość; w takiem wielkiem mieście potrzeba wiele zakładów naukowych. Jest u nas uniwersytet, politechnika, akademia weterynaryi, handlowa, wyższa szkoła gospodarstwa lasowego, 6 gimnazyów z językiem wykładowym polskim, ruskim, i niemieckim, szkoła realna, tudzież wiele szkół ludowych i fachowych.
Чи удїля́єте ле́кций по прива́тних дома́х?	Czy udziela pan lekcyi po prywatnych domach?
Нї, учу́ в двох публи́чних шко́лах францу́ского і англі́йского, а в до́ма учу́ свої дї́ти і кілько́х у́чеників умі́щених у ме́не на ста́нциї.	Nie, uczę w dwóch publicznych szkołach francuskiego i angielskiego, a w domu uczę swe dzieci i kilku studentów umieszczonych u mnie na stancyi.
Кі́лько у́чеників хо́дить до ґімна́зиї, в котрі́й учите́?	Ilu uczniów chodzi do gimnazyum, w którem pan uczy?
Є їх пове́рх 600 в дванайцятьо́х кля́сах.	Jest ich z górą 600 w dwunastu klasach.
Чи не приня́ли би ви двох мої́х сині́в на ста́н-	Czy nie przyjąłby pan mych dwóch synów na

цию? Хло́пцї є пи́льні і че́мні, тожь спо́дїюсь, що мно́го за́ходу з ни́ми не бу́дете ма́ли.

Ду́же ра́до.

Ученики уміщені у ме́не суть то дї́ти з лї́пших домі́в; уча́ть ся за́всїгди під моі́м на́дзором. Де́яких учи́ть учи́телька тако́ж му́зики.

stancyę? Chłopcy są pilni i grzeczni, więc spodziewam się, że nie będzie pan miał z nimi wiele zachodu.

Bardzo chętnie.

Uczniowie umieszczeni u mnie są to dzieci z lepszych domów; uczą się zawsze pod mym dozorem. Niektórych uczy nauczycielka także muzyki.

Dodatek 9.

Ви́нахід шту́ки друка́рскої.

Письмо́ зна́ли лю́ди від ду́же давни́х часі́в, на бога́то вікі́в пе́ред рождество́м Ісу́са Христа́. Давнї́йше всї книжки́ бу́ли пи́сані, бо шту́ки друка́рскої ще лю́ди не зна́ли. А переписа́ти цїлу́ кни́жку — се робо́та не ле́гка. Са́мі зна́єте. що че́рез годи́ну мо́жете переписа́ти ледви́ оде́н усту́п з на́шої кни́жки. Поду́майте о́тже, кі́лько би то часу́ потре́ба бу́ло, щоби́ цїлу́ кни́жку переписа́ти! З то́ї то причи́ни книжки́ в давни́х часа́х бу́ли рідкі́ і стоя́ли ду́же до́рого. І ни́нї уче́ні лю́ди пи́шуть книжки́, а́ле відта́к даю́ть їх до друка́рнї, де друка́р в коро́ткім часї́ ви́друкує пі́сля одно́го напи́саного взірця́ ти́сячі одна́ких книжо́к. В на́слїдок то́го кошту́ють книжки́ тепе́р не бога́то і ко́ждого ста́ти на те, щоби́ собі́ купи́в кни́жку. Шту́ка друка́рска є о́тже вели́ким добродї́йством для людий.

Шту́ку сю ви́гадав Нї́мець, Іва́н Ґу́ттенберґ, бу́де то́му 450 лї́т. Вже пе́ред тим вирі́зували

люди на дéреві образки́ сьвяти́х, а під спóдом поміщували корóтку моли́тву. Таку́ деревля́ну та́бличку потяга́ли відта́к кра́скою і витиска́ли ті образки́ з молитва́ми на папе́рі. Іва́н Ґу́ттенберґ прийшóв з тóго на щасли́ву га́дку, що в той спóсіб мóжна би цілі́ стóрони книжóк відбива́ти. Але на тім не поперестáв. Розду́муючи да́льше, догада́в ся, що улекши́ть собі́ пра́цю, колú ви́ріже кóжду бу́кву окре́мо: бо з поодинóких окре́мих букв мóже зложи́ти ці́лу́ сторону́ кни́жки, а відта́к відби́вши єї̈, розложи́ти бу́кви і уклада́ти з них дру́гу сторону́ і так да́льше. Поба́чивши, що деревля́ні бу́кви скóро псую́ть ся, почáв він відлива́ти при пóмочи форм бу́кви з óлова. Ви́думав такóж лї́пше друка́рске чорни́ло. З Німе́ччини розійшли́ ся друкарі́ по и́ньших края́х, і друкарі́ зарабля́ли дóбре своє́ю друка́рскою шту́кою, — а книжки́ ста́ли деше́вшими.

Ви́нахід	Wynalazek
вік	wiek
рождествó	narodzenie
пе́ред	przed
давнó, давнї́йше	dawno, dawniej
переписа́ти	przepisać
че́рез	przez
ледви́	zaledwie
поду́мати	pomyśleć
рідки́й-а́-е́	rzadki-a-e
стоя́ти дóрого	kosztować drogo
відта́к	następnie
друка́р	drukarz
пі́сля	podług
взіре́ць	wzór
в на́слїдок тóго	w następstwie tego

мене́ ста́ти на що	mnie stać na co
добро́дїйство	dobrodziejstwo
ви́гадати	wymyśleć
вирі́зувати	wyrzynać
образо́к	obrazek
спід	spód
помі́щувати	pomieszczać
коро́ткий-а-е	krótki-a-e
моли́тва	modlitwa
деревля́ний-а-е	drewniany-a-e
потяга́ти	pociągać
кра́ска	farba
витиска́ти	wyciskać
щасли́ва га́дка	szczęśliwa myśl
сто́рона	strona
відбива́ти	odbijać
попереста́ти	poprzestać
розду́мувати	rozmyślać
догада́ти ся	domyśleć się
улекши́ти	ułatwić
окре́мо	osobno
бу́ква	litera
поодино́кий-а-е	pojedynczy
розложи́ти	rozłożyć
уклада́ти	układać
да́льше	dalej
поба́чити	ujrzeć
ско́ро	prędko
відлива́ти	odlewać
о́лово	ołów
чорни́ло	czernidło
деше́вий-а-е.	tani-a-e

2. Przysłówki (прислíвники).

Przysłówkami nazywamy takie partykuły, które służą do bliższego określenia czasowników i przymiotników, a to pod względem czasu, miejsca, sposobu, stopnia, miary itp.

Według znaczenia dzielimy przysłówki na:

1. Przysłówki sposobu (прислíвники спóсобу), odpowiadające na pytanie як щось дїє ся? якé що є?: так, сяк, інáкше (inaczej), якóсь, однáково, гарáзд, дóбре, зáрíвно, подíбно, дýже, протúвно, зле, мимохідом, нáроком (umyślnie) itd.

2. Przysłówki miejsca (присл. мíсця) odpowiadają na pytanie де? кудú? вíдки?: ту, там, оттýт, оттáм, всюди, вíдти, вíдтам, сюдú, тудú, денебýдь, тамтудú, блúзько, далéко, недалéко itd.

3. Przysłówki czasu (присл. часý) stoją na pytanie колú? відколú? як дóвго?: тодї, тогдú, тогдї (wtedy), тепéр, нúнї, сегóдня, зáвтра (jutro), нїколи, завсїгди (zawsze), вже, ещé, бувáло itd.

4. Przysłówki stopnia i miary (присл. стéпеня і мíри) na pytanie як дýже? кíлько? як мнóго?: дýже, вéльми (bardzo), трóхи, невмíру, богáто, мнóго, лéдви, мов, раз, двíчи, чáсто itd.

5. Przysłówki twierdzące (твердя́чі) i przeczące (заперечáючі) na pytanie так чи нї?: так, дїйстно (istotnie), спрáвдї, мабýть (prawdopodobnie), мóже очевúдно, не, нї, нетáк, протúвно, нїкóли itd.

6. Przysłówki pytajne (питáйні): чи? хибáж? невжéж? як? де? колú? як чáсто? як мнóго? як дýже? кíлько? кудú? чомý? длячóго? itd.

Niektóre przysłówki bywają używane w różnem znaczeniu i stosownie do tego zalicza się je do różnych rozdziałów, np.: ещé, może oznaczać czas i stopień, неабияк oznacza sposób i stopień itp.

Stopniowanie przysłówków.

Przysłówki powstałe z przymiotników, a zakończone na o lub e mogą się stopniować, np.:

скóро (prędko) — скóрше — нáйскорше
гáрно (pięknie) — гарнїйше — нáйгарнїйше
мнóго (wiele) — бíльше — нáйбільше
мáло — мéньше — нáйменьше
дóбре — лїпше (лучше) — нáйлїпше
зле — гíрше — нáйгірше
глубóко (głęboko) — глýбше — нáйглубше
глýпо (głupio) — глýпше — нáйглупше
висóко — вúсше — нáйвисше
далéко — дáльше — нáйдальше
нúзько — нúзше — нáйнизше
лéгко (łatwo) — лéкше — нáйлекше
мя́гко (miękko) — мя́кше — нáймякше
широ́ко — шúрше — нáйширше.

Zmysły, czynności duszy, przysłowia itp.

Дóбре є образувáти однáково дýшу і тїло. Вúслухай дóбре, а потíм говорú. Злість не завéла нікóго далéко. Лїпше не обіцяти, як слóва не дотрúмати. Хто висóко лїтáє, той нúзько сїдáє. Нúнї менї, взáвтра тобí. Вúслухав зле, а потíм плїв нісенїтницї. Нáйгірше для чоловíка, єли дасть ся опанувáти прúстрастям. Шкóда велúка, що мій прия́тель відїхав: нерáз і не двíчи розмавля́ли ми мúло, колú протúвно з тобóю гóдї диспутовáти, бо горячúш ся дýже. Не кай ся нїколи рáно встáти, а мóлодо оженúти ся. Мéньше говорú, а дотепнїйше, лиш щобú твій дóтеп нікóго не ображáв. Жарт жáртом, áле ти не здаєш собí

гаразд справи з того, що робиш. Любити приятеля гарно, любити ближнього гарнїйше, любити ворогів найгарнїйше. Як вам то смакує? добре. Не рішайте за скоро нїчого, чого би вам пізнїйше треба жалувати. Наколи я умру скорше від вас, ви будете батьком моїх дїтий; а наколи ви умрете скорше від мене, буду я батьком ваших дїтий; наколи ми обá помремо, будуть они мати вітця, що живе вічно на небесах.

Змисл	Zmysł
чинність	czynność
образувати	kształcić
однаково	zarówno
потім	potem
говорити	mówić
злість	złość
завести	zaprowadzić
далеко	daleko
обіцяти	obiecać
дотримати, додержати	dotrzymać
лїтати	latać
сїдати	siadać
плести, плету, плїв	pleść, plotę, plótł
нїсенїтниця	głupstwo
найгірше	najgorzej
пристрасть	namiętność
нераз	nieraz
двічи	dwa razy
розмавляти	rozmawiać
мило	mile
коли противно	kiedy przeciwnie
годї	ciężko, trudno, niemożliwie
горячити ся	gorączkować się
каяти ся	żałować
молодо	młodo

оженйти ся	ożenić się
мéньше говорйти	mniej mówić
дóтепно	dowcipnie
дóтеп	dowcip
ображáти	obrażać
здавáти собі́ спрáву з чогó	zdawać sobie sprawę z czego
гарáзд	dobrze
гáрно	pięknie
блйжнїй	bliźni
рішáти	decydować
за скóро	za prędko
пі́зно	późno
жáлувати	żałować
наколй	kiedy, jeżeli
умéрти, умирáю, умрй	umrzeć, umieram, umrzyj
живý, живéш, живé	żyję, żyjesz, żyje
ві́чно	wiecznie
небесá.	niebiosa

Żył raz pewien bogaty człowiek, który przez całe życie tylko o to się troszczył, ażeby jak najwięcej nagromadzić bogactw. Myślał on, że im kto bogatszy, tem szczęśliwszy. Bogactwo jednak nie mogło go zaspokoić: im bardziej stawał się bogatym, tem więcej pragnął bogactw. Widziałem dzisiaj człowieka, nic szczególnego na nim nie było, wzrokiem swym jednak sięgał do głębi duszy. Wesoło czasami żyć na ziemi; wczoraj np. powietrze było czyste i świeże, słońce jasne, niebo pogodne, i zdaje się, czegoby więcej potrzeba, na co tu namiętności, pragnień i żalu? Szedł drogą staruszek do wsi. Na drodze bawiło się kilkoro dzieci. „A skąd wy staruszku?“ zapytało jedno ze starszych dziewcząteк. Moje dziatki, ja tutejszy, jak i wy, lecz wy mnie nie znacie, bo już dawno

bardzo dawno, jak ja wyszedł stąd między obcych ludzi. Zaledwie słońce skryło się za lasem, ozwał się dzwonek wzywający wiernych do modlitwy. Nigdy czegoś podobnego nie słyszałem. Jak często jeździsz do miasta?

Żyć	Жити
pewien-a-e	одúн-á-é
bogaty-a-e	богáтий-а-е
człowiek	чоловíк
przez	чéрез
cały-a-e	цїлúй-á-é
życie	житé
tylko	тíлько
troszczyć się	дбáти
ażeby	щобú
nagromadzić	нагромáдити
bogactwo	богáтство
myśleć	мúслити, дýмати
im kto	чим хто
szczęśliwy	щаслúвий
jednak	однáк
módz, mogę, ja mógł, mogła, mogło	мочú, мóжу, я мiг, моглá моглó
zaspokoić	заспокоїти
im bardziej	чим дýжче
stawać się	ставáти ся
pragnąć	бажáти
widzieć	вúдїти
szczególny-a-e	особлúвий-а-е
wzrok	зiр, 2. вiдм. зóру
sięgać	сягáти
głębia	глубинá
wesoło	весéло

czas, czasem, czasami	час, часóм, часáми
ziemia	землá
wczoraj	вчéра
powietrze	повíтре
świeży-a-e	сьвíжий-а-е
słońce	сóнце
niebo	нéбо
pogodny-a-e	погíдний-а-е
zdawać się, zdaje się	здавáти ся, здає ся
potrzeba	потрéба
pragnienie	бáжанє
droga	дорóга
staruszek	старéць, старýшок
wieś	селó
bawić się	бáвити ся
dziewczątko	дївчáтко
dziatki	дïточкú
znać	знáти
wyjść	вúйти
obcy-a-e	чужúй-á-é
zaledwie, ledwie	залéдво, лéдви
skryć się	скрúти ся
ozwać się	озвáти ся
dzwonek	дзвінóк
wzywać	взивáти
wierny-a-e	вíрний-а-е
modlitwa	молúтва
nigdy	нї́коли
słyszeć	чýти
jeździć	ї́здити
miasto	мíсто.

Пять змúслів	Pięć zmysłów
зір	wzrok

слух	słuch
нюх	powonienie, węch
приємний запах	przyjemny zapach
дотик	dotyk
смак	smak
та страва, той напиток менї не смакує	ta potrawa, ten napój mnie nie smakuje
кушати, покушати	kosztować, pokosztować
прошу покушати того вина	proszę skosztować tego wina
то не в моїм ґусті	to nie w moim guście
солодкий-а-е	słodki-a-e
осолодити	osłodzić
квасний-а-е	kwaśny-a-e
квас	kwas
гіркий-а-е	gorżki
ум	umysł
добре серце і бистрий розум	dobre serce i bystry rozum
спрнт	spryt
інтелїґентний-а-е	inteligentny-a-e
розсудок, розсудний	rozsądek, rozsądny
не мати слушности	nie mieć słuszności
жадати від кого зданя справи	żądać od kogo zdania sprawy
зрозуміне річи	zrozumienie rzeczy
хлопский розум	chłopski rozum
розуміти, понимати	rozumieć, pojmować
дати до зрозуміня	dać do zrozumienia
зайшло непорозуміне	zaszło nieporozumienie
здібність, чоловік великих здібностий	zdolność, człowiek wielkich zdolności
він не понимає добре, не може зрозуміти	on nie pojmuje dobrze, nie może zrozumieć

я мав те самé на дýмцї	ja miał to samo na myśli
задýманий-а-е	zamyślony-a-e
понятє, ідéя	pojęcie, idea
ідеáл красй	ideał piękności
припускáю, що так не бýде	przypuszczam, że tak nie będzie
звернýти увáгу	zwrócić uwagę
намóвити, намóва	namówić, namowa
сумнївáти ся	wątpić
буйнá фантáзия	bujna fantazya
дóбра пáмять	dobra pamięć
як далéко пáмять сягáє	jak daleko pamięć sięga
забýти, забутé	zapomnąć, zapomnienie
то єщé питанє	to jeszcze pytanie
глупотá, дурнотá	głupota
пересáда	przesada
успосóбленє	usposobienie
бýти в дóбрім гýморі	być w dobrym humorze
віднéсти вражíнє	odnieść wrażenie
мáти дóбрі нáміри	mieć dobre zamiary
мáю на нéго велйкий вплив	mam na niego wielki wpływ
обоятний, обоятність	obojętny, obojętność
нїжнúй, нїжність	delikatny, delikatność
жичлúвість	życzliwość
сприяти комý	sprzyjać komu
брúдити ся	brzydzić się
гордúти, погóрда	gardzić, pogarda
легковáжити, легковáженє	lekceważyć, lekceważenie
здивóванє	zdziwienie
гнїв	gniew
порúвчість	porywczość
встéклий, встéклість	wściekły, wściekłość
брáти за зле	brać za złe
спір	spór

сварня́	kłótnia
сварли́вий-а-е	kłótliwy-a-e
свари́ти ся	kłócić się
то мене́ ду́же смути́ть	to mię bardzo smuci
жаль, сму́ток	żal, smutek
пого́дний ум	pogodny umysł
з ра́дости не знав, що роби́ти	z radości nie wiedział, co robić
всї сьмію́ть ся з то́го чолові́ка	wszyscy śmieją się z tego człowieka
кпи́ти, кпи́ни	kpić, kpiny, drwiny
вдово́ленє	zadowolenie
на́дїяти ся, надї́я	spodziewać się, nadzieja
то мене́ непоко́їть	to mnie niepokoi
роздра́жненє	rozdrażnienie
дразни́ти	draźnić
страх ма́є вели́кі о́чи	strach ma wielkie oczy
несподї́ванка	niespodzianka
розпу́ка	rozpacz
дрощ мене пройма́є на зга́дку.	dreszcz mię przejmuje na myśl.

Dodatek 10.

Скарб.

Бідний чолові́к, що мав ше́стеро дїти́й, ора́в раз у по́ли і каза́в засму́чений: »Хто моїх дїти́й годува́ти-ме, як мене́ не бу́де; ось тепе́р вже менї так ва́жко, а они́-ж мо́єю пра́цею тільки й живу́ть«.

Ле́дви що се промо́вив, як ось плуг зазвенїв і воли́ ста́ли. Він поча́в вийма́ти плуг і ви́тяг у ку́пі з ним скри́нку, всю зако́вану в желїзо. Див́уючись, відчини́в єї і поба́чив: она́ була́ по́вна червінцїв. Шви́дко і ра́дїсно нїс він єї до до́му.

Доро́гою згада́в про свої щоде́нні турбо́ти, упа́в на колї́на і поча́в щи́ро дя́кувати Бо́гу. Він каза́в: »Бо́же, Ти году́єш в пусти́нї кру́ка і одяга́єш у таку́ пи́шну о́дїж лї́лїю, Ти не забу́в і про ме́не. Ти знав впере́д, нїж я Тебе́ попроси́в, чого́ менї́ тре́ба, Ти із своїх рук дав менї́ ми́лість, хоч я єї́ й не зароби́в«. Пі́сля се́го він підня́в ся і понї́с скри́нку до до́му. Але, як ішо́в до до́му, поду́мав про се́бе, кому́ ся скри́нка нале́жала. І згада́в що по́ле се він купи́в у сусї́да. Сусї́д був ще біднї́йший, нїж він сам і потребува́в ще більше по́мочи. Ба́тько єго́ сусї́да був ду́же замо́жний, він уме́р са́ме у війну́; мабу́ть ся скри́нка, промо́вив він до се́бе, схо́вана була́ тут від во́рогів. І не менї́, а бі́дному, сусї́дови нале́жать сї гро́ші, бо я у не́го купи́в тільки зе́млю. Так поду́мав він і понї́с скри́нку з грішми́ до сусї́да.

Сусї́д почу́вши, що то гро́ші єго́, ду́же зрадї́в, обнима́в чолові́ка і від ра́дости облива́в ся слїзми́.

»Бра́те!« промо́вив він, »се нам обо́м по́міч: ми роздї́лимо сї гро́ші по рівнї, та й житє́ теж бу́демо дїли́ти«.

Він за́раз відчисли́в полови́ну гроши́й і віддав їх сво́му сусї́дови. З се́го часу́ оба́ сусї́ди жи́ли, як бра́тя.

Вечір.

Садо́к вишне́вий ко́ло ха́ти,
Хрущі́ над ви́шнями гуду́ть;
Плуга́торі з плуга́ми йдуть,
Сьпіва́ють ідучи́ дївча́та,
А ма́тери вече́рять ждуть

Сїмя́ вече́ря ко́ло ха́ти
Вечі́рня зі́ронька встає́;

Дочка́ вече́рять пода́є,
А ма́ти хо́че навча́ти,
Так солове́йко не дає́.

Покла́ла ма́ти ко́ло ха́ти
Мале́ньких ді́точо́к свої́х,
Сама́ засну́ла ко́ло їх.

Зати́хло все. Ті́льки ді́вча́та
Та солове́йко не зати́х.

Ора́ти	Orać
годува́тиме = бу́де году-ва́ти	będzie karmić
ва́жко	cieżko
промо́вити	wyrzec
плуг	pług
зазвені́ти	szczęknąć
поча́ти	zacząć
вийма́ти	wyjmywać
витяга́ти	wyciągać
скри́нка	skrzynka
зако́ваний-а-е	zakuty-a-e
відчини́ти	otworzyć
червоне́ць	dukat, czerwony złoty
шви́дко	prędko, szybko
не́сти, ніс	nieść, niósł
турбо́та	kłopot
упа́сти на колі́на	upaść na kolana
одяга́ти	ubierać
підня́ти ся	powstać
по́міч	pomoc
мабу́ть	prawdopodobnie
нале́жати	należeć
по рі́вні	na dwie równe części.

Вишнéвий-а-е	Wiśniowy-a-e
хрущ	chrząszcz, chrabąszcz
плугáтор	oracz
сімя́	rodzina
вечéря-вечéрає	wieczerza
вечíрний	wieczorny-a-e
зíронька	zorza
соловéйко, соловíй	słowik
заснýти	zasnąć
затúхло все	uciszyło się wszystko

---

3. **Spójniki** (злýчники).

Spójniki są to partykuły za pomocą których spajamy z sobą dwa wyrazy albo dwa zdania.

Najważniejsze spójniki w języku ruskim są następujące:

а, áбо, áдже, áле, бо, же (ж) [stoi po wyrazie], і (й), не тíлько — áле такóж, нї, однáк, однáкож, почáсти — почáсти, прéцїнь (przecież), раз-раз, та (і), тай, тáже, такú, такóж, то, чи, абú, аж, бýцїм (niby), дóки, дóкіль, зáким, зáмісць щобú, кобú, колú, мов, немóв, нáче, ненáче, нїби, наколú. нїж, áнїж, чим, нїм, пóки, позаяк (ponieważ), скóро, сли, єслú, тíлько що, щобú, як, як—так, áнї—áнї, áбо—áбо, чи—чи itd.

Spójniki, podobnie jak w języku polskim, mają różne znaczenia:

a) łączą zdania: і, а, та, тай...

b) rozdzielają zdania: áбо-áбо, áнї-áнї...

c) przeciwstawiają jedno zdanie drugiemu: áле, однáк, прéцїнь...

d) wyrażają przyczynę: бо, позаяк, понéже..

e) „ skutek: що, що аж, аж...

f) wyrażają porównanie: як, нїж...
g) „ czas: колй, пóки...
h) „ zamiar: щобй, щоб, абй...
i) „ warunek: єслй, сли, наколй...
j) „ przypuszczenie: хоть, хотяй...

4. **Wykrzykniki** (óклики).

Wykrzyknikami nazywamy partykuły, które służą do wyrażenia uczucia: żalu, smutku, bolu, przestrachu, gniewu, radości, źdźiwienia itd.

Niektóre z nich naśladują przyrodę, np.: що рйбка кóло ýдки (wędki) плюсь — то сéрце рибакóви тьох.

Najważniejsze wykrzykniki są następujące:

а, ах, гей, гóя, ой, ей, ай, гай, ех, ох, гóре (biada), бо, алé, го-го, га, ов, оввá, бігмé, прóбі (przebóg), далéбі (dalibóg), їй Бóгу (na Boga), ет, тфу, пек, цур, бодáй, ну, анý, ну-ж, ну-мо, ну-же, геть, цить, цйтьте, гов, ось.

Przykłady na spójniki i wykrzykniki.

Чоловíк сýдить, а Бог рядйть. Чоловíк стріляє, а Бог кýлї нóсить. Як собí постéлиш, так ся вйспиш. Лýчше глядй свóго нóса, нїж чужóго прóса. Соловéйко висьпíвує та щебéче, пóки не зазоріє. Колй сїно в стóзї, то забýв о Бóзї. Бýдьте милосéрдні, щобй Гóсподь був до вас милосéрдний. В осенй і хóлод і мрáка. На полях не вйдко вже кіп збíжа, бо робóти покíнчені, а починáють ся новí зáсїви. Коли-ж засїють стає на полях і зовсїм пýсто, хибá що птйцї над чóрними зáгонами стáдами перелїтáють. Нехáй не бýде нї менї, нї

тобі́. Не́бо і земля́ промину́ть, а слова́ мої̈ не промину́ть. Гей, гей! ми́лий Бо́же! де ся на́ші лїта́ дї́ли, лїта́ молодїї. Ох! менї̈ ли́хо! Зібра́лись ми ра́зом, тай гайда́ в доро́гу. Гара́зд! похвалю́ тебе́, сли доде́ржиш бода́й раз сло́ва. Ах! я нещА́сний! що ма́ю дїла́ти?

Суди́ти	Sądzić
ряди́ти	rządzić
стріля́ти	strzelać
постели́ти	pościelić
глядї́ти	patrzeć, pilnować
чужи́й-а́-е́	cudzy-a-e
щебета́ти	szczebiotać
зазорі́ти	zaświtać
сї̈но	siano
сті́г, в сто́зї	stóg, w stogu
забу́ти	zapomnąć
милосе́рдний-а-е	miłosierny-a-e
Го́сподь	Pan
о́сїнь	jesień
хо́лод	chłód
мра́ка	mgła
копа́, кіп	kopa, kóp
покінчи́ти	pokończyć
за́сїв	zasiew
на поля́х і	także na polach
зовсї̈м	zupełnie
пти́ця	ptak
за́гін, за́гони	zagon, zagony
перелїта́ти	przelatywać
не́бо	niebo
промину́ти	przeminąć
де ся дї́ли?	gdzie się podziały?

зібрáти ся	zgromadzić się
гайдá в дорóгу	dalej w drogę
гарáзд	dobrze, ślicznie
бодáй раз	przynajmniej raz
нещáсний-а-е	nieszczęśliwy-a e
дїлáти.	działać, czynić.

Tantal, król Frygii, tak bardzo miły był bogom, iż go Jowisz do uczt bogów zapraszał i tajemne mu swe zamysły powierzał. Senat uchwalił ażeby w całej Italii przeprowadzić pobór. Dla wszystkich ciał potrzeba pewnego miejsca, albowiem ciała bez miejsca wyobrazić sobie niepodobna. Krasicki jako poeta ma wiele talentu, ma miłe i cenne zalety, a na polu oświaty ma zasługi prawdziwie wielkie. Przebóg! co czynicie? Pójdź precz stąd! Ach! co za lalka prześliczna! zawołała Zosia, otrzymawszy piękną laleczkę od matki. Biada! zawołałem, a echo odpowiedziało mi, biada! Nastają mrozy, ponieważ słońce tylko krótki czas ogrzewa ziemię. Słońce wschodzi późno a zachodzi wcześnie. Dalibóg! że więcej do ciebie nie przyjdę. O, źle! nie myślałem, że tak będzie.

Jowisz	Юпітер
uczta	пир
zapraszać	запрашáти
tajemny-a-e	тáйний-а-е
zamysł	гáдка, нáмір
powierzać	повірáти
senat	сенáт
uchwalić	ухвалúти
przeprowadzić	перевéсти
pobór	пóбір
ciało	тїло

miejsce	місце
albowiem	позаяк, поне́же
wyobrazić sobie	поду́мати собі
niepodobna	неможли́во
Krasicki	Красї́цкий
poeta	поéт
wiele	мнóго, богáто
talent	талáн
cenny-a-e	цїнни́й-á-é
zaleta	прикмéта
oświata	просьвíта
zasługa	заслу́га
prawdziwie	правди́во
pójdź precz	піди́ проч
lalka	ля́лька, ку́кла
prześliczny	прекрáсний, прегáрний
laleczka	ля́льочка, ку́клочка
biada	гóре
echo	вíдгомін
nastawać	наставáти
mróz	морóз
ogrzewać	огрівáти
wschodzić	всходи́ти
późno	пізно
zachodzić	заходи́ти
wcześnie	вчáсно
myśleć.	гадáти.

Прикмéти, прóступки, вáди і т. п.	Przymioty, występki, wady i t. p.
Чéсний чоловік завсїгди так бу́де поступáти, як прирік.	Uczciwy człowiek zawsze tak będzie postępować, jak przyrzekł.

Не ма нїкого, щобй не мав якоїсь вади, або, як то кажуть, свого »але«.

Добрі обичаї творили сильні держави; упадок карности і розніжненє натомість причинили ся до їх упадку і погубили цїлї народи.

Приписів чесноти не даємо нїкому, бо віримо, що кождий носить їх в своїм серци.

Згода будує, але незгода руйнує.

Сли будеш надто мягкого серця, сам найгірше на тім вийдеш, бо сьвіт милосердія не знає.

Многі добродїї люцкости спіткали ся з чорною невдячностию і згинули в нуждї.

Пробі! чи всї маємо брехати тому, що брехня втискає ся всюди і випирає правду?

Я не чув єще від тебе цїлої правди, а все лишенъ половину.

Очевидно, що ту зайшла помилка.

Цить, моя дитино, не плач і не роби собі нїчого з люцкої обмови.

Niema nikogo, ażeby nie miał jakiejś wady, albo jak to mówią, swego „ale“.

Dobre obyczaje tworzyły silne państwa; upadek karności i zniewieściałość natomiast przyczyniły się do ich upadku i zgubiły całe narody.

Przepisów cnoty nie dajemy nikomu, wierzymy bowiem, że każdy nosi je w swem sercu.

Zgoda buduje, lecz niezgoda rujnuje.

Jeżeli będziesz zbyt miękkiego serca, sam najgorzej na tem wyjdziesz, albowiem świat nie zna miłosierdzia.

Wielu dobroczyńców ludzkości spotkało się z czarną niewdzięcznością i zginęło w nędzy.

Na Boga! czy wszyscy mamy kłamać dlatego, że kłamstwo wciska się wszędzie i wypiera prawdę?

Ja nie słyszał jeszcze od ciebie całej prawdy, a zawsze tylko połowę.

Oczywista, że tutaj zaszła pomyłka.

Cicho, moje dziecko, nie płacz i nie rób sobie niczego z ludzkiego oszczerstwa.

Я сказáв би тобі щось, єсли би-м був пéвний, що доховáєш тáйни.

Powiedziałbym ci coś gdybym był pewny, że dochowasz tajemnicy.

Єй, хлóпче, попрáв ся, бо памятáй: так дóвго збан вóду нóсить, дóки ся ýхо не вірве.

Ej, chłopcze, popraw się, bo pamiętaj: tak długo dzban wodę nosi, dopóki się ucho nie urwie.

Мстúти ся, не є річею благорóдного мужá.

Mścić się, nie jest rzeczą szlachetnego męża.

О! тóго му вже хибá не подарýю; скóрше чи пізнїйше досягне го моя пімста.

O! tego mu już chyba nie daruję; prędzej czy później dosięgnie go moja zemsta.

Такúй був гáрний, що спрáвдї аж зáздрість взбýджував.

Taki był ładny, że doprawdy aż zazdrość wzbudzał.

Гóрдість вже не одного спровáдила на дорóгу прóступків.

Duma już niejednego sprowadziła na drogę występków.

Так поблажлúвість як і нáдто велúка стрóгість нїколи не ведýть до цїли.

Tak pobłażliwość jako też zbyt wielka surowość nigdy nie prowadzą do celu.

Чéмність, се такá прикмéта, що ще нїколи нїкóму не зашкóдила.

Grzeczność, to taki przymiot, że jeszcze nigdy nikomu nie zaszkodziła.

Умірковáнє ві всїм, то задáток на дóвге житє.

Umiarkowanie we wszystkiem, to zadatek na długie życie.

Впер ся, як козéл рóгами.

Uparł się, jak koziel rogami.

Dodatek 11.

Дóбрий син.

Молодúй князь звик був у днї погідні переїздúти ся верхóм на конú по-за місто і з цікáвости

приглядáти ся лю́дям, що працювáли в пóлї. Однáк не розумíв він житя́ убóгих людий і не знав, з яки́м мали́м грошéм оні́ виживля́ють себé і своï роди́ни. Єму́ здавáло ся, що кóждий, хто жиє́ і здóрово виглядáє, мáє всéго подостáтком.

Оттáк ї́де він раз гости́нцем попри́ поля́, а молоди́й селяни́н так завзя́то кóсить і сьпівáє, що аж гóмін розхóдить ся. »Отсéй пéвно доси́ть заробля́є, колú таки́й весéлий і вдовóлений«. Тай став з селяни́ном розмовля́ти і довíдав ся, що він працю́є на чужíм пóли я́ко дéнний зарíбник.

»А щож ти«, питáє князь, »на день зарóбиш?«

»А що — шістьдеся́ть крéйцарів«.

»І з тóго жиє́ш?« — чу́дує ся князь, бо не міг зрозумíти, як з шістьдеся́ти крéйцарів мóжна ви́жити і ще при тім бу́ти весéлим.

»Ба«, засьмія́в ся зарíбник, »щоби́ я всї ті грóші мав для сéбе, то я би ще панувáв«.

»То й ті не всї твоï?« питáє ще цікавíйше князь.

»О нї«, розкáзує зарібник. »Двáйцять крéйцарів даю́ на давни́й довг, двáйцять відкладáю на стáрість, а з трéтої двáйцятки му́шу жи́ти«.

Князь ще бíльше зацїкáвив ся і хотї́в знáти, яки́й довг сплáчує селяни́н і як відкладáє.

»А от«, кáже весéлий зарíбник, »як онó ведé ся. Старóму бáтькови, котри́й роби́ти вже не гóден, а коли́сь мене́ годувáв з прáцї рук, даю́ я́ко довг двáйцять крéйцарів, двáйцять відкладáю на стáрість, а з трети́ни я сам жию́«.

Не знав князь, що убóгому чоловíкови сказáти, а дáльше наду́мав ся.

»А мóже би ти хотї́в лéкше на сьвíтї жи́ти і бíльше платнї́ мáти?«

»Більше мáти бýло би дóбре, бо і бáтькови би лéкше бýло і моЇ дЇти мóже би тодЇ не голóдні лягáли спáти. Але не хóчу, поживáти добрó без прáцЇ, бо тодЇ я не знав би, чогó жию́. А тепéр, колú заробúти стає́ сúли, я рад з моє́Ї дóлЇ, хоч онá не богáта«.

Щúрість і вдовóлене малúм убóгого зарíбника зрýшили сéрце князя́; він дав бíдному лЇпший зарóбок і з тóго часý старáв ся полЇпшúти дóлю убóгого нáроду.

Князь	Książę
звúкнути	zwyknąć
погíдний-а-е	pogodny-a-e
переЇздúти ся	przejeżdżać się
верхóм на конú	wierzchem na koniu
цЇкáвість	ciekawość
приглядáти ся	przyglądać się
виживля́ти	wykarmiać
здóрово виглядáти	zdrowo wyglądać
завзя́то	zawzięcie
гóмін розхóдить ся	echo rozchodzi się
вдовóлений	zadowolony
довíдати ся	dowiedzieć się
дéнний зарíбник	dzienny zarobnik
чýдувати ся	dziwować się
засьмія́ти ся	zaśmiać się
давнúй довг	dawny dług
відкладáти	odkładać
як онó ведé ся	jak to dzieje się
не гóден робúти	nie może pracować
третúна	trzecia część
надýмати ся	namyśleć się
лéкше жúти	lżej żyć
платня́	płaca
лягáти спáти	kłaść się spać

поживáти	spożywać
зароби́ти	zarobić
рад з дóлї	zadowolony z doli, losu
щи́рість	szczerość
вдовóленє	zadowolenie
зрýшити сéрце	wzruszyć serce
і з тóго часý	i od tego czasu
полїпши́ти.	polepszyć.

Dodatek 12.

(dla ćwiczenia w pisowni etymologicznej).

Дýмка.

Єсть на свѣтѣ дóля
А хто єѣ знáє?
Єсть на свѣтѣ вóля,
А хто єѣ мáє?
Єсть люди на свѣтѣ
Срѣбломъ-злóтомъ сяють
Здаéть ся, панýють,
А дóлѣ не знáють, —
Нѣ дóлѣ, нѣ вóлѣ!
Зъ нудьгóю та зъ гóремъ
Жупáнъ надѣвáють,
А плáкати — сóромъ!
Возьмѣтъ срѣбло-злóто
Та бýдьте багáті,
А я вóзьму сльóзы —
Ли́хо выливáти;
Затóплю недóлю
Дрôбными сльозáми,
Затóпчу невóлю
Бóсыминогáми!
Тодѣ я весéлый,
Тодѣ я багáтый
Як бýде серде́нько
По вóлѣ гуля́ти! *Szewczenko.*

Свѣтъ	Świat
срѣбло	srebro
сяти	jaśnieć
панувáти	panować
нудьгá	tęsknota
гóре	smutek, ból
надѣвáти	wdziewać na siebie, ubierać
сóром	wstyd
сльозá	łza
лúхо	licho, nieszczęście
затопúти	zatopić
дрôбный-á-é	drobny-a-e
затоптáти	zadeptać
сéрденько.	serduszko.

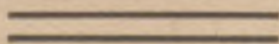
До прáцѣ.

Прáця едúна зъ недóлѣ насъ вырве:
Нýмо до прáцѣ браты!
Гаѣтись гóдѣ, лякáти ся гóдѣ,
Трéба до дѣла ітú!

Прáця едúна дорóгу покáже,
Хочь мóже дóвгу, важкý —
Але на сѣй лишь дорóзѣ добýде
Кóждый зъ насъ дóлю свою́.

Прáця не гúне у свѣтѣ дарéмно:
Внýкамъ хосéнъ принесé,
Зъ дякою люди колúсь насъ згадáють —
Кóждий для прáцѣ жиé.

Жвáво-жь до дѣла намъ трéба ставáти
Часъ не чекáє — ходѣмъ!
Щúра подяка робôтникамъ щúрымъ
Сóромъ недбáлымъ усѣмъ.

SPIS RZECZY.

Łoziński, Szaraczek i Karmazyn Nr. 346-350	1·68
— Zaklęty dwór tom I. Nr. 211-214	1·44
— Zaklęty dwór tom II. Nr. 215-218	1·44
Malczewski, Marya Nr. 114	72
Mantegazza, Wiek nerwowy Nr. 52-53	96
Mickiewicz, Ballady i Romanse. Sonety Nr. 201	72
— Dziady Cz. I. II. III. IV. Nr. 233 i 235-236 w 1 tomie	1·20
— Konrad Wallenrod. — Grażyna Nr. 1 i 156 w 1 tomie	96
— Księgi Narodu Polskiego Nr. 225	72
Niech żyje! Zbiór toastów i przemówień na wszystkie uroczystości Nr. 434-437	1·44
Niedola Nibelungów Nr. 123-128	1·92
Ostaszewski-Barański, Krwawy rok (1846) Nr. 202-206	1·68
— Rok złudzeń (1848) Nr. 354-359	1·92
Pol, Mohort Nr. 415-416	96
— Obrazy Nr. 502-503	96
— Pacholę hetmańskie Nr. 440-443	1·44
— Pamiętniki Imci Pana Benedykta Winnickiego Nr. 417-418	96
— Pieśni Janusza Nr. 419-422	1·44
— Pieśń o domu naszym Nr. 423	72
— Pieśń o ziemi naszej Nr. 424	72
— Wit Stwosz Nr. 425-426	96
Rawita, Błędne ogniki Nr. 83-86	1·44
Romanowski, Dziewczę z Sącza Nr. 112	72
Rościszewski, Jak doskonalić samego siebie? Nr. 567-570	1·44
— Jak się bawić w towarzystwie? Nr. 587-592	1·92
— Księga obyczajów towarzyskich Nr. 535-540	1·92
Rzewuski, Listopad tom I. Nr. 546-550	1·68
— Listopad tom II. Nr. 551-555	1·68
— Pamiętniki JPana Seweryna Soplicy Nr. 489-496	2·40
Schiller, Don Karlos Nr. 196-198	1·20
— Intryga i miłość Nr. 516-517	96
Shakespeare, Juliusz Cezar Nr. 146-147	96
— Romeo i Julia Nr. 8-9	96
Słowacki, Balladyna Nr. 99-100	96
— Książę Niezłomny Nr. 274	72
— Marya Stuart Nr. 168	72
— Trzy poemata: Ojciec zadżumionych. W Szwajcaryi. Wacław Nr. 185	72
St. Pierre, Paweł i Wirginia Nr. 48-49	96
Swift, Podróże Gulliwera Nr. 64, 65, 67, 68, 81, 82, 103, 104 w 1 t.	2·40
Syrokomla, Córa Piastów. — Stare wrota Nr. 500	72
— Urodzony Jan Dęboróg Nr. 73	72
Tchórznicka, Rozmówki francuskie Nr. 381-383	1·20
Tennyson, Enoch Arden i **Byron**, Więzień Czyllonu Nr. 28, 66 w 1 tomie	96
Tysiąc nocy i jedna t. I. (t. 1-3) Nr. 319-320, 338-339, 351-352	1·92
— tom II. (t. 4-6) Nr. 364-365, 369-370, 376-377	1·92
— tom III. (t. 7-9) Nr. 385-386, 396-397, 398-399	1·92
— tom IV. (t. 10-12) Nr. 402-403, 409-410, 411-412	1·92
Urbański, Z za kulis i ze świata Nr. 107, 122, 141, 178, 199, 224, 269 w 1 tomie	2·16

Wasilewski, Poezye Nr. 297-300 1·44
Wilkoński, Ramoty i ramotki t. I. Nr. 21-23 1·20
— Ramoty i ramotki t. II. Nr. 29, 30, 32 1·20
— Ramoty i ramotki Nr. 21, 22, 23, 29, 30, 32 w 1 tomie 1·96
Witwicki, Gadu-Gadu Nr. 507-508 92
Zieliński, Kirgiz Nr. 561 70
Zipper, Lutnia i miecz Nr. 96-98 1·22
— Mitologia Greków i Rzymian, z 87 rycinami Nr. 241-248 2·40

NOWA BIBLIOTEKA RODZINNA

składająca się z 6 tomów w 12-ce, po stron 150 do 200, ozdobnie w płótno opr. Każdy tom stanowi całość i może być osobno nabyty.

Cena pojedynczego tomu zamiast I kor. zniż. na 70 hl. z przes. poczt. 80 hl. Cena kompl. (6 tom.) zamiast 6 kor. zniż. na 3 kor. z przes. poczt. 3 kor. 80 hl.

Treść tomów:

Tom I: „Sprzedaję las“ nowella A. Wilczyńskiego. — „Teresa Manfredi“ nowella z czeskiego J. Zeyera, przełożył Miriam. — „Urocza.“ — „Śmierć Balzaka.“ A. Houssaye. — „Pod gilotyną.“ J. Turgeniewa.

Tom II. „Legenda żeglarska“ H. Sienkiewicza. — „Wiosna“ Sewera. — „Portret“ L. Meyet'a — „Dnie głodu“ T. T. Jeża — „Szkice z wieku XXI.“ Bellamy'ego.

Tom III: „Nowele huculskie“ Juliusza Turczyńskiego: 1. Trofym Ołenym“, 2. „Taras z Worochty.“

Tom IV: „Na ruinach“ powieść Zygmunta Sarneckiego.

Tom V: Oktawiusza Feuilleta „Po śmierci“ (La morte).

Tom VI: Kornela Ujejskiego: „Oda do poezyi.“ P. Chmielowskiego: „Przegląd najnowszych powieści“. J. Turczyńskiego: „Ostap z Perechińska“. Nordau'a: „Sen nocy letniej.“

